

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI**  
**CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA**

Katedra pastorální a spirituální teologie

Mária Františka Lukačková

**Dcéra kresťanskej lásky, prorokyňa a nositeľka**  
**nádeje pre dnešný svet**

Bakalárska práca

**Vedúci práce: doc. Dr. Michal Altrichter, Th.D.**

**Odbor: Teologie a spiritualita zasväceného života**

OLMOUC 2009

Vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne a použila som len uvedené pramene a literatúru.

V Nitre, dňa

Ďakujem doc. Dr. Michalovi Altrichterovi, Th.D. za odborné vedenie práce a za mnoho cenných rád, podnetov a usmernení. Zároveň ďakujem všetkým, ktorí mi akýmkoľvek spôsobom pomáhali, najmä však mojim spolusestrám, ktoré mi boli pri zostavovaní tejto práce veľkou oporou.

# Obsah

Úvod .....	6
<b>1 Proroctvo a nádej vo Svätom písme a v cirkevných dokumentoch .....</b>	<b>9</b>
1.1 Proroctvo.....	9
1.2 Povolanie a poslanie starozákonných prorokov.....	10
1.3 Nádej vyvoleného ľudu.....	12
1.3.1 Zmluva.....	12
1.3.2 Nová nádej, očakávanie novej zmluvy .....	14
1.4 Ježiš Kristus prorok a vtelená nádej .....	16
1.4.1 Ježiš Kristus prorok .....	17
1.4.2 Splnenie proroctva .....	18
1.4.3 Ježišovo proročné posolstvo .....	20
<b>2 Zasvätený život a jeho proročné poslanie .....</b>	<b>24</b>
2.1 Cirkev ako nový Boží ľud.....	24
2.2 Zasvätený život a jeho miesto v Cirkvi a vo svete .....	27
2.3 Proročný rozmer zasväteného života .....	30
2.3.1 Evanjeliové rady a kresťanský život.....	31
2.3.2 Radikálne nasledovanie Krista.....	35
2.3.3 Proročný aspekt zasväteného života .....	38
2.4 Proročný rozmer sľubov .....	41
2.4.1 Sľuby evanjeliových rád .....	41
2.4.2 Proročný aspekt sľubov .....	45
2.5 Tri dôležité dimenzie proročného svedectva zasvätených osôb .....	46
2.5.1 Proroctvo, ktoré sa vzťahuje na duchovný život .....	47
2.5.2 Proroctvo spoločného života.....	48
2.5.3 Proroctvo v službe druhým, zvlášť najchudobnejším.....	49
<b>3 Proroctvo a nádej v Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.....</b>	<b>52</b>
3.1 Vznik Spoločnosti Dcér kresťanskej lásky ako proroctvo a odozva nádeje pre chudobný ľud v 17. storočí.....	53
3.1.1 Historický kontext.....	53
3.1.2 Vznik Spoločnosti dcér kresťanskej lásky .....	56
3.1.3 Charizma dcér kresťanskej lásky a vincentský duch .....	58

3.2	Dcéra kresťanskej lásky – nová nádej pre svet.....	60
3.3	Žiť v prorockej dynamike podľa Konštitúcií dcér kresťanskej lásky .....	62
3.3.1	Apoštolský cieľ: „Obetované Bohu pre službu Kristovi v chudobných“ ...	63
3.3.2	Slúžiť podľa vzoru Krista .....	64
3.3.3	Spoločný sesterský život.....	66
3.3.4	Sľuby – prostriedok pre lepšiu službu .....	69
3.4	Proctvo naplnené nádejou – súčasné výzvy .....	74
	<b>Záver</b> .....	77
	<b>Anotácia</b> .....	80
	<b>Bibliografia</b> .....	81
	<b>Zoznam použitých skratiek a značiek</b> .....	89

## Úvod

Otázky nádeje a hľadanie zmyslu života sprevádzajú ľudstvo počas celej jeho histórie. Každý človek v sebe nosí obrovský potenciál a vznešené povolanie, ktoré nesie v sebe božskú podstatu. Do najhlbších štruktúr jeho bytia je votkaná túžba po šťastí a plnosti života, ktorú však je v najhlbšej podstate možné naplniť iba zjednotením v láske s Tým, z ktorého srdca vyšiel. Je tajomstvom, „stvorenou ikonou“, ktorá v sebe odráža rozmer jedinečnosti, neopakovateľnosti, a tá musí byť stále znova objavovaná. No rovnako i neúplnosti, ktorá musí byť neustále doplňovaná, a nehotovosti, ktorá žiada stály rast.<sup>1</sup> Stvorením človeka podľa Božieho obrazu bola teda do ľudského bytia vložená prvotná vnútorná báza, štruktúra, náboj a akési nasmerovanie. Človek je však pozvaný, aby počas svojho života vstúpil do dynamického procesu dorastania do „plnosti zrelého ľudstva“ (Ef 4,13), a tak sa stával tým, čím už ontologicky je.

Dnešný človek však bolestne zakusuje neschopnosť vstúpiť do tejto drámy rastu. Prenikavé zmeny posledných desaťročí, ktoré zasiahli do života každého z nás, priniesli totiž nečakané okolnosti a mnohí sa dostali do problémov či veľkých ťažkostí, ktoré často nie sú schopní riešiť sami. Pod týmito silnými tlakmi je človek viac ako inokedy vystavený riziku, že stratí cieľ svojho života.

Žijeme v zložitej spoločnosti charakterizovanej nestálosťou, rýchlymi zmenami, individualizmom, primátom činnosti, konzumným štýlom, ktorý vedie k strate zmyslu života, k beznádeji, z ktorej človek zúfalo hľadá východisko a vyslobodenie. Je to páľčivá skúsenosť extrémnej vnútornej biedy, keď sa cíti osamelý, keď sa mu zdá, že ho už nikto nemiluje, a keď aj on sám nachádza dôvody, aby pohrdol sám sebou, lebo je nespokojný s tým, čo urobil. Keď mu perspektíva smrti alebo nejakej veľmi veľkej straty spôsobuje neprekonateľné pocity strachu a vrhá ho do depresie, vtedy sa z hĺbín jeho srdca vynára nejasný pocit a nostalgická túžba po Niekom, kto by ho mohol prijať, kto by mu dal pocítiť, že je milovaný bez ohľadu na to, čo ho trápi, ba napriek tomu všetkému.

Záchranný bod, o ktorý by sa mohol človek v tak ťažkej situácii oprieť, pozdvihnúť, napriať a kráčať vpred nesie meno *nádej*.

Aby sa však dokázal o ňu oprieť, a tak čeliť prítomnosti, ktorá je aj ťažkou súčasnosťou, nutne potrebuje jasne poznať cieľ svojho života a smerovať k nemu. Priam

---

<sup>1</sup> Porov. AMBROS, P., *Teologicky milovat cirkev*, s. 353.

bytostne potrebuje zakúsiť istotu, že tento cieľ je veľký a vznešený a stojí za to podstúpiť všetky námahy, spojené s putovaním k nemu. Potrebuje odôvodnenú istotu, že jeho život nekončí v prázdnote, že má budúcnosť.<sup>2</sup> Preto túži stretnúť zanietých svedkov, ktorí by mu pomohli na ceste hľadania a prorockým svedectvom vlastného života mu „prinášali“ túto nádej. Byť nositeľom nádeje však znamená vlastniť ju. Znamená to dosvedčovať, že táto nádej spočíva vo viere, že nám bolo darované „vykúpenie“, spása.

Iste, nie je to ľahké poslanie, no Cirkev práve nás, ktorí sme si v poslušnosti Otcovej výzve zvolili cestu osobitného nasledovania Krista, žiada, aby sme vstúpili do dynamiky proroctva a nádeje ako „stráže, ktoré sledujú a ohlasujú nový život, ktorý je už prítomný v dejinách“.<sup>3</sup>

Zdá sa, že táto téma proroctva a nádeje je dnes páľčivo aktuálna. Je tak živo a nevyhnutne prítomná, že takmer 20000 dcér kresťanskej lásky zo Spoločnosti svätého Vincenta de Paul si tému „Proroctvo a nádej teraz a všade“ zvolili ako ústredné motto nastávajúceho Generálneho zhromaždenia. Keďže patríam do tejto duchovnej rodiny, chcem sa v tejto práci zamyslieť nad tým, čo pre nás dcéry kresťanskej lásky znamená vstúpiť do tejto dynamiky proroctva a nádeje? Ako autenticky, v duchu vlastnej charizmy prinášať živú nádej dnešnému ľudstvu „bez nádeje“? Čo robiť, aby sme spozorovali znaky Božej prítomnosti vo svete? Ako prijať výzvy, ktoré nám Boh posielal „teraz“ a „všade“? Ako na ne odpovedať so zanietou láskou a odvážnymi rozhodnutiami?

Pri hľadaní odpovedí na tieto otázky som prácu rozdelila do troch kapitol. V prvej kapitole sa budem venovať proroctvu a nádeji vo Svätom písme a v cirkevných dokumentoch. Dotknem sa tu dvoch skutočností: nádeje, ktorá je ústredným pojmom biblickej viery a prorockých svedkov, ktorí sú ukazovateľmi pravej nádeje. Ako budeme pozorovať, proroctvo a nádej veľmi úzko súvisia. Na dejinách vyvoleného národa sa pokúsím priblížiť bytostné nasmerovanie človeka, teda cieľ jeho života, jeho najhlbšie

---

<sup>2</sup> Porov. BENEDIKT XVI, encyklika *Spe salvi*, čl. 3-4.

<sup>3</sup> „Váš spôsob života a práce je schopný naplno vyjadriť, že bezvýhradne patríte Pánovi. Vaše úplné odovzdanie sa do rúk Krista a Cirkvi je silným a jasným ohlasovaním Božej prítomnosti v reči zrozumiteľnej našim súčasníkom. Toto je prvá služba, ktorú preukazuje zasvätený život Cirkvi a svetu. Zasvätené osoby sú uprostred Božieho ľudu akoby strážami, ktoré sledujú a ohlasujú nový život už prítomný v dejinách“. Z homílie Benedikta XVI., 2. februára 2006.

a najvlastnejšie poslanie, pretavené a znovuzrodené vykúpením. Práve ono je totiž nosným pilierom odôvodnenej nádeje. Na neodmysliteľnú úlohu starozákonných prorokov ako strážcov pravej nádeje poukážem v úvodnej časti prvej kapitoly. Ich úloha a poslanie vyúsťuje v naplnení nimi predpovedaných prorocí v osobe Ježiša Krista. Všímneme si jedinečnosť jeho poslanca ako proroka, naplnenie starozákonných prorocí a poukážem na jeho prorocké poslanie, ktoré je úzko spojené s povolaním k zasvätenému životu.

Druhá kapitola bude venovaná zasvätenému životu a jeho prorockému poslaniu. Priblížime si jeho charakteristické črty, nezastupiteľné miesto, ktoré zasvätený život zaujíma v Cirkvi i jeho prorocký charakter. Túto kapitolu uzavriem pohľadom na tri dôležité dimenzie prorockého svedectva zasvätených osôb.

Na proroctvo a nádej v Spoločnosti DKL poukážem v poslednej kapitole. Tu budeme skúmať, ako sa proroctvo a nádej už pri jej zrode inkarnujú do novovznikajúcej vinčenskej spirituality a v súčasnosti naplňujú a prehlbujú v živote a poslaní dcéry kresťanskej lásky.

Prácu budem písať s konzultáciami, analyticko-syntetickou metódou. Hlavným zdrojom pri spracovávaní tejto témy mi budú Dokumenty II. vatikánskeho koncilu, Konferencie sv. Vincenta, adresované DKL, a v neposlednom rade súčasne *Konštitúcie a Štatúty DKL*, ktoré sú pre všetky dcéry kresťanskej lásky „vinčenským evanjeliom“.

V tomto čase bezprostredných príprav na nastávajúce Generálne zhromaždenia dcér kresťanskej lásky chcem i touto prácou poslúžiť všetkým zasväteným, no predovšetkým mojím spolusestrám k znovuoobjaveniu a oživeniu veľkosti i hlbkej krásy nášho povolania a poslanca prorokyne a nositeľky nádeje pre dnešný svet.



# 1 Proroctvo a nádej vo Svätom písme a v cirkevných dokumentoch

Skôr než budeme hovoriť o proroctve a nádeji vo Svätom písme a jeho význame pre dnešnú dobu, priblížme si význam slova proroctvo.

## 1.1 Proroctvo

Pri čítaní Svätého písma sa často stretneme s výrazmi: proroctvo, prorokovanie, prorocký dar či prorocký výrok. J. Heriban v lexikóne<sup>4</sup> uvádza, že slovo proroctvo aplikované na biblické texty sa používa v dvojakom význame: vedeckom a populárnom.

Proroctvo ako vedecký termín označuje Boží výrok vzťahujúci sa na minulosť, prítomnosť alebo budúcnosť, ktorý má prorok oznámiť ľudu pre jeho duchovné dobro. Populárny, ľudový výraz sa používa na predpovede budúcich udalostí. Obidva výrazy pochádzajú z gréckeho slovesa *pro-phemi*, ktoré znamená „hovoriť miesto niekoho“ (v technickom zmysle slova) alebo „hovoriť vopred“ (v časovom význame, teda v ľudovom význame slova).

Profetizmus však nie je exkluzívny jav Izraela, i keď, ako upresňuje ďalej J. Heriban v ďalšom svojom diele<sup>5</sup>, prorocké hnutie v ňom dosiahlo najvyšší stupeň a dokonalosť. V Egypte, v Mezopotámii, v Kanaáne a v krajinách antického Orientu jestvovali „organizované hnutia a združenia prorokov“. Ale mimobiblický profetizmus sa zväčša zakladal na osobných schopnostiach a na extatických stavoch členov týchto skupín, ktoré okrem toho boli pod vplyvom súvekých politických a náboženských prúdov. Avšak práve v tom bola ich vnútorná slabosť, lebo tie sa v priebehu dejín často menili.

V Slovníku biblickej teológie<sup>6</sup> sa rovnako dozvedáme, že v starom Oriente boli ľudia, ktorí sa zapodievali mágiou alebo veštením (porov. Nm 22,5n; Dn 2,2; 4,3n) a ktorých považovali za súcich, aby prijali od božstva nejaké posolstvo. Aj u prorokov

---

<sup>4</sup> Porov. HERIBAN, J., Proroctvo, in *Príručný lexikón biblických vied*, s. 856.

<sup>5</sup> Porov. HERIBAN, J., *Úvody do Starého i Nového zákona s výberovou a tematicky zoradenou bibliografiou*, s. 234.

<sup>6</sup> Porov. LÉON-DUFOUR, XAVIER, a kol., Prorok, in *Slovník biblickej teológie*, s. 1034-1035.

Izraela sa stáva, že spĺňajú obdobné funkcie (3 Kr 22,1-29); ale postupne ich proroctvo stráca tento svoj individuálny charakter „vešteckého výroku“ a nadobúda jedinečnú povahu. V čom teda spočíva odlišnosť a jedinečnosť profetizmu v Izraeli? Čím sú izraelskí proroci výnimoční? Aby sme mohli odpovedať na tieto otázky, pozrime sa trochu bližšie na prorokov Izraela.

## 1.2 Povolanie a poslanie starozákonných prorokov

Počiatky starozákonného proroctva môžeme v istom zmysle sledovať až k Mojžišovi. Hebrejský výraz pre proroka *nábí* má pôvodný význam „ten, ktorý hovorí za Boha“. Starý zákon považuje teda Mojžiša za autentického vyslanca Božieho (Ex 3-4) a prameň proroctva (Ex 7,1; Nm 11,17-25).<sup>7</sup> Slovník biblickej teológie upresňuje, že Deuteronomium je jediná kniha Zákona, ktorá mu dáva toto meno (Dt 18,15). Titul proroka sa dáva i Abrahámovi, no autor uvádza, že sa toto pomenovanie na neho prenieslo až neskoršie (Gn 20,7).<sup>8</sup> Na konci epochy Sudcov vznikajú skupiny „prorockých synov“ (1 Sam 10,5n), u ktorých vonkajšie znaky vytrženia (1 Sam 19,20-24) pripomínajú kanaánske prostredie. V súvislosti s nimi sa začína používať výraz „*nábí*“. Ale popri ňom prevládajú i staré tituly: „vidiaci“, „Boží človek“, „muž Boží“, „Pánov služobník“.

U. Struppe ďalej ešte rozširuje význam slova prorok.<sup>9</sup> Uvádza, že hebrejský výraz pre proroka „*nábí*“ je odvodené od slova „hlásat“. Slovo „hlásanie“ sa viaže k dvom aspektom: prorok je hlásateľ, povolaný, preto sa sám stáva „hlásajúcim“. Môžeme teda tvrdiť, že prorok je „povolaným hlásateľom“.

Aj grécky vyraz pre proroka *profétes* je odvodený od slova hovoriť a znamená otvorene vykladať, verejne ohlasovať, oznamovať. Preto možno výraz prorok preložiť ako hovorca, hlásateľ.

Základným znakom izraelských prorokov je skutočnosť, že ich na toto poslanie osobitne povolal Boh a oni si boli toho úplne vedomí (1 Sam 3,1-15. 19-21; 2 Kr 2,13-14; Iz 6; Jer 1,4-10; Oz 1,2; Am 7,15). Toto povolanie bolo bezpečnou zárukou pravdivosti ich posolstva, ako aj dôkazom, že prostredníctvom nich hovorí Boh.

---

<sup>7</sup> Porov. GILLES, A. E., *Lidé Smlouvy*, s. 88.

<sup>8</sup> Porov. LÉON-DUFOUR, XAVIER, a kol., Prorok, in *Slovník biblickej teológie*, s. 1035.

<sup>9</sup> Porov. STRUPPE, U., *Úvod do Starého zákona*, s. 79.

Nevystupujú a neúčinkujú teda z vlastného popudu, ale na základe ich blízkeho vzťahu k Jahvemu. Ich činnosť a výroky vždy súviseli s konkrétnou a rozhodujúcou situáciou v živote izraelského národa alebo s dôležitými udalosťami dejín, napríklad s pádom Samárie, Jeruzalema, s babylonským zajatím a návratom z neho atď. Proroci vyzývali izraelský ľud k obráteniu, k monoteizmu, k zachovávaniu zmluvy a Božích príkazov, upozorňovali na Božie tresty a prisľúbenia atď. Aj keď v istých prípadoch „predpovedali“ budúce udalosti, ich poslanstvo sa vzťahovalo na súčasnú náboženskú situáciu, v ktorej Boh dával národu možnosť znovu sa zapojiť do jeho plánu spásy. V súvislosti s náboženskou situáciou zohrali proroci dôležitú úlohu aj na poli sociálnom a politickom, lebo právo a spravodlivosť je základnou požiadavkou prorockej zvesti, ktorá sa vyskytuje v rôznych obmenách u všetkých prorokov.<sup>10</sup>

Popri pravých prorokoch sa v biblii spomínajú aj nepraví proroci, ktorí vystupovali a hovorili v mene cudzích božstiev (Dt 18,20; 1 Kr 18,19; Jer 2,8) alebo predstierali, že ich poslal Jahve (Jer 23,21-22; Ez 13,6). Zväčšia ohlasovali iba to, čo sa páči ľudu, napr. pokoj a blahobyť (Jer 6, 13-14) alebo v kritických historických chvíľach mlčali a zdráhali sa hovoriť o Božích trestoch a vyzývať ľud k pokániu. Tak zavádzali ľud do falošnej istoty a nechávali ho v modloslužbe a na ceste nepravosti. Preto sa v Dt 13,2-5 a 18,20 pre falošných prorokov predpisuje trest smrti. Zákon uvádza tri znaky na rozoznanie pravého od falošného proroka: 1. prorocké znamenie ako dôkaz pravdivosti toho, čo hovorí (Iz 7,11.14); 2. splnenie jeho predpovede (Jer 28,6-9); 3. pravoverný obsah učenia (Dt 13,1.5).<sup>11</sup>

Povolanie a poslanie proroka v Izraeli malo teda iba jediný cieľ: byť Božím hovorcom pred ľuďmi a dávať im to, čo dostal od Boha. Ako môžeme vidieť, prorok nie je v skutočnosti izraelským variantom veštca, nie je tu na to, aby hovoril o zajtrajších a pozajtrajších veciach. Jeho odlišnosť a jedinečnosť spočíva v tom, že nám v najhlbšej podstate ukazuje Božiu tvár, cestu k nemu, a tým nám ukazuje smer, ktorým sa máme vydať. Je teda smerovníkom počas nového a skutočného „exodu“ spočívajúceho v tom, že na všetkých cestách dejín je potrebné ako skutočný smer hľadať a nachádzať cestu k Bohu. Proroctvo v tomto zmysle prísne zodpovedá viere Izraela v jediného Boha, je

---

<sup>10</sup> Porov. STRUPPE, U., *Úvod do Starého zákona*, s. 84.

<sup>11</sup> Porov. HERIBAN, J., *Úvody do Starého i Nového zákona s výberovou a tematicky zoradenou bibliografiou*, s. 235.

jej včlenením, inkarnovaním do konkrétneho života spoločenstva pred Bohom a smerom k nemu.<sup>12</sup>

### 1.3 Nádej vyvoleného ľudu

Po tom, čo sme si ozrejmili jedinečnosť povolania a poslania prorokov v Izraeli, pozrime sa teraz trochu bližšie v čom spočívala nádej vyvoleného ľudu.

Tajomné prisľúbenie, ktoré dal Boh hriešnemu ľudstvu už od počiatku (Gn 3,15; 9,1-7), svedčí o tom, že Boh nikdy neponechá ľudí bez nádeje. Chce ich priviesť k zjednoteniu s ním, zjaviť mu, že človek bol stvorený z lásky a pre lásku, pre samého Boha, aby bol ním naplnený. Už skutočnosť, že bol stvorený na Jeho obraz a podobu vyjadruje najhlbšiu a najvýstižnejšiu charakteristiku tajomstva človeka. On jediný zo stvorenia je pozvaný ku vzťahu, k účasti na Božom živote, k milovaniu Boha. Pre starozákonnú mentalitu to znamenalo, že človek musí priľnúť celým svojím srdcom k svojmu Bohu a verne žiť toto spojenie.<sup>13</sup> V tomto duchu lepšie chápeme Mojžišovo nariadenie: „Počúvaj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! A ty budeš milovať Pána, svojho Boha celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou“ (Dt 6,4-5). Zdá sa, že v tomto kontexte hlbokého intímneho vzťahu s Bohom sa odvíja celý život človeka i história nádeje vyvoleného národa. Túto myšlienku zjednotenia Boha s celým ľudstvom, ktorá je základom náuky o spáse, výstižne vyjadruje téma Zmluvy.<sup>14</sup>

#### 1.3.1 Zmluva

Už v predošlej kapitole sme naznačili, že človek a Boh sú nerozlučne spojení, že On sa o svoj obraz stará a myslí na jeho spásu. Túto jeho starostlivosť vidíme hneď po prvom hriechu. Boh sľubuje, že sa o človeka postará a obnoví to, čo človek chápe ako prerušené, teda spojenie medzi Bohom a človekom. Pošle Mesiáša, ktorý zadostučiní za hriech človeka (Gn 3,15). Tu bola uzavretá prvá zmluva medzi Bohom a človekom, kde sa Boh zaväzuje postarať sa o človeka bez toho, aby človek musel niečo urobiť so svojej strany. Boh túto formu zmluvy obnovuje po potope sveta s Noemom a pripomína, že

---

<sup>12</sup> Porov. RATZINGER, J. – BEBEDIKT XVI., *Ježiš Nazaretský*, s. 22.

<sup>13</sup> Porov. ZONTAK, S., *Povolanie človeka v Božom zjavení*, s. 2.

<sup>14</sup> Porov. LÉON-DUFOUR, XAVIER, a kol., *Zmluva*, in *Slovník biblickej teológie*, s. 1571.

človeka bude chrániť ako svoj obraz (Gn 9,5-6). Znova od človeka nežiada nič, aby táto zmluva zostala v platnosti. Ešte zreteľnejšie vidíme túto skutočnosť v zmluve, ktorú uzatvára Boh s Abrahámom.

Je pravdou, že zmluva patrí k sociálnej a právnej skúsenosti ľudí skôr, než začala označovať vzťahy ľudí s Bohom. Ľudia sa zaväzovali medzi sebou paktmi a kontraktami, ktoré obsahovali práva a povinnosti najčastejšie obojstranné. Uzavretie dohody sa robí podľa rituálu a zmluvné stránky sa tým zaväzujú prísahou. Obetné zvieratá sa rozseknú na polovice a účastníci zmluvy prechádzajú medzi oddelenými kusmi, pričom vyslovujú kliatby proti prípadným rušiteľom zmluvy (Jer 34,18). Nakoniec sa postaví pamätník: zasadí sa strom alebo sa postaví skala, ktoré budú odtiaľ svedkami dohovoru (Gn 21,33; 31,48n). Keď však Boh uzatvára svoju zmluvu s Abrahámom (Gn 15,7-18) dochádza k určitým odlišnostiam.<sup>15</sup>

Boh nariadil Abrahámovi pripraviť obetné zvieratá, pri ktorých sa mala uzavrieť zmluva. Keď však nadišiel čas obradu, Abrahám zaspal a pomedzi zvieratá prešiel len Boh v podobe „dymiacej pece a horiacej fakle“ a prisahal, že splní svoje prisľúbenie (Gn 15,17). Všimnime si, že ľudský prvok, ktorý by mohol zlyhať a urobiť tak zmluvu neplatnou tu chýba. Boh sám bude navždy udržiavať spojenie medzi sebou a človekom. Táto zmluva sa bude vzťahovať na všetkých ľudí všetkých čias: „Uzavrel som svoju zmluvu medzi mnou a tebou (...) a medzi tvojím potomstvom po tebe vo všetkých pokoleniach ako zmluvu večnú, že budem Bohom tvojím a tvojho potomstva po tebe“ (Gn 17,2-7). Boh cez Mojžiša ďalej sľubuje: „Ak zachováte moju zmluvu, tak mi budete medzi všetkými národmi zvláštnym majetkom – veď mne patrí celá zem – a budete mi kráľovským kňazstvom a svätým národom“ (Ex 19,5-6).

Tieto slová vyzdvihujú nezištnosť Božieho vyvolenia: Boh si vyvolil Izrael, hoci tento nemal žiadne zásluhy (Dt 9,4nn), pretože Boh ho miluje a chce zachovať prísahu, danú jeho otcom (Dt 7,6nn). Oddelil ho od pohanských národov a vyhradzuje si ho výlučne pre seba: Izrael bude jeho ľuďom, stane sa jeho kráľovstvom. Zo svojej strany mu Jahve zaručuje pomoc a ochranu: veď ho už pri exode „niesol na svojich krídlach a priviedol k sebe“ (Ex 19,4). A teraz ohľadom budúcnosti mu obnovuje svoje prisľúbenie a dáva novú nádej.<sup>16</sup>

---

<sup>15</sup> Porov. ZONTAK, S., *Povolanie človeka v Božom zjavení*, in HELEWA, G., *Il mistero dell' alleanza divina*, s. 74.

<sup>16</sup> Porov. LÉON-DUFOUR, XAVIER, a kol., *Zmluva*, in *Slovník biblickej teológie*, s. 1574.

Zastavme sa ešte pri výraze „zvláštny majetok“. Tento termín v hebrejčine *segulla* znamená majetok rezervovaný pre osobitné užívanie, niečo ako „osobný poklad“, čo patrí výhradne iba jednej osobe, pre jej osobné používanie a nikto nesmie naň siahnuť. Takýmto vlastníctvom sa stáva Izrael pre Boha. No „rezervovaný majetok“ neznamená len označenie vlastníctva, ale i vzťahu. To teda značí, že všetci ľudia patria Bohu, avšak z Izraela si Boh urobil „vlastníctvo rezervované“ pre seba, aby mu patril zvláštnym spôsobom, a tak mal privilégium jedinečného vzťahu s Bohom, vzťahu, ktorý ho oddelí od iných a pozdvihne ho nad každý iný národ.

Je to privilégium iste veľké, ale Boh pozýva Izrael k tomu, aby ho prijal s pokorou. Nie Izrael si vyvolil Boha, ale Boh si vyvolil Izrael. Obraz Izraela, ktorého si Boh vybral spomedzi iných národov je v konečnom dôsledku obrazom človeka, ktorého si Boh takýmto spôsobom vybral spomedzi ostatného stvorenstva.<sup>17</sup>

Všimnime si tiež dôvod tohto vyvolenia: „Budete mi (...) svätým národom!“ Znamená to, že národ je týmto úkonom zasvätenia tak blízko Bohu, že sa stáva svätým, pretože má účasť na Božej svätosti. Izrael má teda byť viditeľným znakom Božej svätosti, aby to bolo na Božiu slávu, aby všetci oslavovali Boha.<sup>18</sup>

Túto svoju úlohu vyvolený národ plnil stále, aj v prípade, že bol neverný Bohu, pretože stále zostával zasvätený a Boh cez neho účinkoval. Vieme, že to bolo účinkovanie spásonosné, pretože sa z neho narodil Vykupiteľ.

### 1.3.2 Nová nádej, očakávanie novej zmluvy

Aj keď sa niekedy situácia javí tak, akoby sa budúcnosť uzavrela pred Izraelom a on je v pokušení povedať: „Naša nádej sa zrútila“ (Ez 37,11; Nár 3,18), spása je celkom istá, lebo sám Jahve, verný a milosrdný je „nádejou Izraela“ (Jer 14,8; 17,13n). On je verný aj napriek tomu, že Izrael bol pokúšaný zabezpečiť si budúcnosť vlastnými silami, podľa vzoru okolitých národov. Proroci často upozorňovali svoj ľud na toto „odpojenie sa od Prameňa“, opustenie živých vôd. Ľud však bytostne potrebuje odniekiaľ čerpať. „Tesá“ si preto cisterny, do ktorých by si sám nazhromaždil „životodárnu vodu“ (Jer 2,13).

---

<sup>17</sup> Porov. ZONTAK, S., *Povolanie človeka v Božom zjavení*, in HELEWA, G., *Il mistero dell' alleanza divina*, s. 33-35.

<sup>18</sup> Porov.. ZONTAK, S., *Povolanie človeka v Božom zjavení*, s. 4 -5.

Prorocké texty nám odhaľujú ešte ďalšiu skutočnosť: neschopnosť napit' sa. Je to paradoxné, že aj keď je Prameň tak blízko, človek nie je schopný sa napit'. Vedomie existencie Prameňa teda ešte nezaručuje umenie sa z neho napit'. Tak proroci vo svojej intuícii vycítili, že človek k tomu, aby dosiahol svoj cieľ potrebuje mimoriadnu Božiu pomoc, ktorá však nemôže prichádzať zvonku vo forme zákona, ale musí prichádzať zvnútra.<sup>19</sup> Pozorujú, že keď sa srdce<sup>20</sup> človeka poznačené hriechom stretne s Božím zákonom, ktorý je svätý a vznešený, nie je schopné zachovávať zákon, ale napriek tomu, čo deklaruje, nasleduje svoje náklonnosti. Plní túžobného očakávania a nadšenia predpovedajú novú zmluvu: „Hľa, prichádzajú dni, hovorí Pán, keď uzavriem s domom Izraela a s domom Júdu novú zmluvu! Nie ako zmluvu, ktorú som uzavrel s ich otcami (...) Túto zmluvu oni zrušili, hoci som im bol Pánom“ (Jer 31,31-32). Bude to zmluva večná a nezrušiteľná (Jer 32,40), ktorá bude vyjavovať, čo Boh učiní vo vnútri človeka: „A dám vám nové srdce a nového ducha vložím do vás; odstránim z vášho tela srdce kamenné a dám vám srdce z mäsa. Svojho ducha vložím do vášho vnútra a spôsobím, že budete kráčať podľa mojich nariadení, zachovávať moje výroky a plniť ich (Ez 36,26-27).

Môžeme teda vidieť, že Boh si prostredníctvom prorokov formuje svoj ľud v nádeji na spásu, v očakávaní novej a večnej zmluvy, ktorá je určená všetkým ľuďom a bude im vpísaná do srdca. Proroci vytrvale a neúnavne ohlasujú toto dokonalé vykúpenie Božieho ľudu, očistenie od všetkých jeho neverností, a spásu, ktorá bude zahŕňať všetky národy.

Takto Izrael mohol v priebehu svojich dejín zistiť, že Boh mal iba jediný dôvod, pre ktorý sa mu zjavil a vyvolil si ho spomedzi všetkých národov, aby bol jeho: svoju nezištnú lásku. A Izrael vďaka svojim prorokom pochopil, že Boh ho zasa len z lásky neprestáva zachraňovať a odpúšťa mu jeho nevernosť a jeho hriechy, že On sám je jeho nádejou.<sup>21</sup>

---

<sup>19</sup> Porov. KKC čl. 2090.

<sup>20</sup> Výraz srdce v biblickom jazyku označuje nielen sídlo pocitov, ale aj sídlo vôle a rozumu a vitálny princíp ľudského života. Je to najvznešenejšie jadro človeka, kde sa človek rozhoduje pre svoje konanie a kde sa rozhoduje pre Boha alebo proti nemu. Porov. HELEWA, G., *Il mistero dell' alleanza divina*, s. 74.

<sup>21</sup> Porov. KKC čl. 64; 218.

Vyvolený národ však počas svojho putovania objavuje ešte ďalšiu skutočnosť: poznáva, aký je jeho Boh.<sup>22</sup>

Boh Izraela miluje svoj vyvolený ľud vášnivou láskou, ktorou má účasť na jeho bolestiach i radoostiach a túži po jeho dobre, čo je prejavom jeho otcovského srdca: „Ako by som ťa mohol opustiť, Efraim, ako by som ťa mohol vydať do rúk nepriateľov, Izrael? (...) Moje srdce sa obracia vo mne, moje vnútro je plné bolesti nad tvojím osudom.“ (Oz 11,7-8). Z uvedeného citátu môžeme vytušiť, že Boh nikdy nie je ľahostajný voči správaniu svojho ľudu a trpí kvôli jeho nevernostiam. Rešpektuje však jeho rozhodnutia až do takej miery, že sa stiahne, aby vytvoril slobodný priestor pre stvorenie, ktoré tak miluje. Jeho lásku nevyjadruje len slovo *hesed*, ktoré označuje silnú, vernú lásku, vytrvalú aj v skúškach, ale i slovo *rachamim*, ktoré vystihuje hlbokú, vnútornú, materskú lásku voči svojim deťom (Iz 49,14-16). Je to Boh, spolucítiaci Otec, schopný trpieť z lásky, bohatý však na nádej a veľkodušný pri odpúšťaní.<sup>23</sup> Táto láska prekoná aj tie najväčšie nevernosti ba pôjde až po ten najdrahší dar, dar svojho milovaného Syna (Jn 3,16).<sup>24</sup>

Jeho láska voči ľudstvu je tak veľká, že Boh sa rozhodol byť sebou samým iba s nami, nikdy nie bez nás. Preto sa nazval, ako to ďalej uvidíme, *Emmanuel*, Boh s nami (Mt 1,23; Zjv 21,3).

## 1.4 Ježiš Kristus prorok a vtelená nádej

Intuícia Starého zákona ohľadom vyvolenia a očakávania novej zmluvy našli svoje najhlbšie naplnenie v osobe Ježiša Krista. Ako môžeme vybadat', Nový zákon splňa prisľúbenia Starého zákona. Tým sa Starý zákon stáva jeho proroctvom, jeho „prorockým písmom“ (2 Pt 1,19n). Zdá sa, že Kniha proroka Izaiáša, ktorá je už vrcholom prorocstva, a najmä Spevy o Služobníkovi, je hlavným ohnivkom medzi

---

<sup>22</sup> „Pre Pána Boha je Izrael dieťaťom, ľud, ktorý si on vyvolil, zrodil, ktorému dal rásť, držal za ruku, dvíhal ho k svojmu lícu a učil chodiť (porov. Oz 11, 1-4) na ktorý sa obracal so svojim slovom ako najvyšším prejavom svojej lásky, aj keď tento ľud nie vždy ho počúval alebo ho prežíval ako ťarchu, ako „zákon“. Celá Stará zmluva je výzva počúvať a počúvanie je v službách Novej zmluvy, keď – ako hovorí Pán –, „svoje zákony vložím do ich mysle a vpišem im ich do srdca; a budem ich Bohom a oni budú mojim ľudom (Hebr 8,10; porov. Jer 31,33).“ KONGREGÁCIA PRE INSTITÚTY ZASVÄTENÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, Inštrukcia *Služba autority a poslušnosť*, čl. 6.

<sup>23</sup> Porov. MARTINI, C. M., *Návrat k otcovi všetkých ľudí*, s. 28-30.

<sup>24</sup> Porov. KKC čl. 219.



jedným a druhým Zákonom, ohlasujúcim i splnenie proroctva i spôsob, ako sa splnilo.<sup>25</sup> Pozrime sa najprv trochu bližšie na osobu Krista ako proroka.

#### 1.4.1 Ježiš Kristus prorok

Ježiš sa zjavuje takpovediac uprostred prorockej siete, ktorú predstavujú Zachariáš (Lk 1,67), Simeon (Lk 2,25nn), prorokyňa Anna (Lk 2,36) a predovšetkým Ján Krstiteľ. Jánova prítomnosť bola potrebná, aby sa pocítila odchodnosť medzi profetizmom a jeho predmetom Kristom. Všetci videli v Jánovi proroka. A on naozaj ako dávni proroci prekladá Zákon vo výrazoch živej existencie (Mt 14,4; Lk 3,11-14). Ohlasuje bezprostrednú blízkosť hnevu a spásy (Mt 3,2-12) a najmä prorocky rozpoznáva Toho, ktorý je už tu a poukazuje na Neho (Jn 1,26. 31).

Aj keď sa Ježiš zreteľne správa inak ako Ján Krstiteľ (Mt 9,14), u Ježiša môžeme vidieť mnoho prorockých črt; odhaľuje obsah „znamení časov“ (Mt 16,2n) a ohlasuje koniec týchto časov (Mt 24,1-51). Jeho postoj k prijatým hodnotám je totožný s kritikou prorokov: je to prísnosť voči tým, čo majú kľúče, ale nedovoľujú vstúpiť (Lk 11,52); hnev voči náboženskému pokrytectvu (Mt 15,7; porov. Iz 29,13); vyslovuje pochybnosti ohľadom toho, čím sa chvascú, totiž že sú synmi Abrahámovými (Jn 8,39; porov. 9,28); vnáša jasnosť do rôznorodého duchovného dedičstva, v ktorom bolo ťažko rozoznať hlavné línie; očistenie Chrámu (Mk 11,15nn; porov. Iz 56,7; Jer 7,11) a ohlasovanie dokonalého kultu po zborení materiálnej svätyne (Jn 2,16; porov. Zach 14,21). Napokon črta, ktorá ho osobitne púta k dávnyim prorokom: vidí, ako je jeho poslanstvo odmietané (Mt 13,13n), ako ho zavrhuje Jeruzalem, ktorý zabíja prorokov (Mt 23,37n; porov. 1 Sol 2,15). V miere, ako sa tento koniec približuje, Ježiš ho ohlasuje a vysvetľuje jeho zmysel. On sám je sebe prorokom, čím ukazuje, že ostáva pánom svojho osudu a že ho prijíma, aby splnil Otcov zámer, formulovaný v Písmach.<sup>26</sup>

V dôsledku týchto postojov, ktoré sú sprevádzané zázračnými znameniami, chápeme, že zástupy dávajú Ježišovi spontánne titul proroka<sup>27</sup> (Mk 8,28; Mk 6,15;

---

<sup>25</sup> Porov. LÉON-DUFOUR, XAVIER, a kol., Prorok, in *Slovník biblickej teológie*, s. 1044-1045.

<sup>26</sup> Porov. LÉON-DUFOUR, XAVIER, a kol., Prorok, in *Slovník biblickej teológie*, s. 1045-1046.

<sup>27</sup> „Z fenomenologického hľadiska musela Ježišova osobnosť pôsobiť velice bohatým a komplexným dojmem. Jestliže však máme vše vyjádřit souhrnným způsobem, je třeba říci, že se musel druhým jevit jako ten, kdo má charakteristické rysy proroka (...) Prorok je v zásadě ten, kdo před dalšími osobami hovoří otevřeně na místě někoho Jiného, jako jeho reprezentant a vyslanec (...). POSPÍŠIL, V. C., *Ježiš z Nazareta, Pán a Spasitel*, s. 67, in PENNA, R., *I ritratti (I)*, s. 168-169.

Mt 21,11.46; Lk 7,16; Jn 4,19; 6,14; 7,40; 9,17). V evanjeliu nachádzame výroky, kde i Ježiš sám seba označuje týmto titulom (Mk 6,4; Mt 13,57; Lk 4,24; Jn 4,44 a Lk 13,33-34).<sup>28</sup>

No jeho osobnosť presahuje v každom ohľade prorockú tradíciu: Ježiš je Mesiáš, Služobník Boží, Syn človeka. Autoritu, ktorú má od Otca, je jeho vlastná autorita: je to autorita Syna, ktorá ho dvíha ponad celú prorockú líniu. Prijíma slová od Otca, ale on je Slovo Otcovo, ktoré sa stalo telom (Jn 1,14). Proroci hovorili „To výrok Jahveho!“. Ježiš však potvrdzuje: „Veru, veru ja vám hovorím...“. Jeho poslanie a osoba nie sú teda viac toho istého poriadku.

#### 1.4.2 Splnenie proroctva

Písmo hovorí o príchode Božieho Syna mnohými spôsobmi, no všetky vrhajú svetlo na povahu a cieľ jeho poslania. „Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh (...) tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi“ (Jn 1,1-12). Tento úryvok z Jánovho evanjelia zdôrazňuje jeden aspekt jeho príchodu: že Boh k nám prišiel v Ježišovi, aby sme sa z padnutých stvorení mohli stať synmi a dcérami Boha. Ján uvádza i ďalší spôsob nazerania na Ježišov príchod: „Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nezhynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život“ (Jn 3,16). Tu vyzdvihuje skutočnosť, že Ježiš prišiel, aby nás zachránil od kliatby smrti zdedenej kvôli prvotnému hriechu a obnovil nás pre nový, večný život. Aj sv. Pavol potvrdzuje a ešte presnejšie vysvetľuje Jánovo pochopenie Kristovho príchodu: „Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy (...), aby sme dostali adoptívne synovstvo (...). A tak už nie si otrok ale syn!“ (Gal 4,4-7).

Ježiš bol teda vyvrcholením Božieho prisľúbenia a plánu o vyslobodení ľudského pokolenia z otroctva hriechu. To, čo hovorili proroci a čo bolo predobrazom v Božích skutkoch vykonaných v dejinách Izraela, bolo vyplnené, darované pre všetkých ľudí v príchode Krista, tak ako o tom píše autor listu Hebrejom: „Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a skrze ktorého stvoril

---

<sup>28</sup> Porov. POSPÍŠIL, V. C., *Ježiš z Nazareta, Pán a Spasiteľ*, s. 67.

aj svet. On je odlesk jeho slávy a obraz jeho podstaty (...). Preto keď vykonal očistenie od hriechov, zasadol po pravici velebnosti na výsostiach“ (Hebr 1,1-4).

Je obdivuhodné, dokonca neuveriteľné, že Boh sa stal človekom a prebýval medzi nami. No je ešte nepochopiteľnejšie, že tento vtelený Boh, Ježiš Kristus dovolil, aby sa na ňom vyvršila všetka nahromadená zloba a nenávisť padnutého ľudstva. Tento Ježiš, ktorý bol ohlasovaný mnohými prorokmi vzal na seba hriechy sveta, bol ponížený umučený, podriadený hanebnej smrti. Práve týmto utrpením a smrťou získal pre nás vykúpenie o ktorom hovorili proroci. Svojím životom teda dokonale splnil prikázania zákona a svojou vykupiteľskou smrťou a zmŕtvychvstaním naplnil nádej prorokov nad každé chápanie.

Vlastný Syn Boha podstúpil všetko utrpenie, ako to presne predpovedali žalmy o Služobníkovi Jahveho a svojím životom vyplnil to, čo bolo prorokmi predpovedané o Mesiášovi – kráľovi: narodil sa v Betleheme (Mich 5,1), z panny (Iz 7,14), z Dávidovho rodu (Iz 9,6). Bol povolaný z Egypta (Oz 11,11) a predchádzal mu posol, predchodca (Mal 3,1). Účinkoval v Galilei (Iz 9,1-2) a vlastný ľud ho neprijal (Iz 53,3), vstúpil do Jeruzalema na oslovi (Zach 9,9). Bol zradený priateľom (Ž 41,10) a predaný za tridsať strieborných (Zach 11,12), krivo proti nemu svedčili (Ž 35,11), ale on mlčky stál pred ich urážkami (Iz 53,7). Pľuli naňho a bičovali (Iz 50,6), považovali za hriešnika (Iz 52,12), ponižovali a vysmievali sa mu (Ž 22,7-8), dali mu piť ocot (Ž 69,22). Muži losovali o jeho odev (Ž 22,19), bol prebodnutý kópiou a žiadna z jeho kostí nebola zlomená (Zach 12,10; Ž 34,21). Avšak na rozdiel od všetkých spravodlivých, ktorí prišli pred ním, Ježiš bol vzkriesený (Ž 16,10; 49,16) a vystúpil na nebesia (Ž 68,19).

Ako môžeme vidieť, Ježiš stelesnil a vyplnil všetky túžby a nádeje Izraela<sup>29</sup>; všetko, o čom rozprávali proroci, všetko, čo predstavovali veľkí muži Izraela a čo bolo ustanovené v izraelských inštitúciách. Ale urobil to spôsobom, ktorý nemal obdoby,

---

<sup>29</sup> „Základní naději Izraele představovala panovnická moc Hospodinova, spjatá s přísným zachovávaním Tóry. Východiskem vyhlížení Božího království byla obecně lidská touha po životě v míru, svobodě a spravedlnosti. Tyto lidské aspirace však nelze realizovat čistě lidskými prostředky bez Hospodina, bez jeho sebedarování člověku skrze slovo a skrze ducha. K tomu pak v makabejské době přistupuje i naděje ve vzkříšení z mrtvých, vize Království se eschatologizuje. Naděje v Boží království tedy v sobě spojuje základní hluboce lidské aspirace a zároveň je nadějí víry v definitivní spásu spjatou s Božím sebedarováním člověku. (...) zklamání nad jednáním lidských prostředníků v dějinách spásy postupně vedlo k stále zřetelnějšímu očekávání ideálního Pomazaného, Prostředníka, který by realizoval Boží záměry a díky němuž by se naplnily dávné i pozdější Hospodinovy přísliby.“ POSPÍŠIL, V. C. *Ježiš z Nazareta, Pán a Spasitel*, s. 47-48.

pretože teraz to bol Boh sám, ktorý sa ponúkol trpieť a zomrieť našimi rukami ako obeť za naše hriechy.<sup>30</sup>

Treba tu ešte pripomenúť dôležitú skutočnosť. Toto túžobné očakávanie Mesiáša sa diferencovalo podľa vtedajších náboženských a politických prúdov.<sup>31</sup> Môžeme povedať, že ich zjednocujúcim prvkom je očakávanie Mesiáša, Dávidovho potomka, ktorý uskutoční politické oslobodenie, porazí, dokonca zničí pohanské mocnosti a v Izraeli ustanoví spravodlivý spoločenský poriadok. Hlavným cieľom jeho poslania bude zhromaždenie ľudu, ktorý bude dokonale zachovávať Tóru. Nebude vládnuť iba nad Izraelom, ale i nad ostatnými národmi.

Je pochopiteľné, že v tomto kontexte očakávania Mesiáša, Ježišovo mesiášstvo bolo vlastne pre všetkých jeho súčasníkov len veľmi obtiažne prijateľné. On išiel cestou trpiaceho Pánovho Služobníka, ako o ňom hovorí kniha proroka Izaiáša (Iz 52,13; 53,1-12), čo bolo v rozpore s ich myslením. A práve konflikt, nezhoda medzi Ježišovým vedomím ohľadom cesty, ktorou mal prejsť, a tým, k čomu ho pobádali nevy povedané i vyriešené mesiášske predstavy jeho súčasníkov, stojí v pozadí celej drámy jeho verejného účinkovania.<sup>32</sup>

### 1.4.3 Ježišovo prorocké posolstvo

Videli sme, že spoločným menovateľom všetkých starozákonných mesiánskych línií je myšlienka spasiteľského sprostredkovania. Spasiteľom, Záchrancom je v prvom rade Boh, ktorý realizuje svoje zámery v dejinách spásy cez mnohých prostredníkov. V Ježišovi však táto sprostredkovateľská línia dosahuje svoje naplnenie a neprekonateľné vyvrcholenie, aj keď spôsob realizácie, ako sme už povedali vyššie je pre jeho súčasníkov ťažko prijateľný. „Lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi – človek Kristus Ježiš (...)“ (1 Tim 2,5). Nikto teda nemôže dôjsť k Bohu inou cestou než skrze Ježiša Krista. Všimli sme si, že aj keď prorocký titul mu

---

<sup>30</sup> Porov. MARTIN, R., *Pride Ježiš skoro?*, s. 31-34.

<sup>31</sup> Veľmi podrobný opis rôznych odtieňov mesiánskej nádeje podľa zamerania jednotlivých náboženských a politických skupín podáva Pospíšil. Porov. POSPÍŠIL, V. C., *Ježiš z Nazareta, Pán a Spasiteľ*, s. 48-51.

<sup>32</sup> Porov. POSPÍŠIL, V. C., *Ježiš z Nazareta, Pán a Spasiteľ*, s. 51.

právom náleží, jeho prorocko je iného poriadku.<sup>33</sup> On je oveľa viac, ako iba prorok, je vtelené Slovo, samá vtelená Múdrost’.

Aby sme mohli lepšie porozumieť prorockému posolstvu sprostredkovanému osobou a životom Ježiša Krista, vrátime sa k základnej myšlienke zmyslu povolania človeka a cieľu jeho života.

Sv. Pavol nám vo svojich spisoch, predovšetkým v liste Efezanom a Kolosanom, dáva poznať toto naplnenie a hlboký zmysel povolania človeka: „Nech je zvelebený Boh (...), ktorý nás v Kristovi požehnal všetkým nebeským duchovným požehnaním. (...)V ňom si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil, aby sme boli pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske; on nás (...) predurčil, aby sme sa skrze Ježiša Krista stali jeho adoptovanými synmi.“ (Ef 1,3-6).

Človek je teda Bohom vyvolený ešte pred stvorením sveta k svätosti. Jeho jediným cieľom je zjednotenie s Bohom, v ktorom bude žiť naveky. Toto zjednotenie sa uskutoční tak, že v Ježišovi Kristovi sa človek stane adoptovaným Božím synom.

Z uvedeného jasne vyplýva, že človek nemôže naplno pochopiť svoje povolanie bez Krista. Kristus je prameňom povolania človeka k svätosti, pretože on je „obraz neviditeľného Boha“ (Kol 1,15-18) a človek bol pozvaný k tomu, aby sa stal podobný obrazu Božieho Syna (Rim 8,29), teda aby bol „svätý pred Božou tvárou“ (Ef 1,4) a to všetko ako adoptovaný Boží syn (Ef 1,5). List Hebrejom nazýva Ježiša Krista doslova „pôvodcom spásy“ (Hebr 5,9), teda svätosti. Kristus sa tak stáva aj prostredníkom svätosti človeka, pretože ako sme ukázali vyššie, proroci vyťušili, že človek k realizácii svätosti potrebuje hlbokú vnútornú premenu svojej ľudskosti, teda musí prísť spasiteľný Boží zásah v podobe Božieho ducha vloženého do srdca, ktorý by túto premenu vykonal. Práve v Ježišovi Kristovi sa uskutočňuje spojenie ľudskej a božskej prirodzenosti, aby ľudské bolo premenené a priblížené k božskému. On tvorí súčasť

---

<sup>33</sup> Túto skutočnosť veľmi výstižným spôsobom uvádza Ratzinger, keď na základe textu knihy Deuteronomium a Exodus porovnáva charakteristické prorocké črty u Mojžiša s prorockými črtami Ježiša Krista. Hovorí: „Čím sa Mojžiš vyznačoval, čo bolo na tejto postave najdôležitejšie: Stretával sa s Pánom s tváre do tváre; ako sa priateľ zhovára s priateľom, tak sa on zhováral s Bohom (porov. Ex 33,11). To najpodstatnejšie na Mojžišovej osobe neboli všetky tie zázraky, ktoré sa mu pripisujú, nie všetky tie činy a útrapy na ceste z Egypta domu otroctva, cez púšť až k prahu prisľúbenej zeme. To najdôležitejšie je, že sa s Bohom rozprával ako priateľ. Iba z toho mohli vychádzať jeho činy, iba odtiaľ mohol získať Zákon, ktorý mal Izraelu ukázať cestu dejinami. (...) Prísľub nového proroka sa naplnia v Ježišovi. V ňom sa dokonalým spôsobom uskutočňuje to, čo o Mojžišovi platilo iba v obmedzenej miere: Žije pred Božou tvárou, nie ako priateľ, ale ako Syn; žije v tej najvnútornejšej jednote s Otcom.“ RATZINGER, J. – BEBEDIKT XVI., *Ježiš Nazaretský*, s. 21-24.

ľudského rodu a v ňom povolanie človeka, skrze poníženie a smrť, nachádza svoju plnú realizáciu v sláve (Hebr 2,9).<sup>34</sup>

V Kristovi teda nachádza človek svoju veľkosť, dôstojnosť a hodnotu svojej ľudskosti, pretože bol vykúpený prostredníctvom lásky. Ľudské bytie potrebuje práve túto nepodmienujúcu lásku. Potrebuje nádej, istotu, ktorá mu hovorí: „Ani smrť, ani život, (...) ani prítomnosť, ani budúcnosť, ani mocnosť, (...) ani nijaké iné stvorenie nás nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi“ (Rim 8,38-39).

V tomto zmysle skutočnou, pravou veľkou nádejou človeka, ktorá pretrvá i napriek všetkým sklamaniam, môže byť jedine Boh; Boh, ktorý nás miloval a miluje „až do krajnosti“ (Jn 13,1; 19,30). A toto zjavenie lásky a milosrdenstva má v dejinách ľudstva svoju formu a svoje meno: volá sa Ježiš Kristus.

Koho sa dotkne táto láska, začína tušiť, čo znamená „život“ – ten „večný“.<sup>35</sup> Sám Ježiš, ktorý o sebe povedal, že prišiel, aby sme mali život a mali sme ho v hojnosti (Jn 10,10) nám zároveň vysvetlil, čo znamená tento „život“: „A večný život je v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal, Ježiša Krista“. Tento život, ktorý v pravom zmysle nemáme len sami v sebe a nemáme ho ani sami od seba vo svojej úplnosti znamená vzťah, vzťah s tým, ktorý sám je Život a Láska.<sup>36</sup> A k tomuto hlbokému osobnému vzťahu sme všetci pozvaní vďaka daru vykúpenia.

Ako zhrnutie môžeme povedať, že táto myšlienka vyvolania a povolania človeka k hlbokému osobnému vzťahu k svojmu Bohu, ktorá sa tiahne celými dejinami vyvoleného národa, národa Zmluvy, je rovnako i prenikavým posolstvom Ježiša Krista a jeho radostnej zvesti potvrdenej spásanosnou obetou vlastného života na kríži. Jeho prorocké posolstvo môžeme teda vyjadriť ako: dar seba samého Otcovi za nás, aby sme sa my mohli stať synmi a dcérami v Synovi.

Z uvedeného jasne vyplýva, že kresťanská nádej je len jedna a jej základom je Ježiš Kristus. Svätý Ján to potvrdzuje vo svojom prvom liste, keď píše: „Pozrite, akú veľkú

---

<sup>34</sup> Porov. ZONTAK, S., *Povolanie človeka v Božom zjavení*, s. 8-10.

<sup>35</sup> „Večnosť nie je nekonečným striedaním sa dní v kalendári, ale niečo, ako okamih plného uspokojenia, v ktorom nás objíma totalita bytia a my objímame ju. To znamená ponoriť sa do oceánu nekonečnej lásky, v ktorom čas – chápaný ako „predtým a potom“ – už viac neexistuje. (...) tento okamih je život v plnom zmysle, stále nové ponáranie sa do šírky bytia, pričom sme jednoducho preniknutí radosťou. (...) Musíme uvažovať týmto smerom, ak chceme pochopiť, kam smeruje kresťanská nádej, čo očakávame od viery, od nášho bytia s Kristom“. BENEDIKT XVI, encyklika *Spe salvi*, čl. 12.

<sup>36</sup> Tamže, čl. 26-27.

lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme. (...) Milovaní, teraz sme Božími deťmi a ešte sa neukázalo, čím budeme. Vieme však, že keď sa on zjaví, budeme mu podobní, lebo ho budeme vidieť takého, aký je. Každý, kto má túto nádej v neho, usiluje sa byť čistý, ako on je čistý.“ (1 Jn 3,1-3).

## 2 Zasvätený život a jeho prorocké poslanie

Z toho, čo sme doteraz povedali, môžeme konštatovať, že človek je jediný tvor na zemi, ktorého Boh chcel kvôli nemu samému a jeho najhlbším povolaním je pozvanie k hlbokému osobnému vzťahu, k zjednoteniu s Bohom v Kristovi, ktoré sa uskutoční tak, že bude v sebe realizovať Boží obraz, na ktorý bol stvorený, teda že bude žiť ako adoptované Božie dieťa a dovoľí tak Kristovi, aby priviedol toto hlboké zjednotenie s Bohom až do konca.

Človek, ktorého Boh takto „chcel“, ktorého si od večnosti „vyvolil“, povolal a určil k milosti, svätosti a sláve, to je každý človek, zvrchovane konkrétny a reálny v celej svojej pravde, lebo každý je zahrnutý do tajomstva vykúpenia a s každým sa Kristus vďaka nemu navždy spojil. Práve v dôsledku tohto tajomstva je každý človek zverený starostlivosti Cirkvi, aby mu zjavovala milujúcu tvár Otca a pomáhala objaviť tú najhlbšiu skutočnosť svojho povolania, že každé ľudské bytie už pre samotný jednoduchý fakt, že existuje bolo a navždy zostane milované, a preto je povolané k láske.<sup>37</sup> Jednoducho povedané, aby ho citlivo a trpezlivo učila základnému umeniu – umeniu, ako byť správnym spôsobom človekom.

Už v úvode tejto práce sme naznačili, že Cirkev práve nás zasvätených mužov a ženy žiada, aby sme vstúpili do dynamiky proroctva a nádeje ako „strážce, ktoré sledujú a ohlasujú nový život, ktorý je už prítomný v dejinách“, aby sme boli živým prorockým svedectvom tejto nádeje, ktorá „nezahanbuje“, pretože je založená na Božej láske, ktorá „je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého“ (Rim 5,5).

V nasledujúcej kapitole sa v kontexte proroctva a nádeje budeme venovať zasvätenému životu a hľadať súvislosť medzi jeho poslaním a prorockým poslaním Ježiša Krista.

### 2.1 Cirkev ako nový Boží ľud

Ako sme už vyššie naznačili, v dejinách lásky, ktoré podáva biblia, nám Boh vychádza v ústrety a odpovedá na potreby ľudí a to vyvolením národa, lebo „Boh si želal vo svojej veľkej láske pripraviť spásu celého ľudstva, preto si vybral jeden národ,

---

<sup>37</sup> Porov. JÁN PAVOL II, encyklika *Vykupiteľ človeka*, čl. 13-14.



ktorému zveril svoje prisľúbenia<sup>38</sup>, vyvolením konkrétnych ľudí z tohto národa: kráľov, kňazov, prorokov (...), ktorým zveroval konkrétne poslania. Sú to povolania, ktoré mali slúžiť jeho ľudu v určitých potrebách počas dejín. A nakoniec tým, že poslal svojho Syna, ktorý celým svojím životom, smrťou a zmŕtvychvstaním plní svoje poslanie a „privádza k naplneniu Boží plán.“<sup>39</sup>

Tak sa vyvolený ľud stáva predobrazom nového ľudu – Božieho ľudu, Cirkvi, ktorá sa zrodila z Kristovho úplného sebadarovania za našu spásu.

K tomuto zrodu a rastu Cirkvi dochádza v určitých etapách, tieto sa navzájom prelínajú a vytvárajú celú jej realitu. Druhý vatikánsky koncil vo vieroučnej konštitúcii *Lumen gentium* hovorí, že Cirkev bola „naznačená v predobrazoch už od počiatku sveta, obdivuhodne pripravovaná v dejinách izraelského ľudu a v Starej zmluve a založená v posledných časoch, bola zjavená vyliatím Ducha a na konci vekov bude slávne zavýšená.“<sup>40</sup> Jej špecifickú povahu koncil jasne označil ako tajomstvo,<sup>41</sup> lebo nám zjavuje tajomstvo Boha, zázrak stvorenia, situáciu človeka vykúpeného Kristom, teda človeka povolaného k novej nádeji, a ukazuje i spôsob, ako je možné touto cestou nádeje ísť.<sup>42</sup> Do tohto Božieho ľudu sú povolaní ľudia zo všetkých národov a vytvárajú tak hlbokú jednotu<sup>43</sup>, vzájomné spoločenstvo údov v Kristovi.

Charakteristickým prvkom tohto spoločenstva je prítomnosť Ducha Svätého. On je životnou silou Božieho ľudu, jeho poslania, prameňom jeho rozličných darov, spojujúcou väzbou jeho podivuhodnej jednoty i plameňom jeho lásky, lebo, ako to potvrdzujú i slová koncilu „On zjednocuje v spoločenstve i v službe, vybavuje ju, a riadi rozličnými hierarchickými a charizmatickými darmi a zdobí svojimi plodmi.“<sup>44</sup>

---

<sup>38</sup> DV 14.

<sup>39</sup> RM 13.

<sup>40</sup> LG 2; KKC 759.

<sup>41</sup> Porov. LG 1.

<sup>42</sup> Tému predobrazu Cirkvi, jej vývoju i poslaniu sa venuje kardinál Schönborn vo svojich pôstnych duchovných cvičeniach pre Svätého Otca Jána Pavla II., ktoré predniesol vo Vatikáne v roku 1996. Veľmi hlbokým spôsobom predstavuje Cirkev, ktorá nie je zameraná sama na seba, ale je akýmsi panoramatickým miestom, z ktorého je možné všetko vidieť a súčasne je miestom našej identity, identity celku i jednotlivca. Pohľad na Cirkev podáva fascinujúcim spôsobom na základe Katechizmu katolíckej cirkvi. Porov. SCHÖNBORN, CH., *Milovať cirkev*, 1. vyd. Nakladatelství Nové Město, Praha 1998.

<sup>43</sup> Porov. LG 9.

<sup>44</sup> LG 4; Porov. Ef 4,11; 1Kor 12,4; Gal 5,22.

Tieto rozličné dary, služby a úlohy zviditeľňujú rôznorodosť<sup>45</sup> jednotlivých údov, ktoré sú svojou podstatou usporiadané k vzájomnému dopĺňovaniu sa a tvoria jednotu celého Tela.

V 5. kapitole spomínanej konštitúcie sa dôraz kladie na všeobecné povolanie ku svätosti: „Každému je preto jasné, že všetci v Krista veriaci sú v každom stave a postavení povolaní k plnosti kresťanského života a k dokonalosti v láske; a táto svätosť vedie i v pozemskej spoločnosti k ľudskejšiemu životu. O dosiahnutie tejto svätosti nech sa veriaci usilujú všetkými silami, ktoré dostali podľa miery Kristovho daru.“<sup>46</sup>

Zdôrazňuje sa tu teda, že v každom pokrstenom je prítomné Božie „povolanie k dokonalej láske“, nech už človek žije v akomkoľvek stave. Tu môžeme vidieť súvis medzi tým, čo sme vyššie rozvinuli o ciele života človeka a jeho najhlbšom poslaní a povolaní. Koncil to vyjadruje slovami: povolanie k dokonalej láske, teda ku svätosti.

Aj keď sa dôraz kladie na toto všeobecné povolanie, nijako sa nepopiera, ba naopak zreteľne rozlišuje rôznosť povolaní.<sup>47</sup> Dokonca sa zdôrazňuje, ako v každom jednotlivom stave má byť táto svätosť konkrétne prítomná.<sup>48</sup>

Tradícia rozlišuje tri životné stavy: sviatostné kňazstvo, laický a napokon rehoľný stav.<sup>49</sup> Charakteristické črty jednotlivých stavov veľmi výstižne popisuje apoštolský list *Christifideles laici*, kde sa hovorí, že pre laický stav je špecifický svetský charakter a slúži Cirkvi tým, že kňazom a rehoľníkom dosvedčuje a pripomína zmysel, ktoré majú pozemské a časné skutočnosti v spásnom Božom úradku. Sviatostné kňazstvo zasa predstavuje trvalú záruku sviatostnej prítomnosti Krista Vykupiteľa vo všetkých časoch a na každom mieste. Rehoľný stav vydáva svedectvo o eschatologickom charaktere Cirkvi, teda o jej orientácii na Božie kráľovstvo, ktoré je svojím spôsobom predznamenané a predom zakúšané v sľuboch čistoty, chudoby a poslušnosti.<sup>50</sup> Ako môžeme vidieť, prítomnosť kňazov, laikov a zasvätených osôb v Cirkvi neznamená žiadny rozdiel v spoločnej dôstojnosti, ale skôr vyjadruje rozličnosť väzieb a úloh v živom organizme.

---

<sup>45</sup> Porov. LG 7; AA 3.

<sup>46</sup> LG 40.

<sup>47</sup> Porov. LG 31.

<sup>48</sup> Porov. LG 41.

<sup>49</sup> Pius XII v encyklike *Provida Mater ecclesia* (1947) hovorí o manželstve, služobnom kňazstve a živote podľa evanjeliových rád. Takéto vyjadrenie používajú i cirkevné dokumenty ChL, VC.

<sup>50</sup> Porov. ChL 55.

Tieto rozličné povolania sú zasadené do rámca poslania Cirkvi, lebo „Cirkev sa zrodila s týmto zámerom: hlásať Kristovo kráľovstvo na celej zemi na slávu Boha Otca. Preto by sa mali všetci ľudia podieľať na spásnom vykúpení a skrze nich by mal byť celý vesmír nasmerovaný na Krista.“<sup>51</sup>

Ako zhrnutie môžeme konštatovať, že všetky životné stavy ako v celku, tak každý z nich vo vzťahu k druhým slúži k rastu a k poslaniu Cirkvi.<sup>52</sup> Špecifické črty jednotlivých životných stavov nám objasňujú rozlíšenie, ktoré je v prospech ostatných životných stavov: základom je rovnaká dôstojnosť všetkých pokrstených, rovnaké povolanie ku svätosti a jednotlivé charakteristiky, totiž svetský ráz, služobnosť a eschatologický charakter sa týkajú všetkých a súčasne každý zmienený stav je povolaný prežívať niektorý z nich výraznejšie a byť výzvou pre ostatných.<sup>53</sup> A to všetko pre rast a budovanie Tela, ktorého hlavou je Kristus.

## 2.2 Zasvätený život a jeho miesto v Cirkvi a vo svete

Po tom, čo sme si stručne priblížili špecifiká jednotlivých životných stavov, pozrime sa teraz podrobnejšie na charakteristické črty zasväteného života i jeho špecifickú úlohu, ktorú zastáva v Cirkvi. Pri hľadaní odpovedí na tieto otázky budeme naďalej vychádzať z cirkevných dokumentov, pretože o identite zasväteného života a jeho vzťahu a mieste v tajomstve Cirkvi ako Božieho ľudu sa vyslovuje Druhý vatikánsky koncil v už spomínanej vieroučnej konštitúcii o Cirkvi *Lumen gentium*, najmä v 5. a 6. kapitole a v dekrété „O primeranej obnove rehoľného života“ v *Prefectae caritatis*. Je vhodné pripomenúť, že Druhý vatikánsky koncil spôsobil skutočný prevrat v spôsobe interpretácie „zasväteného života“. Do centra pozornosti kladie pojem „zasvätenie“. Tento výraz označuje úkon, ktorý spája s Bohom prostredníctvom takého silného puta, že dotyčná vec alebo osoba je oddelená od svojho sveta, v ktorom doteraz bola, a od toho, čo doteraz vlastnila, a stáva sa výlučne rezervovanou pre Boha.

Samotná terminológia, ktorá sa v súčasnosti používa, sa odvodzuje od slova „consecratur“, zavedeného v dokumente *Lumen gentium*. Kým je tento život

---

<sup>51</sup> AA 2.

<sup>52</sup> Porov. ChL 55.

<sup>53</sup> Porov. CINCIALOVÁ, M.L., *Teologie a spiritualita zasväteného života*, s. 8.

konsekrovaný? Odpoveď nachádzame práve v tomto slove použitom v trpnom rode. Poukazuje na Boha ako protagonistu zvláštnej konsekrácie prostredníctvom tajomstva Cirkvi: nie je to sviatosťné pomazanie, ale „slávnostné požehnanie“, ako hovorí text profesného obradu, ktoré zaist'uje zvláštny dar a starostlivosť Ducha Svätého.

Kódex kánonického práva pri definovaní zasväteného života tiež používa výraz zasvätenie: „Zasvätený život, založený na evanjeliových radách je stála forma života, ktorým sa veriaci, užšie nasledujú Krista pôsobením Ducha Svätého, naplno zasväcujú nadovšetko milovanému Bohu, aby z nového a osobitného titulu oddaní jeho oslave, budovaniu Cirkvi a spáse sveta, dosahovali dokonalosť lásky v službe Božieho kráľovstva a stanúc sa v Cirkvi skvelým znamením, boli predzvest'ou nebeskej slávy.“<sup>54</sup>

Podstatu rehoľného zasvätenia veľmi výstižným spôsobom približuje Ján Pavol II. v posynodálnej exhortácii *Vita consecrata*,<sup>55</sup> kde hovorí, že v tradícii Cirkvi sa rehoľné povolanie považuje za osobitné prehĺbenie krstného zasvätenia, keďže sa ním vnútorná jednota s Kristom, vyplývajúca z krstu, pretvára na dar pripodobnenia sa mu, pretvorenia sa podľa neho, a je plnšie vyjadrený a uskutočňovaný zachovávaním evanjeliových rád. Toto nové zasvätenie predpokladá i nové povolania od Pána, lebo nie je nutným dôsledkom krstného zasvätenia.

Každý človek, zrodený v Kristovi, je totiž povolaný, aby zachovával čistotu zodpovedajúcu jeho životnému stavu, prejavoval poslušnosť Bohu a Cirkvi a zachovával si múdru odpútanosť od hmotných dobier lebo ako sme už povedali, všetci sú povolaní ku svätosti, spočívajúcej v dokonalej láske. Predsa však krst sám o sebe sa nespája s povolaním k celibátu či panenstvu, k zrieknutiu sa vlastníctva dobier ani k poslušnosti voči predstaveným v špecifickej forme evanjeliových rád, ku ktorým sa sľubmi zaväzujú zasvätené osoby. Preto ich povolanie predpokladá osobitný Boží dar, ktorý nedostávajú všetci, ako to hovorí sám Ježiš v evanjeliu (porov. Mt 19,10-12).

V tejto súvislosti si koncilový dekrét *Perfectae caritatis* vypožičiava z evanjelia výrazy, ktoré najčastejšie používal a používa Pán Ježiš, keď chcel niekoho povolať, aby ho nasledoval. „Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj, čo máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom sa vráť a nasleduj ma“ (Mk, 10,21). „Nasleduj ma“, „pod' za mnou“, „pod'“, týmito alebo podobnými slovami Pán „povoláva k sebe tých, ktorých chce“.

---

<sup>54</sup> KKP, kán. 574, § 1.

<sup>55</sup> VC 30.

Na začiatku povolania k zasvätenému životu je teda volanie Boha, ktorý sa s láskou skláňa k povolanej osobe. Táto láska je absolútne nezištná, osobná a jedinečná. Prenikne človeka natoľko, že už nepatrí sebe, ale Kristovi (porov. 1 Kor 6,19). Nadobúda tak charakter zmluvy. Pohľad, ktorý Ježiš upriamil na mladíka, prezrádza tento ráz: „Pozrel na neho s láskou.“ (Mk, 10,21). Poznávacím znakom a prejavom vyvolenia je dar Ducha, ktorý podnecuje Bohom povolaného človeka k nasledovaniu Krista, uskutočňovaním evanjeliových rád čistoty, chudoby a poslušnosti a uschopňuje srdce osvojiť si tú formu života, akú prijal sám Ježiš.

Všimnime si tu podobnosť postojov a výrazov, ktoré Sväté písmo používa v súvislosti s vyvolením, povolaním a zasvätením Izraelského národa s výrazmi, ktoré pri charakteristike vyvolenia Cirkvi a zasväteného života používajú cirkevné dokumenty: nezištná, ničím nezaslúžená láska Stvoriteľa voči Izraelovi prejavovaná jeho vyvolením „spomedzi ostatných národov“, slová: „zvláštny majetok“, „svätý národ“ sú vyjadrením, že Boh si ho sám posväť, aby bol svätý, tým ho „oddeli“ od ostatných, od všetkého, čo je svetské a „rezervuje si ho pre seba“, teda, že si ho zasväť a hlbokou premenou srdca uschopní pre nové poslanie, pre výlučný vzťah, a to všetko spečatené a potvrdené „novou a večnou“ zmluvou, uskutočnenou v osobe Ježiša Krista. On je predchodca, ktorý skrze utrpenie a kríž ako prvý prešiel cestu realizácie svätosti a volá na ňu všetkých ostatných.

Z uvedeného môžeme vytušiť, že Vykupiteľ si pre seba rezervoval iný vyvolený národ – Cirkev. Tento nový ľud mu patrí zvláštnym spôsobom, je jeho „osobným pokladom“, pretože si ho získal za cenu vlastnej krvi; posvätil ho svojimi milosťami, tým ho oddelil od profanity hriechu, a tak si ho zasvätil, aby už žil len pre neho. Môžeme vidieť, že človek, ktorý je ovocím Kristovej vykupiteľskej činnosti, má účasť na jeho bytí a je vnútorne orientovaný na Krista. Odtiaľ pochádza i dôvod, prečo človek žije svoj život ako nasledovanie Krista a nikoho iného a ako jeho apoštol.

Tak ako celý vyvolený národ bol zasvätený Bohu, rovnako aj celá Cirkev je skrze krst zasvätená Bohu. Avšak ako vieme, aj v rámci vyvoleného národa existovalo ešte zvláštne zasvätenie; Boh si niektorých vyvolil a rezervoval pre špeciálne úlohy, pre ktoré nestačilo všeobecné zasvätenie, ale bolo potrebné zasvätenie špeciálne. Vidíme to u kňazov, prorokov a kráľov. Podobne aj v novom vyvolenom ľude existuje popri všeobecnom zasvätení ešte aj zasvätenie špeciálne, ktorým si Boh rezervuje niektorých

pre seba, pre zvláštne úlohy, ktoré im zveruje.<sup>56</sup> Takýmto zvláštnym zasvätením, ako sme už vyššie uviedli, je zasvätenie kňazské, ktoré sa uskutočňuje pri udelení sviatosti a zasvätenie rehoľné, ktoré sa deje pri zložení sľubov.

V závere môžeme teda zhrnúť, že každý kresťan je Bohom povolaný ku svätosti, no povolanie k zasvätenému životu je špeciálnym pozvaním výlučne mu patriť a sľubmi evanjeliových rád potvrdiť toto svoje rozhodnutie.<sup>57</sup> Zasvätený život teda nie je prechodným stavom medzi hierarchiou a laikmi<sup>58</sup>, ale neodlučiteľným spôsobom patrí k životu a svätosti Cirkvi,<sup>59</sup> ba nachádza sa v samotnom dynamizme tejto svätosti, ktorá je prvoradým povolaním Cirkvi. Jeho základom je radikálne nasledovanie Krista, ktorým zvláštnym spôsobom realizuje poslanie Cirkvi vyjadrené samotným Ježišom, totiž, aby bola soľou zeme, svetlom sveta a znamením Božej lásky pre celé ľudstvo.

### 2.3 Prorocký rozmer zasväteného života

V predchádzajúcich kapitolách sme vo svetle Druhého vatikánskeho koncilu charakterizovali zasvätený život ako stálu formu života, založenú na evanjeliových rádoch, ktorým sa veriaci zaväzujú radikálne nasledovať Krista.

Treba tu však podotknúť dôležitú skutočnosť: ešte krátko pred zahájením koncilu boli rehoľníci chápaní ako kresťania povolaní k dokonalosti nasledovaním troch evanjeliových rád. Ostatní kresťania, laici, boli povolaní žiť „len“ podľa Božích prikázaní. Cieľ svätosti rehoľníka bol jednoznačne považovaný za vyšší, bol „stavom dokonalosti“, pretože užíval prostriedky dokonalosti. Prikázanie Desatora zaväzovali všetkých kresťanov; evanjeliové rady boli určené len niektorým.<sup>60</sup>

Až Druhý vatikánsky koncil zdôraznil opomenutú skutočnosť, totiž povolanie všetkých veriacich ku svätosti. Východiskom teológie zasväteného života sa stala

---

<sup>56</sup> Porov. ZONTAK, S. *Konsakrácia*, s. 1-3.

<sup>57</sup> „Členovia všetkých spoločnosti nech si pripomenú, že sľubom žiť podľa evanjeliových rád odpovedali na Božie volanie; tým nielen odumreli hriechu, ale zriekli sa i sveta, aby žili výlučne pre Boha. Celý svoj život odovzdali jeho službe; je to zvláštne zasvätenie, ktorý má svoj hlboký koreň v krstnom zasvätení a plnšie ho vyjadruje.“ PC 5.

<sup>58</sup> LG 43.

<sup>59</sup> LG 44.

<sup>60</sup> Toto ponímanie bolo odôvodnené klasickou biblickou perikopou o povolaní bohatého mládenca (Mt 19, 16-22). Poňatie Tomášovo bolo takmer zabudnuté (*Summa*, I-II, q. 108; qq 184-189), porov. AMBROS, P., *Teologicky milovať cirkev*, s. 361.

ekleziologia: všetci v Cirkvi máme rovnakú dôstojnosť,<sup>61</sup> jeden krst a spoločné povolanie ku svätosti, vyjadrené rôznym spôsobom podľa povolania.<sup>62</sup>

Keďže zasvätený život je cirkevnými dokumentmi definovaný ako „život podľa evanjeliových rád“, pre našu ďalšiu úvahu bude užitočné trocha bližšie si ozrejmiť tento pojem.

### 2.3.1 Evanjeliové rady a kresťanský život

Ako vieme z učenia P. Ježiša, svätosť, ku ktorej sme všetci pozvaní, spočíva v novom prikázaní: prikázaní lásky k Bohu a k blížnemu. Takto zaznamenal Ježišove slová evanjelista svätý Matúš: „Učiteľ, ktoré prikázanie je v Zákone najväčšie? On mu povedal: Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou! To je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé je mu podobné: Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého! Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý Zákon i Proroci“ (Mt 22,36-40).

Ježiš týmto zhrňuje posledný zmysel našej existencie i jej význam. Láska je naplnením zákona (Rim 13,10), zatiaľ čo bez lásky, dokonca dokonalé zachovávanie všetkých ostatných prikázaní by bolo zbytočné a nezmyselné (1 Kor 13,1-3).<sup>63</sup>

Ježiš teda nielen preberá toto základne prikázanie Starého zákona (Dt 6,5; Lv 19,18), ale dáva mu oveľa silnejšiu podobu, keď ho nazýva svojim vlastným prikázaním: „Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom (...), ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať“ (Jn 13,34-36).

Kto teda nemá lásku, natoľko vypadol zo svojho povolania, že aj keď žije, je považovaný za mŕtveho: „Kto nemiluje, ostáva v smrti“ (1 Jn 3,14). Sám sa odsudzuje, pretože v deň súdu z ničoho iného nebudeme skladať účty než z lásky.

Láska je náš údel, k nej sme povolaní a to v plnej miere; teda nielen nejaká časť nášho života sa má zaoberať láskou, zatiaľ čo ostatné sa môžu venovať niečomu inému, ani len niektoré obdobie nášho života sa má zasvätiť láske, zatiaľ čo ostatné by sme

---

<sup>61</sup> Porov. LG 32c; ChL 15a; 17g; 37; 55c; KKC 872; VC 31b.

<sup>62</sup> Porov. ChL 28.

<sup>63</sup> „Keby som hovoril jazykmi ľudskými aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal. A keby som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal a lásky by som nemal, ničím by som nebol“ (1 Kor 13,1-3).

mohli venovať sebe. Prikázanie je univerzálne a upresňuje, že sa týka celej našej osobnosti: „celým srdcom, celou dušou a všetkými silami“.<sup>64</sup>

Cieľ, ku ktorému musí každý človek smerovať je teda skutočne milovať Boha, milovať ho bez miery, milovať ho neustále. Dôvod k tejto láske nachádzame v tom, že on nás miloval prvý, bez toho, aby mal k tomu akúkoľvek potrebu. Navrhol nám svoj plán spásy a uskutočňuje ho, hoci my si to nezasluhujeme a nijako nemôžeme zaslúžiť. Toto všetko nám vyjavil, ako sme to už viackrát pripomenuli, keď poslal na svet svojho Syna, cez ktorého poznávame, aký je náš Boh, kto sme my, odkiaľ pochádzame a kam smerujeme. Pochopiť samých seba a dosiahnuť svoj cieľ, zjednotenie s Bohom, môžeme teda naozaj len v Kristovi.

Povolanie ku svätosti sa tak stáva nasledovaním; stále viac sa upresňuje spôsob, akým nasledovať Krista a napodobovať ho. Kristus sám prijal a žil ako dar svoje povolanie byť synom až do tej miery, že s nami toto povolanie zdieľa. A teda len od neho sa môžeme naučiť hovoriť *Abba* a zdieľať radosť, že Boh je naším Otcom. Preto je každé povolanie vo svojej podstate osobitým nasledovaním Krista, teda odlišný spôsob, ako žiť toto rovnaké synovstvo, a to ku spoločnému dobru všetkých.<sup>65</sup>

Jediná naša snaha má tak spočívať v tom, že sa budeme snažiť na Božiu lásku odpovedať našou láskou. Táto odpoveď však nemôže byť rovnaká pre všetkých; závisí od konkrétnej situácie každého zvlášť, od stavu, v ktorom žije a od stupňa lásky, ktorý človek má.<sup>66</sup>

Napriek tejto skutočnosti, možno však hovoriť o istom základe, ktorý je spoločný pre všetkých a tvorí východiskový bod pre akúkoľvek úvahu v tomto smere. Ide o určenie nevyhnutných podmienok, ktoré umožnia, aby láska v nás vôbec mohla žiť, existovať. Tu sa teda musí hovoriť o dvoch bodoch: o tom, čo treba, či netreba robiť, aby láska v nás žila, a o tom, čo treba robiť, aby sa láska mohla rozvíjať k plnosti. Svätý Tomáš Akvinský túto skutočnosť vyjadril pojmami: prikázanie a rada. Takto chápeme, že to, čo charakterizuje tieto dva pojmy nie je ani tak ich záväznosť, ako skôr ich vzťah k láske. V tomto ponímaní prikázania sú určené na odstránenie prekážok, s ktorými láska nemôže spoluexistovať a na zaručenie životného priestoru, v ktorom sa láska

---

<sup>64</sup> Porov. CINCIALOVÁ, M.L., *Teologie a spiritualita zasväceného života*, s. 46.

<sup>65</sup> Porov. CENCINI, A., *Bůh je můj přítel*, s. 31.

<sup>66</sup> Porov. ZONTAK, S., *Nasledovanie Krista a evanjeliové rady*, s. 1-3.



môže rozvíjať; zatiaľ čo rady sú určené na to, aby ich praktizovanie umožnilo rozvoj lásky.

Tu treba zdôrazniť ešte jeden aspekt: sme v období Nového zákona, kde už nie sme viac otrokmi, ani služobníkmi, ale adoptovanými Božími synmi a dcérami, bratmi a sestrami Ježiša Krista, slobodnými členmi Božej rodiny. V tejto Božej rodine platí iba jeden zákon, ako sme už uviedli, nový zákon, zákon lásky, ktorý ako členovia tejto rodiny nosíme v sebe. Táto láska, ktorá sa v teologickom jazyku nazýva *charita*, nám bola daná do srdca na prvom mieste ako dar, pomocou ktorého môžeme odpovedať na Božiu lásku k nám. Boh teda, keď nás vystrojil týmto darom, ponúka nám svoju lásku, ponechajúc nám slobodu odpovedať.<sup>67</sup> A táto Božia ponuka je ponuka k hlbokému vzťahu, k priateľstvu.

Dobre vieme, že keď sa vytvára vzťah priateľstva medzi dvoma osobami, nutne sa musí vytvoriť aj priestor pre tento vzťah. Vytvárajú sa určité pravidlá, ktoré sa navzájom rešpektujú a sú potrebné, aby priateľstvo mohlo existovať a rozvíjať sa. Môžeme teda povedať, že láska má svoje pravidlá alebo zákony, ktoré sa musia rešpektovať, aby mohlo existovať priateľstvo medzi nami a Bohom.

Znova sme teda pri prikázaní, teraz ho však nechápeme ako niečo, čo je nám prikázané zvonku, ale ako niečo, k čomu sme vedení našou vnútornou túžbou po priateľstve s Bohom. V takomto prípade to, čo je nám predložené ako prikázanie, ktoré môžeme nájsť vo Svätom písme alebo v učení Cirkvi, nie je nič iné než rada ako v sebe zachovať priateľstvo s Bohom, teda lásku. A keďže láska sa nemôže prikázať, musí pohnúťka k láske vychádzať zvnútra, teda musí vychádzať z nás. Tak dokonalá láska, ktorá je prikázáním, obsahuje v sebe i radu, pretože tí, ktorí sa milujú, nečinia to kvôli povinnosti, ale kvôli túžbe po druhom – milovanom. Môžeme povedať, že rady sa stávajú poradcami pre našu lásku; čím je totiž láska väčšia, tým je naša odpoveď veľkodušnejšia.

Treba tu pripomenúť, že evanjeliové rady, skôr, ako sa stanú požiadavkou, sú darom. Ak Ježiš žiada od nás mimoriadne prejavy lásky, je to len preto, lebo nám najprv túto lásku daroval. Rady sa teda týkajú bezprostredne tej osoby, ktorá cíti ich potrebu a ktorej boli dané ako dôsledok osobného daru. Práve týmto sa odlišujú od prikázaní, ktoré sú spoločné pre všetkých kresťanov, nech sú v akomkoľvek stave. Avšak pre jednotlivého kresťana, ktorý je povolaný k intímnemu a jedinečnému životu s Bohom,

---

<sup>67</sup> Porov. BENEDIKT XVI., encyklika *Deus caritas est*.

rada nie je niečo viac ako prikázanie (treba si pripomenúť, že prikázanie znie „milovať!“), ale jeho osobný spôsob, ako ho žiť. A tu má každý kresťan svoj spôsob.

Rady sú teda darom Ducha Svätého, ktoré napomáhajú rozvoju našej lásky aj ostatných našich čností, uschopňujú a požívajú nás k tomu, aby sme odstránili to, čo bráni alebo sťažuje praktizovanie lásky k Bohu.

V skutočnosti sa môže kráčať k večnej vlasti tak, že sa správnym spôsobom používajú veci tohto sveta. Pozemské dobrá, medzi ktorými sa odvíja ľudský život sú v podstate trojaké: dobrá materiálne, zmyslové uspokojenia a svetská sláva a pocty. Svoje maximálne vyjadrenia majú v bohatstve, telesných pôžitkoch a v užívaní moci. Pretože bohatstvo sa odmieta v chudobe, telesné pôžitky v striedmosti a svetská sláva a moc v poslušnosti, je jasné, že všetky rady sa v podstate redukujú na tieto tri. Nie, žeby neexistovali iné, ale každá rada, ktorú nachádzame v evanjeliu je viac či menej vyjadrením jednej z týchto troch. Pre tento motív, keď sa chcelo zhrnúť evanjelium a jemu vlastný spôsob, ako žiť a privlastniť si zákon lásky, všetky sa redukovali na tri, nazvané „evanjeliové rady“ chudoby, čistoty a poslušnosti.

Stále hovoríme o všetkých kresťanoch, pretože, ako sme už predtým vyjadrili, všetci sú povolani k dokonalosti, a teda svätosti, ktorá nie je možná bez toho, aby naša láska k Bohu sa rozvinula do plnosti.

Keď sa teda hovorí o „prikázaniach“ a „evanjeliových radách“, nemôže byť reč o tom, ktoré sú záväzné a ktoré dobrovoľné, pretože tak prikázania ako aj rady sú záväzné pre všetkých v takej miere, nakoľko umožňujú rast lásky. Kresťan si nevolí istý životný štýl, ani nasledovanie toho či oného prikázania alebo rady; volí si Krista. Všetci, ktorí si ho zvolili, musia nasledovať „Krista chudobného, čistého a poslušného“ podľa vlastného povolania, a tak odpovedať na Božiu lásku k nám. Musia mať to, čo teológia nazýva „ducha evanjeliových rád“ a uskutočniť ich všade tam, kde to okolnosti života vyžadujú alebo dovoľujú.

Zatiaľ čo duch evanjeliových rád si vyžaduje, aby každý kresťan žil chudobu, čistotu a poslušnosť Krista v každom okamihu svojho života, existuje povolanie k tomu, aby niektorí žili chudobu, čistotu a poslušnosť Krista tak, ako Kristus. V tomto životnom štýle sa objíma Kristus so všetkými čnosťami tak, ako ich praktizoval on sám. Nazývame ho radikálne nasledovanie Krista, v ktorom sa volí taký spôsob nasledovania Krista, kde sa rada mocou dobrovoľného sľubu stáva prikázáním.

### 2.3.2 Radikálne nasledovanie Krista

Po tejto pomerne dlhej úvahe, kde sme si vymedzili pojmi prikázania a evanjeliové rady vo vzťahu ku kresťanskému a zasvätenému životu sa ešte zastavme pri výraze „radikálne nasledovanie Krista“, pretože zasvätený život je charakterizovaný aj týmto pojmom.

Termín „radikalizmus“ v žiadnom prípade nenahradzuje, ako niektorí usudzujú výraz „rady“. Toto slovo však pochádza z *radix*, ktorý poukazuje na koreň, pôvod a označuje návrat ku koreňu, začiatku, k pôvodu odstránením toho, čo k nemu nepatrí, čo nie je autentické; teda obnovu od koreňov, od základov. Takýto radikalizmus platí pre všetkých kresťanov, pretože všetci kresťania akéhokoľvek stavu sa musia neustále vracat' k prameňom evanjelia a žiť podľa neho.

Rehoľný život je radikálny v tom zmysle, že cez praktizovanie evanjeliových rád chce zaútočiť na „koreň“ trojitej žiadostivosti, ktorá je pôvodom každej morálnej odchýlky tak, že zredukuje na minimum to, čo môže tvoriť návnadu. Koncil k tomu hovorí: „nielenže sú mŕtvi pre hriech, ale odmietajú aj tento svet, žijú iba pre Boha samého“<sup>68</sup>

Radikalizmus rehoľného života sa však rozumie predovšetkým v takom zmysle, že Boh sám si vyhradí isté osoby a postaví ich do takej pozície života, aby viditeľne poukazovali na hodnoty, ktoré sú pri „koreňoch“, a aby tvorili základ a jadro veľkého stromu spásy. Toto vyhradenie si osoby vyvíera z tak hlbokého osobného stretnutia s Bohom, že človek Ním uchvátený poznáva svoje najväčšie dobro v Bohu a rozhodne sa ho nasledovať.

Radikálne odmietnutie takých dôležitých dobier, ktoré sú viazané na praktizovanie evanjeliových rád potom slúži k tomu, aby sa jasne manifestovalo, aké sú základné hodnoty života: nie dobrá tohto sveta, ale Boh a jeho Kristus.

Rehoľný život sa tak v Cirkvi zároveň stáva sviatosťným znovusprítomnením Krista čistého, chudobného a poslušného, pretože „sa zvláštnym spôsobom zúčastňuje na sviatosťnej povahe Božieho ľudu.“<sup>69</sup> Znovusprítomňuje, obnovuje a neustále predlžuje v cirkvi štýl života, ktorý Ježiš realizoval na zemi alebo presnejšie samého

---

<sup>68</sup> PC 5.

<sup>69</sup> EE 38.

Ježiša Krista, ktorý teraz žije svoje tajomstvo panenstva, chudoby a poslušnosti.<sup>70</sup> Je to sviatostné sprítomnenie, lebo je viditeľné a účinné.<sup>71</sup> Nejedná sa teda o niečo domnelé alebo symbolické, ale o niečo veľmi reálne a konkrétne.

Žiť svoje povolanie a zasvätenie nie je teda jednoduché svedectvo o vlastnej viere a o vlastnej túžbe po nasledovaní Krista, ale oveľa viac: je to účinné vyjadrenie želania Ježiša, aby bol v Cirkvi vždy prítomný spôsob jeho vlastného života, je to sprítomnenie a zviditeľnenie Ježiša Krista v čase a histórii. Evanjeliové rady tak predstavujú novú formu existencie, ktorú si Kristus zvolil pre seba a navrhol ju tým, ktorí ho nasledovali.<sup>72</sup>

V súvislosti s touto novou formou existencie nám koncilové dokumenty pomáhajú pochopiť, že evanjeliové rady sú:

**1. Zhustením evanjelia:** Zakladajú sa na slovách a príklade Kristovho života.<sup>73</sup> Životný štýl zasvätených osôb nie je založený na nejakom výroku, ktorý by snád' mohol byť napadnutý alebo spochybnený, ale na samom Kristovi a ten sa nedá poprieť.

Výraz „evanjeliové“ nie je teda použitý len preto, že je o radách reč v evanjeliu, ale že evanjelium, ako sme povedali, predovšetkým živý Kristus svojou osobou a svojim dielom je v nich podstatným spôsobom vtelený.<sup>74</sup>

**2. Božím darom:** Koncil jasne osvetľuje ich charizmatický pôvod: „Evanjeliové rady (...) sú Božím darom“; „niektorí veriaci sú Bohom povolaní aby dali zrodiť tomuto Božiemu daru“;<sup>75</sup> V čele je dar čistoty udelený niektorým nebeským Otcom.<sup>76</sup> Avšak koncil ďalej potvrdzuje i to, že tento dar ako plod zvláštnej Božej milosti,<sup>77</sup> je darovaný pre Cirkev. Preto je veľmi dôležité, aby takto obdarovaný, nebral toto povolanie ako súkromnú záležitosť, ale ako „svoj spôsob“, ako byť Cirkvou a v jej mene odpovedať na Kristovu lásku.<sup>78</sup>

---

<sup>70</sup> Porov. LG 44.

<sup>71</sup> Porov. EE 38.

<sup>72</sup> Porov. ZONTAK, S., *Nasledovanie Krista a evanjeliové rady*, s. 4.

<sup>73</sup> Porov. LG 43; PC 1.

<sup>74</sup> Porov. GOGOLA, J., Všeobecní úvod do řeholní formace, in. GOGOLA, J., *Řeholní formace*, s.66.

<sup>75</sup> LG 43.

<sup>76</sup> Porov. LG 42; PC 12; PO16.

<sup>77</sup> Porov. LG 39.

<sup>78</sup> Porov. PIGNA, A., *La vita religiosa*, op. cit., s. 175-178.

**3. Cestou slobody:** Zsvätená osoba „sa chce sľubom evanjeliových rád v Cirkvi oslobodiť od prekážok, ktoré by ho mohli odvrátiť od vrúcnej lásky dokonalej bohoslužby“.<sup>79</sup>

Všetky rady umožňujú toto zbavenie sa prekážok, ktoré dovoľí „nasledovať Krista s väčšou slobodou“<sup>80</sup>, ale predovšetkým je to čistota, ktorá „oslobodzuje zvláštnym spôsobom srdce človeka, aby mohlo byť zapálené stále viac láskou k Bohu a k ľuďom“.<sup>81</sup> Pre tento dôvod radikálne praktizovanie evanjeliových rád predstavuje účinnú cestu, ktorá vedie k plnosti kresťanského života, teda k svätosti; konkrétne preto, lebo ony oslobodzujú od mnohých starostí, ktoré často veľmi sťažujú úplné zsvätenie sa pre veci ducha.

**4. Umožňujú nasledovať Krista „viac zblízka“:** Nasledovať Krista znamená napodobňovať ho, stotožniť sa s ním, pretvoriť sa podľa neho. Videli sme ako, koncil zväzuje evanjeliové rady so životom Ježiša Krista, je teda jasné, že ich praktizovanie nás musí pripodobniť Kristovi v takom stupni, že sa stávame druhým Kristom; Koncil hovorí, že nám dovoľia „bližšie nasledovať Krista“<sup>82</sup> v takom zmysle, že môžeme takmer do písmena kopírovať jeho život, teda „nasledovať Krista ako ho nachádzame v evanjeliu“<sup>83</sup>, a tak ho zvečňovať v čase.<sup>84</sup>

**5. Bezpodmienečné darovanie seba samého:** Kto žije evanjeliové rady, celkom sa odovzdáva do rúk Božích, a tak sa dostáva do stavu neustálej obety a disponibility pre Boha. *Lumen gentium* to vyjadruje veľmi výstižne: Veriaci, ktorý sa zaväzuje nasledovať evanjeliové rady „sa daruje úplne Bohu, milovanému nadovšetko, takže novým a špeciálnym spôsobom je určený pre službu a slávu Božiu.“<sup>85</sup> Podľa iných vyjadrení Koncilu, sľubmi sa: „zsväcujú špeciálnym spôsobom Bohu“<sup>86</sup>; „žijú iba pre Boha“<sup>87</sup>; „odovzdávajú sa iba Bohu“<sup>88</sup>. Dušou evanjeliových rád je teda láska, láska,

---

<sup>79</sup> Porov. LG 44e.

<sup>80</sup> Porov. PC 1b.

<sup>81</sup> Porov. PC 12a; PO 16b; LG 42c.

<sup>82</sup> PC 1b.

<sup>83</sup> PC 2b.

<sup>84</sup> Porov. LG 44c; 46a.

<sup>85</sup> LG 44a.

<sup>86</sup> PC 1c.

<sup>87</sup> Tamže, 5a.

<sup>88</sup> LG 42c.

ktorú sme dostali a na ktorú sme odpovedali, a ich konečným cieľom je špeciálne a bezpodmienečné zasvätenie celej osoby tejto láske.

**6. Znamením a svedectvom Božieho kráľovstva:** Koncil neúnavne opakuje túto skutočnosť: život podľa evanjeliových rád „sa prejavuje ako vynikajúca charakteristika Nebeského kráľovstva“<sup>89</sup> a „jasne ukazuje a vyjadruje intímny charakter kresťanského povolania“<sup>90</sup>. Ďalej znovusprítomňuje osobu Krista, v ktorom a pre ktorého sa toto Kráľovstvo uskutočňuje<sup>91</sup> a stáva sa znakom, ktorý priťahuje a povzbudzuje všetkých, aby s rozletom plnili svoje kresťanské povinnosti.<sup>92</sup>

Medzi mnohými aspektmi tohto svedectva sa zvlášť zdôrazňuje upozornenie na nadprirodzenosť Božieho kráľovstva, ktoré je už prítomné a ešte musí prísť. Čistota „tvorí zvláštny znak nebeských dobier a upozorňuje na podivuhodné manželstvo s Bohom, ktoré sa plne uskutoční v budúcom živote.“<sup>93</sup> Kto ju žije, „stáva sa živým znamením budúceho sveta, ktorý je už prítomný skrze vieru a lásku, v ktorom synovia zmŕtvychvstania sa nebudú spájať v manželstve.“<sup>94</sup>

### 2.3.3 Prorocký aspekt zasväteného života

Videli sme, že evanjeliové rady sú teda prostriedkami, ktoré majú za úlohu pretlmočiť túžbu, čo sa zmocňuje každého človeka, a to patriť Kristovi, byť „Kristov“. Zasvätená osoba ním chce byť radikálnym spôsobom. Preto svoju túžbu a rozhodnutie potvrdzuje sľubmi. Aby sa však nezredukovalo chápanie zasväteného života iba na praktizovanie nejakých noriem alebo odmietnutie istého životného štýlu, priblížili sme si tiež výraz „evanjeliové rady“ v celej jeho šírke a bohatosti, ako ho predstavuje Koncil. Už z uvedeného môžeme vytušiť určité smerovania či náznaky prorockých čŕt zasvätenej osoby, o ktorých teraz spoločne pouvažujeme.

Ako vieme, v Cirkvi majú všetci účasť na Kristovom prorockom poslaní; to vyplýva z kňazskej dôstojnosti všetkých pokrstených. Treba pripomenúť, že tu nejde o prorockú charizmu, danú niektorým (porov. 1 Pt 2,9). Lebo každý pokrstený, majúc

---

<sup>89</sup> PC 1a.

<sup>90</sup> AG 18a.

<sup>91</sup> Porov. LG 46a.

<sup>92</sup> Porov. 44c.

<sup>93</sup> PC 12a.

<sup>94</sup> PO 16c.

účasť na Kristovom prorockom poslaní, vykonáva tento úrad, aby chválil Boha a svedčil všetkým o spáse, uskutočnenej Bohom v Kristovi.

Avšak v zasvätenom živote, napĺňovanie tejto prorockej úlohy dostáva zvláštne „zafarbenie“ a význam. Javí sa totiž ako „znamenie“, ktoré nabáda všetkých k hlbšiemu zaangažovaniu sa vo svojich kresťanských povinnostiach. Každý zasvätený svojím životom svedčí, ako sme už viackrát podotkli, o prítomnosti nového a večného života v Cirkvi, ohlasuje budúce zmŕtvychvstanie a nebeskú slávu a reprezentuje spôsob života, ktorý si zvolil Kristus.<sup>95</sup>

Zmiený prorocký charakter zasvätenej osoby je vpísaný do samej povahy zasväteného života ako takého, pretože vyplýva z preň tak typického radikalizmu v nasledovaní Krista, o ktorom sme sa už tiež zmienili vyššie. Tento prorocký charakter veľmi silne zdôraznila i posynodálna exhortácia *Vita consecrata*, keď definuje zasvätený život ako: „osobitnú formu účasti na prorockej úlohe Krista, ktorú Svätý Duch udeľuje celému Božiemu ľudu.“<sup>96</sup> Upozorňuje, že existujú dva veľké momenty v prococtve: hlboká skúsenosť s Bohom, ktorý premieňa a pretvára vlastnú existenciu a poslanie vo svete, aby ľudia žili viac v zhode s Božím úmyslom. V exhortácii sa hovorí o štyroch prvkoch prococtva v zasvätenom živote, ktoré si teraz rozvedieme.

- **Skúsenosť s Bohom:** „Pravé prococtvo má svoj počiatok u Boha, v priateľstve s Ním, v pozornom započúvaní sa do jeho Slova v rôznych historických situáciách.“<sup>97</sup> Mať skúsenosť s Bohom je viac ako len poznať ho, znamená to cítiť, že On je živý. Ak chýba skúsenosť s Bohom, ťažko sa môže hovoriť o prococtve.

- **Súlad medzi ohlasovaním a vlastným životom:** Ak sa slovo neopiera o život, tak nestojí za veľa. Preto: „Prococtvo čerpá osobitnú presvedčivú silu zo zhody medzi ohlasovaním a životom. Zasvätené osoby zostanú verné svojmu poslaniu, keď budú schopné neustále hodnotiť svoje konanie vo svetle Božieho slova.“<sup>98</sup> Zhoda so životom je dôležitá, pretože ak sa nežije, ako sa myslí, skoro sa začne myslieť tak, ako sa žije, teda ospravedlňujúc všetko.

---

<sup>95</sup> Porov. GOGOLA, J., Všeobecný úvod do řeholní formace, in GOGOLA, J., *Řeholní formace*, s. 49.

<sup>96</sup> VC 84a.

<sup>97</sup> VC 84 b; porov. VC 73a.

<sup>98</sup> VC 85b.

▪ **Čítanie udalostí v Božom pláne:** „V historických udalostiach je totiž často skryté Božie pozvanie konať v zhode s jeho plánmi, byť živou a plodnou účasťou na záležitostiach našej doby.“<sup>99</sup> Teda prorok posudzuje udalosti z pohľadu evanjelia. Odkiaľ však vnímame a interpretujeme udalosti a históriu? Tí, ktorí chápu život len ako ekonomický liberalizmus, budú hľadiť na tento svet ako na obrovský trh, kde je cenné iba produkovať, konzumovať, mať a užívať. Ale ak vnímame život z pohľadu evanjelia, svet a udalosti sa nám premenia na volanie a objavenie Boha. Proroci takto hľadajú na veci.

▪ **Vernosť až po mučeníctvo:** „Vernosť vlastnej charizme požaduje od zasvätených osôb všade vydávať jasné a zjavné svedectvo ako proroci, ktorí sa neboja riskovať ani vlastný život“<sup>100</sup> Prorok je prorokom navždy, nehovorí dnes „áno“ a zajtra „nie“. Pečať záruky u proroka spočíva v jeho vernosti a stálosti napriek odmietnutiam, opovrhnutiam a dokonca prenasledovaniám. Táto posledná črta proroka, o ktorej hovorí exhortácia, sa môže rovnako vidieť vo Svätom písme (porov. Am 7,10–17; Oz 9,7; Iz 7,12; 5,1-7; Jer 38,1-6).<sup>101</sup>

Proroctvo zasväteného života nie je teda len povinnosťou, ale je to výzva k určitému životnému štýlu. Lebo „v našom svete, kde sa často zdá, že sa Božie stopy strácajú, sa od zasvätených osôb žiada veľké prorocké svedectvo.“<sup>102</sup> Tento životný štýl musí byť viditeľný a dnešnému človeku zrozumiteľný, poznateľný, musí byť trvalou výzvou a životnou odpoveďou spojenou s vierou v Krista. Iba tak sa zasvätené osoby môžu stať pre súčasný svet stále novým znamením Ducha, spravodlivosti Boha a svedkami veľkej lásky Ježiša, akú mal k chudobným a maličkým svojej doby. Práve takto môžu darovať dnešnému ľudstvu, ktoré sa klania toľkým rozmanitým božstvám, pravú nádej, vyvierajúcu z odvážnej viery v Krista a dosvedčovať, že život v plnosti je možný.<sup>103</sup>

---

<sup>99</sup> VC 73a.

<sup>100</sup> VC 85a.

<sup>101</sup> Porov. ALVAREZ, J., *Proroctvo v dokumente Vita consecrata*, s. 46-48.

<sup>102</sup> VC 85.

<sup>103</sup> Porov. SPILLER, P., *Řeholní zasvěcení*, in GOGOLA, J., *Řeholní formace*, s. 629-631.



## 2.4 Prorocký rozmer sľubov

Povedali sme, že zatiaľ čo všetci sú povolani k tomu, aby nasledovali Krista zachovávaním evanjeliových rád, len zasvätené osoby sa svojimi sľubmi zaväzujú, že budú tiež napodobňovať i jeho konkrétny spôsob života bez manželstva v čistote, osobného vlastníctva v chudobe a slobody voľby, teda v poslušnosti. Tak evanjeliové rady ako radikálne prostriedky v istom zmysle „zhrňujú“ celú ekonómiu spásy.<sup>104</sup> Skôr než si priblížime prorocký rozmer sľubov, bude vhodné najprv si ich charakterizovať všeobecne.

### 2.4.1 Sľuby evanjeliových rád

Slovo sľub pochádza z gréckeho slova *euché*, čo znamená „obeta“, obetný dar, daný raz navždy. Latinčina prekladá *euché* ako *voto*, a tu má slovo význam viac právnický a značí „kontrakt“ alebo „dvojstranná zmluva“. Starovekí Rimania ním označovali záväzok, ktorý si človek dával splniť pred Bohom, ak vyslyší jeho prosby.

V západnej teologickej tradícii slovo sľub znamená slobodný príslub nejakého vyššieho dobra daný Bohu, aby sa tak uznala jeho nadvláda, vyjadrilo sa vlastné darovanie sa jemu, a tak bol zvláštnym spôsobom oslávený. Takýto príslub je zviazaný so svedomím a zaväzuje pod hriechom. Sľub je tak zároveň aj zmluvou, pretože sa ním vytvára puto aj povinnosť; je aj obetou, pretože sa ním obetuje Bohu nejaké konkrétne dobro; je aj príslubom, že tento dar sa bude vždy uskutočňovať v čase.

Odlišuje sa od prísahy, ktorá ako taká nemá Boha ako cieľ, hoci ho volá za svedka. Odlišuje sa aj od jednoduchého dobrého predsavzatia, ktoré nezaväzuje priamo pred Bohom, ale iba pred sebou samým. Okrem toho predsavzatie nehovorí nič o uskutočnení, zatiaľ čo sľub tým, že sa v ňom obetuje naša vôľa, začína istým spôsobom uskutočňovať to, čo sa sľúbilo.<sup>105</sup>

---

<sup>104</sup> Túto skutočnosť vyjadruje koncil v RD 9: „Rehoľné sľuby otvárajú každému z nás cestu evanjeliových rád. V evanjeliu je veľa doporučení, presahujúcich mieru prikázaní: tie ukazujú nie len to, čo je 'nutné', ale aj to čo je 'lepšie'. Ako napr. výzva nikoho nesúdiť (porov. Mt 7,1), požičiavať a nečakať naspäť (porov. Lk 6,35)... pozvať chudobných k stolu (porov. Lk 14,13-14), vždy odpúšťať (Mt 6,14-15), a mnohé iné. V súlade s tradíciou obsahujú rehoľné sľuby tri súčasti: čistotu, chudobu a poslušnosť (...) Základ ekonómie vykúpenia môžeme vyčítať zo slov 1. listu sv. apoštola Jána: „Nemilujte svet ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. Veď nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. A svet sa pomíne, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky“ (1 Jn 2,5-17).“

<sup>105</sup> Porov. ZONTAK, S., *Sľuby*, s. 1.

Po tomto všeobecnom úvode je potrebné zdôrazniť, že pohnútkou sľubov je nasledovanie Krista, a to znamená, že sľuby majú jedínú a definitívnu motiváciu: lásku ku Kristovi. Lebo „človek, ktorý sa nechá ním uchvátiť, nemôže už jednať inak, než opustiť všetko a nasledovať ho.“<sup>106</sup>

Evanjeliové rady teda volíme ako spôsob svojho života nie preto, aby sme dosiahli plnosť ľudských hodnôt, ale aby sme sa rovnako ako Kristus všetkého zriekli, a tak dovolili Láске, aby sa znova vtelila a zjavila. Avšak to je možné len zázrakom Lásky samej, ktorá sa zdieľa a vyvoláva odpoveď, akej by sme my sami vôbec neboli schopní. Pre túto skutočnosť sú rady veľkým darom. Až vtedy, keď toto pochopíme a prijmeme, môžeme na ne s prispením milosti Ducha Svätého odpovedať sľubom, ako vyjadrenie svojej vďačnosti, a tým odpovedať Bohu darom seba samého. V tom totiž „spočíva celý význam povolania k zasvätenému životu: je iniciatívou Otca, ktorý očakáva odpoveď od tých, ktorých si vybral. Tento zážitok nezaslúženej Božej lásky je tak hlboký a silný, že každý človek cíti, že musí na ňu odpovedať bezvýhradným darovaním svojho života a tým, že zverí všetko prítomné i budúce do jeho rúk.“<sup>107</sup> Spomínaná exhortácia ďalej zdôrazňuje, že „z tejto zvláštnej a jedinečnej milosti dôverného priateľstva v zasvätenom živote vyplýva možnosť i nutnosť plného sebadarovania sľubmi evanjeliových rád.“<sup>108</sup>

Z toho, čo sme tu práve povedali, jasne chápeme, že evanjeliové rady sú charizmy a dary milosti. Avšak nemáme ich považovať hlavne za dar, ktorý Bohu dávame my; je to predovšetkým dar, ktorý On dáva nám: Dar Krista čistého, chudobného a poslušného. A je to práve Duch Svätý, ktorý nás uschopňuje prijímať ho a dávať mu stále viac miesta tým, že všetko opúšťame. Evanjeliové rady sú teda darom lásky, ktoré sme prijali a na ktoré sme odpovedali sľubom.<sup>109</sup>

Po tomto priblížení a vymedzení podstaty sľubov zostáva nám ešte charakterizovať ich jednotlivo:<sup>110</sup>

---

<sup>106</sup> VC18.

<sup>107</sup> VC 17.

<sup>108</sup> VC 16b.

<sup>109</sup> Viac na túto tému PIGNA, A., *Appunti per una spiritualità dei voti*, Roma 2000.

<sup>110</sup> Porov. CINCIALOVÁ, M. L., *Teologie a spiritualita zasväceného života*, s. 64-68.

**Chudoba** zasvätej osoby nie je zameraná len k premáhaniu „honby za majetkom“ a sklonu „zhromažďovať“, ako sú k tomu zviazaní všetci. Sľub chudoby vyjadruje viac: ním obetujeme Bohu, a teda vzdávame sa i prirodzeného a zákonného práva mať vo svojom vlastníctve hmotné dobrá a užívať ich podľa vlastného rozlišovania. V obsahu sľubu je vždy toto právo v jednotlivých inštitútoch presne vymedzené a jeho užívanie je podriadené úsudku predstavených poslušnosťou.

V chudobe zasvätených osôb nejde teda len o to, nemať veci len sami pre seba, no zaväzujeme sa tiež, že ich budeme užívať iba so zreteľom na Božie kráľovstvo. Teda, že dovolíme Božej milosti, milosti Ducha Svätého, aby sa zmocnil nášho základného inštinktu vlastniť. Aby naša túžba smerovala k tomu chcieť len Boha a jeho veci, či ešte presnejšie, byť ním samým vlastnení; teda „nemať sa“, „mať jeho“ alebo lepšie povedané, aby On mal vo svojej moci nás. To teda znamená, že sme stále viac vlastnení túžbou po Bohu a túžbou celkom sa rozdávať, aby „prišlo jeho Kráľovstvo,“ a tak „sa starať len o veci Božie.“

**Sľub čistoty** nie je len zrieknutie sa akejkoľvek sexuálnej aktivity potlačením „žiadostivosti tela“ a úsilím o nadvládu rozumu nad túžbou tela. O istú dávku sebaovládania sa musia usilovať všetci, i manželia.

Čistota zasvätených žiada viac. Nárokuje si, že necháme v sebe „umrieť“ i prirodzené právo uzavrieť manželstvo a túto požiadavku, tak hlboko vpísanú do našej prirodzenosti, darujeme Bohu. Tým sa súčasne zriekame hľadania niekoho, kto by nás doplnil; vzdávame sa „reči tela“, a to všetko je viac, než iba zdržanlivosť.

Ak je teda askéza – zdržanlivosť a čistota v živote kresťana radikálna a náročná, pretože je zameraná k správne prežívaniu prirodzeného ľudského manželstva, čistota zasvätených vyžaduje neprežívať takéto manželstvo vôbec, a nechávať umierať v nás tak dôležitú časť, ktorá bola stvorená práve pre manželstvo. Ak toto dostatočne nepochopíme a neprijmeme túto „smrť“, naša čistota sa nakoniec obmedzí iba na potlačovanie pudov. Takto základná pohnútky k láske, obsiahnutá v ľudskej sexualite nebude plne darovaná k dispozícii Božej láske a miesto toho zostane frustrovaná.

Ale ak smrť, ku ktorej tento sľub vedie a ktorú spôsobuje, je do základov prijatá, potom celá schopnosť snúbenecky milovať a darovať život môže byť plne k dispozícii Božiemu životu, aby sa v ňom celkom premenila a v Bohu sa plne našla.

Môžeme teda povedať, že čistota zasvätených, nespočíva v nemilovaní jednej manželky a v zrieknutí sa možnosti mať vlastné deti, ale v tom, že celá schopnosť manželsky milovať sa prenecháva k dispozícii Božej láske, aby sa stala viditeľným a konkrétnym predĺžením zásnub, ktoré Kristus pri svojom vtelení uzavrel s ľudstvom, keď ho učinil svojim telom.

Sľub čistoty teda znamená priniesť svoje telo v obeť a zjednotiť ju s Kristovou obeťou, aby malo účasť na darovaní života nie len niekomu, ale všetkým.

**Sľub poslušnosti** chápaný v zasvätenom živote nie je len záväzkom hľadať vždy a vo všetkom Božiu vôľu. To je základná požiadavka všetkých kresťanov vyplývajúca z krstu, kedy kresťan prijíma Kristovu vládu nad svojím životom.

Poslušnosť zasvätených sa zrieka i prirodzeného práva na vlastné rozhodovanie a na realizáciu svojich programov a plánov v osobnom živote, v Cirkvi, v spoločnosti s ohľadom na ostatných. Sľubom sa zasvätená osoba slobodne stavia do situácie, v ktorej je viazaná na „sprostredkovanie“, cez ktoré má objaviť Božiu vôľu. Slobodne prijíma nemožnosť utiekať sa k vlastným názorom a k tomu, čomu by inak zákonite dávala prednosť.

Keď spolu s bratmi, sestrami bude úprimne hľadať Božiu vôľu, potom rovnako bude musieť súhlasiť s tým, že ju pokyny komunity a predstavených, v kontexte jej životnej voľby povedú, a že pre ňu odteraz predstavujú definitívnu Božiu vôľu. A to všetko preto, lebo sa sľubom poslušnosti zriekla nie len mnohých samostatných rozhodnutí, ale obetovala Bohu i samú schopnosť voliť si podľa svojho výberu. Tým „zomrela“ svojmu najhlbšiemu ja vo svojom slobodnom rozhodovaní, ktoré ju špecificky vytvára a definuje ako človeka.

Táto smrť vlastným plánom a i samotnej možnosti ich vytvárať smeruje našu vôľu stále viac k Otcovej vôli, a teda k plnej účasti na Božej slobode. Takto sloboda sa stále plnšie prejavuje, a to už nie iba ako schopnosť nevyberať si, ale ako schopnosť a možnosť milovať. Láska, ktorá je slobodou (už totiž neexistujú putá, ktoré jej bránia v jej expanzii – zriekla sa predsa akejkoľvek osobnej voľby, ktoré vedú k sebauplatňovaniu a vyžadovaniu prítlačlivých dobier), dovoľuje, aby bola zjednotená s Kristovou slobodou. Viac teda než zriekanie sa osobných rozhodnutí je poslušnosť plnou disponibilitou a schopnosťou robiť všetko, čo Boh žiada. A to je zmŕtvychvstanie, ktoré sa rodí zo smrti rehoľnej poslušnosti.

V závere môžeme konštatovať, že volanie k životu evanjeliových rád je darom rodiacim sa z osobného, vnútorného stretnutia sa s Kristovou láskou, ktorá sa nám vydáva „až do krajnosti“ (Jn 13,1). Toto darované a ničím nezaslúžené volanie očakáva od človeka slobodnú odpoveď, ale „takú, ktorá sa vysloví v jedinom definitívnom úkone, aby sa ako sloboda predala.“<sup>111</sup> Je totiž nemožné ísť v ústrety láske bez toho, aby sme aspoň gestom nevyjadrili svoju odovzdanosť. Dať sa celkom znamená dať sa navždy. Takýto definitívny úkon oddania sa môžeme vyjadriť pojmom „sľub“.

Sľub teda vyjadruje výlučnú príslušnosť ku Kristovi, k jeho kráľovstvu, k jeho telu, ktorým je Cirkev. Táto výlučnosť spočíva v správnom chápaní sľubu, ktorý v sebe zahrňuje tri spomínané oblasti: majetok, telo a ducha. Dôvodom takéhoto rozhodnutia je v prvom rade Boh v Ježišovi Kristovi.<sup>112</sup>

#### 2.4.2 Prorocký aspekt sľubov

Videli sme, že zasvätená osoba sa mocou svojho sľubu zrieka všetkého, aby sa dala celá do Božích rúk, a tak sa jej život stáva životom niekoho, kto si už viac nepatrí. Toto celobytné darovanie sa Bohu, potvrdené sľubom zdôraznil i koncil, keď hovorí, že zasvätený život je a vždy zostane úplným darovaním sa Bohu a radikálnym nasledovaním Krista, ako ho nachádzame v evanjeliu.<sup>113</sup>

Môžeme teda povedať, že správne prežívané sľuby, ako sme o nich hovorili vyššie, stávajú sa cestou, ktorá vedie k plnosti života, nie len nadprirodzeného, ale i viac autenticky ľudského. Zároveň predstavujú i potvrdenie Ježišových slov, keď povedal, že kto ho chce nasledovať, musí zaprieť sám seba a zrieknuť sa všetkého, tiež dodáva: „A kto opustí domy alebo bratov alebo sestry alebo otca alebo matku (...) kvôli mne, stokrát viac dostane a za podiel bude mať život večný“ (Mt 19,29).

A toto je veľké prorocké svedectvo, ktoré sľuby prinášajú svetu preniknutému sekularizmom; svetu, ktorý myslí, že väčší priestor bude mať človek vtedy, keď zo svojho života vylúči Boha, lebo Boha chápe ako toho, kto chce obmedzovať jeho rast.

Rehoľné sľuby práve preto, že obetujú najväčšie hodnoty, ako sú vlastníctvo, rodinu a osobné plány, v ktorých sa môžu prirodzene realizovať najvlastnejšie

---

<sup>111</sup> Citované z BALTHASAR, H. URS VON, K teológii rádového sľubu, *Communio* 3-4 (2004), s. 282-283.

<sup>112</sup> Tamže, s. 289.

<sup>113</sup> Porov. LG 44.

schopnosti človeka: rozum, city, vôľa, sú neustálym prorockým hlásaním paradoxu evanjelia a dôkazom, že okrem všetkých stvorených dobier je tu Boh ako jediné Dobro človeka, a že len v ňom môžeme dosiahnuť cieľ svojho života, svoje naplnenie. Tak:

**Sľubom chudoby** s prorockou rozhodnosťou potvrdzujem, že „svet nie je môj“, že mi nepatrí. Je to dar, z ktorého sa smiem tešiť, je to dobro, ktorým si môžem poslúžiť, ale nič ma neopravňuje k tomu, činiť ho nástrojom svojich egoistických chůťok.

**Sľubom čistoty** chcem dôrazne vyjadriť, že „ten druhý nie je môj“. Preto nemám právo považovať ho za korisť, ktorú chcem získať alebo nástroj, ktorým si chcem poslúžiť.

Ten druhý je vo svojej dôstojnosti osoby rovnako veľký ako ja. Dívam sa naň s úctou, ale nechcem sa ho zmocniť; ba dokonca mojou najväčšou radosťou je, že „on je svoj“. Tým nepopieram lásku k nemu, ale odmietam ten rozmer, v ktorom inštinktívna túžba po vlastní drahého začne prevládať.

**Sľubom poslušnosti** s rozhodnosťou tvrdím, že „ja si nepatrím“. Som darom, ktorý mi Boh dal a stále dáva; darom, ktorý s vdáčnosťou prijímam. Moja závislosť na ňom nie je obmedzením, ktoré chcem prekonať ani puto, ktoré chcem zlomiť, ale je samotným počiatkom môjho života, a zmyslom mojej existencie. Odmietam preto považovať za najvyššiu hodnotu presadzovanie seba. Naopak, svojím celobytoštným odovzdaním sa Bohu prorocky vyjadrujem objavenie príčiny celej svojej veľkosti človeka, a zároveň postupne prekonávam všetky vnútorné rozpory, ktoré ma rozdeľujú a činia ma otrokom svojich pudov.

## 2.5 Tri dôležité dimenzie prorockého svedectva zasvätených osôb

Ako vidíme, prorocký život zasvätených je pozvaný k tomu, aby bol niečím ako kolektívne svedomie svojej doby v tom všetkom, čo je pre neho najpodstatnejšie a charakteristické.

V poslednej časti tejto kapitoly sa pozrieme ešte na tri dôležité dimenzie zasväteného života, v ktorých máme žiť prorockú výzvu Cirkvi.<sup>114</sup>

---

<sup>114</sup> Túto tému podrobne rozpracoval Alvarez, porov. ALVAREZ, J., Úvaha k nastávajúcim provinciálnym zhromaždeniam, *Ozveny Spoločnosti*, 2008, č. 2, s. 8-16.

### 2.5.1 Proroctvo, ktoré sa vzťahuje na duchovný život

Privilegované miesto, kde sa tvorí prorocká tvár autentickej totožnosti zasvätených, je bezpochyby duchovný život. Lebo „zasvätená osoba práve v ňom nachádza svoju totožnosť a hlboký súlad, stáva sa stále citlivejšou na každodenné výzvy Božieho slova a necháva sa viesť pôvodnou inšpiráciou svojho inštitútu.“<sup>115</sup>

Zaiste proroctvo nespočíva len „vykričaním“ si pľúc v Božom mene. Ved' svätý Pavol prirovnáva týchto ľudí, ktorí len hovoria, k „cvendžiacemu kovu“ a k „zuniacemu cimbalu. No nevyhnutne musí existovať zhoda medzi ohlasovaným slovom a životom. Aj exhortácia *Vita consecrata* potvrdzuje, že „proroctvo čerpá osobitnú, presvedčivú silu zo zhody medzi ohlasovaním a životom.“<sup>116</sup> „Ved' z plnosti srdca hovoria ústa“ (Mt 12,34), hovorí nám Sväté písmo, keď prízvukuje potrebu starostlivo „pestovať“ naše vnútro.

Aj keď o tejto dimenzii proroctva v zasvätenom živote sme sa už zmienili vyššie, nebude na škodu, keď sa pri tejto téme ešte chvíľu zastavíme. Ak totiž „prorok“ z etymologického hľadiska znamená „hovoriť v mene druhého“, v našom prípade v mene Boha, poslaním proroka, a teda i zasvätených osôb, bude odovzdávať svetu Boží zámer, jeho vôľu. Ale nemožno tak robiť, ak najskôr on sám nezvnutornil túto Božiu vôľu vo svojom živote. Preto napríklad Boh hovorí prorokovi Ezechielovi: „Syn človeka, všetky reči, ktoré budem k tebe hovoriť, prijmi do srdca a svojím sluchom ich počúvaj! A zober sa, choď medzi zajatcov, k synom svojho ľudu, hovor k nim a vrav im: „Toto hovorí Pán,“ či počúvnu a či si nepovšimnú“ (Ez 3,10-11). Inokedy Boh žiada od proroka, aby zjedol zvitok knihy, ktorú mal ohlasovať (porov. Ez 2,7-3, 11). Je to mimoriadne výrečný obraz. Aj prorok Jeremiáš nám tlmočí potrebu, ktorú pocítil, aby najskôr prijal Božie slová, ktoré mal odovzdať: „Našli sa tvoje slová a zjedol som ich, tvoje slová sú mi slasťou a radosťou srdca...“ (Jer 15,16).

Z povedaného jasne vyplýva, že prorok potrebuje skutočne zažiť skúsenosť Boha, ináč mu bude ťažké plniť svoje prorocké poslanie. Tak isto zmýšľala Cirkev, keď hovorí o proroctve zasvätených v dokumente *Vita consecrata*.<sup>117</sup>

---

<sup>115</sup> VC 71.

<sup>116</sup> VC 85b.

<sup>117</sup> „Prorocká úloha zasväteného života spočíva v tom, že má pripomínať a slúžiť Božiemu plánu s ľuďmi. (...) Aby zasvätené osoby mohli správne konať túto službu, musia mať veľmi hlbokú skúsenosť Boha.“ VC 73a.

Skúsenosť Boha sa veľmi často stotožňuje so skúsenosťou povolania. Prorok je niekto, kto sa cíti povolaný, vyvolený a ustanovený Bohom po hlbokej skúsenosti osobného stretnutia sa s ním. „Zvádzal si ma, Pane, nuž dal som sa zviest’...“ zvolal prorok Jeremiáš (Jer 20,7). Takými výraznými slovami nám dáva tušiť osobnú skúsenosť veľmi silnej lásky k Bohu. „Hľa, tu som, pošli mňa!“, hovorí prorok Izaiáš (Iz 6,8). Podľa tejto jednoznačnej odpovede si môžeme uvedomiť, že Izaiáš bol pevne rozhodnutý nasledovať hlas Pána.

Je teda nemožné byť prorokom, ak naša odpoveď na povolanie je malátna. Tak ako je nemožné osvetliť tmavú miestnosť, ak chýba zdroj svetla, rovnako je nemožné zasvätenej osobe byť svedkom, evanjelizátorom a prorokom, ak nenastáva hlboké a trvalé stretanie sa so zmŕtvychvstalým Ježišom Kristom, ak sa neudržiava skúsenosť Boha.

### 2.5.2 Prorocko spoločného života

Pozrime sa teraz na druhú dimenziu zasväteného života: spoločný život. Voči individualistickému svetu prorocko zdôrazňuje spoločný bratský/sesterský život. Individualizmus je jedna z foriem egoizmu, ktorý sa usiluje zničiť hodnotu spoločenstva. Ako sa k tomu postaviť? Exhortácia *Vita consecrata* zdôrazňuje prorockú silu zasväteného života uprostred sveta, zvlášť tam, kde je plný násilia, etnických konfliktov, nacionalizmu či generačných bojov.<sup>118</sup> Voči individualizmu existuje len jedna odpoveď, a to spoločný bratský/sesterský život. Ním sa nové prikázanie Pána stáva viditeľnou skutočnosťou: „Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom“ (Jn 13,34).

Čím jasnejšie je znamenie, tým je čitateľnejšie a mocnejšie posolstvo. V súčasnosti je možno nutnejšie viac ako v minulosti vysielat’ ho na „vysokých frekvenciách“, pretože náš svet je akoby hluchý a nevníma evanjeliové posolstvá.

Aké je svedectvo spoločného života v súčasnosti? Svedčí o tom, že je možné, aby osoby v rôznom veku, rôznych kultúr a pováh mohli žiť a mať sa radi, že konflikty, ktoré sa rodia zo spoločného života sa môžu vyriešiť prijatím odlišností, dialógom a odpustením. Konštatovanie: „pozrite, ako sa milujú“ napriek rozdielom, ako sa zmierujú, keď sa urazia, ako sa prijímajú a ako sa vedia navzájom deliť – to je

---

<sup>118</sup> Porov. VC 51.



svedectvo, ktoré majú vydávať komunity zasvätených osôb pred svetom, ktorý hľadá cesty pokoja a jednoty a ktorému sa nedarí ich nájsť. Bratský/sesterský život v spoločenstve je teda povolaný ukázať svetu, že táto cesta bratstva/sesterstva je možná.

### **2.5.3 Proroctvo v službe druhým, zvlášť najchudobnejším**

Služba chudobným vedie i k prorockému protestu. Vo Svätom písme môžeme vidieť, ako proroci pranierovali nespravodlivosť mocnárov. Možno povedať, že odpor a protest tvorí súčasť proroctva: „Beda tomu, kto hromadí korisť na nešťastie svojho domu, chce si položiť hniezdo do výšav, aby unikol ruke nešťastia“ (Hab 2,9). Proroci dvíhali energicky svoj hlas proti takým činom, napríklad, keď bol človek rovnocenne prirovnávaný k páru sandálov (porov. Am 2,6); keď obchodníci klamali ľudí pri vážení (porov. Am 7,4); keď spravodlivá žaloba vdovy nebola prednesená pred súd (porov. Iz 1,23). Prorok Nátan vyčíta Dávidovi, ktorý poslal nespravodlivo na smrť svojho sluhu vojaka Uriáša len preto, aby sa mohol oženiť s jeho ženou Betsabe (porov. 2 Sam 11 a 12). Eliáš vyčíta mocnárovi Achabovi nespravodlivosť, ktorú zapríčinil chudobnému Nabotovi, keď mu zobral jeho vinicu (porov. 1 Kr 21,1-29).

Cirkev sa jasne vyjadrila o tomto prorockom svedectve protestu v živote zasvätených osôb: „Vyjadruje sa aj pranierovaním všetkého, čo sa protiví Božej vôli, a hľadaním nových ciest uskutočňovania evanjelia v dejinách v úsilí o Božie kráľovstvo.“<sup>119</sup>

Môžeme vidieť že, tak ako za čias prorokov Starého i Nového zákona, vždy je zneužívaný chudobný, ktorý je obeťou nespravodlivosti, porušovania zákonov, zneužívania mocnárov. Na toto musia zasvätené osoby reagovať a musí ich to provokovať, aby sa postavili na stranu slabých. Ich prorocké svedectvo sa stane viditeľným, ak svojím životným štýlom budú svedčiť o tom, že stredobodom ich záujmu je chudobný, poverený, emigrant... ktokoľvek, kto potrebuje pomoc. Vynaliezavosť, tvorivosť a zanietaná láska ku Kristovi a chudobným sa postarajú o hľadanie znamení primeraného a nutného protestu.

Tu by som sa chcela ešte zmieniť o tejto konkrétnej forme proroctva, ktorá tvorí súčasť sľubov a dotýka sa ich obsahu. Budeme teda hovoriť o ohlasovaní a proteste.

---

<sup>119</sup> Porov. VC 84.

Táto dvojité proročká služba (ohlasovanie a protest) je považovaná už spomínaným dokumentom *Vita consecrata* za „duchovnú terapiu pre ľudstvo.“<sup>120</sup>

Vo svete ovládanom peniazmi a záujmami, kde bohatstvo a prestíž píšú najsmutnejšie a najbolestnejšie stránky ľudstva, **sľub chudoby** sa stáva ohlasovaním a protestom.

Žijeme totiž vo svete, ktorý produkuje dostatočné hmotné prostriedky pre všetkých: nemohla by sa zmierniť túžba po vlastníctve a spotrebe, aby všetci mali zabezpečené základné ľudské potreby?<sup>121</sup> Praktizovanie chudoby potvrdenej sľubom by malo dať zahliadnuť svetu radosť z deľby a solidarity s chudobnými.

**Sľubom čistoty** pranierujeme modloslužbu pôžitku a hedonistickú filozofiu ako neschopné nahradiť pravú lásku.

Naopak, praktizovanie dokonalej čistoty hlása, že láska môže premeniť zranené ľudské srdce a uzdraviť ho postojmi blízkosti, solidarity a služby.<sup>122</sup> Zasvätená osoba miluje láskou samotného Krista všetkých ľudí, počnúc najchudobnejšími.

**Sľubom poslušnosti** pranierujeme deformáciu slobody, ktorá môže viesť k tým najhorším odchýlkam. *Vita consecrata* nám hovorí: „Kto by však nevidel obrovskú nespravodlivosť, ba násilie, ktoré je v živote jednotlivcov i národov dôsledkom zlého užívania slobody?“<sup>123</sup> Naša poslušnosť môže osloviť svet, čo sa týka dialógu a schopnosti počúvania, rešpektu rôznych názorov a kultúr a potrebe spoločnej práce.

Túto pomerne obsiahlu kapitolu, ktorú sme venovali proročkému poslaniu zasväteného života chcem uzavrieť slovami želania i uistenia, že „ak si zasvätený život zachová proročnú silu, ktorá mu je vlastná, stane sa vnútri danej kultúry evanjeliovým kvasom, schopným očistiť ju a premeniť“.<sup>124</sup>

Zasvätené osoby sa tým stanú prorokmi nádeje, pretože hlboko a pravdivo prežívané proročké poslanie nemôže nádej nikdy zatemniť, ale naopak, musí ju vzbudiť a posilniť. Práve v tom sa syntetizuje ústredné jadro totožnosti a proročkého poslania zasväteného života: pomáhať nadobudnúť pravú dôstojnosť ľudstva a dejín, ohlasujúc

---

<sup>120</sup> VC 87.

<sup>121</sup> Porov. VC 89-90.

<sup>122</sup> Porov. VC 88.

<sup>123</sup> VC 91.

<sup>124</sup> VC 80.

prítomnosť Boha a vydávajúc svedectvo plnej nádeje o jeho spásanosnom pôsobení prostredníctvom hlbkej premeny osôb. A vieme, že vzbudzovať a povzbudzovať nádej u tých, ktorým chýba, to je stále platná verzia odporúčania svätého Petra k nádeji, keď vyzýva „zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás“ (1 Pt 3,15).

### 3 Proroctvo a nádej v Spoločnosti dcér kresťanskej lásky

V predchádzajúcej kapitole sme sa vo svetle koncilových dokumentov snažili priblížiť zasvätený život s jeho charakteristickými črtami i osobitným prorockým poslaním. Videli sme, že špecifickosť rehoľníkov nespočíva v činnosti alebo službe, ktorú vykonávajú, ale práve v prorockom svedectve, ktoré ponúkajú celému ľudstvu. Toto je pravým ovocím zreteľnej totožnosti zasväteného života, že totiž v Cirkvi i v celej spoločnosti ponúka novú prorockú silu, a tým sa zasvätené osoby stávajú svedkami: **1.** absolútna Boha; **2.** dôležitosť vzájomného bratského spolunažívania a dynamiky, ktorá tvorí kresťanskú komunitu; **3.** svedkami priority bytia pred vlastnením a evanjeliovej pripravenosti; a bezpochyby v neposlednom rade **4.** svedkami apoštolskej charizmy svojho inštitútu.

Apoštolská exhortácia *Vita consecrata* k tomu neúnavne povzbudzuje inštitúty zasväteného života a potvrdzuje, že „sú povolané s odvahou znovu vyvinúť podnikavosť, vynaliezavosť a svätosť zakladateľov a zakladateľiek, a tak odpovedať na znamenia čias ktoré sa vynárajú v dnešnom svete.“<sup>125</sup>

Keď sme teda hovorili o proroctve a nádeji ako o dvoch neoddeliteľných skutočnostiach, je pochopiteľné, že jedinečnú tvár, podobu, ktorú zasvätené osoby svojím prorockým svedectvom vtlačia nádeji, bude podstatne závisieť od charizmy a poslania jednotlivých inštitútov. Pretože práve charizma zvyrazňuje určité Kristovo tajomstvo, ktoré sa stáva pre daný inštitút poslaním.<sup>126</sup>

V tejto kapitole si priblížime, proroctvo a nádej v Spoločnosti DKL, v jej špecifickej charizme, poslaní i vlastnom duchu a pokúsime sa nájsť odpoveď na kľúčovú otázku: Akým spôsobom môže byť dnes dcéra kresťanskej lásky prorokyňou a nositeľkou nádeje pre súčasného človeka?

---

<sup>125</sup> VC 37.

<sup>126</sup> Porov. PI 45; CNChA 59; VC 5.

### **3.1 Vznik Spoločnosti Dcér kresťanskej lásky ako proroctvo a odozva nádeje pre chudobný ľud v 17. storočí**

Spoločnosť DKL sa zrodila v Paríži v prvej polovici 17. storočia. Politické, sociálne a náboženské súvislosti tejto doby predstavujú pôdu, v ktorej Spoločnosť DKL zapustila korene. Nemohli by sme dobre pochopiť pôvod a zrod Spoločnosti, keby sme aspoň stručne nenačrtli históriu Francúzska v 17. storočí.

#### **3.1.1 Historický kontext**

##### Politická situácia

Tu si pripomenieme len niektoré významné osobnosti, ktoré sa objavili na politickej scéne a viedli krajinu v rokoch 1600 – 1660. Sú to predovšetkým: kráľ Henrich III., Henrich IV, Mária de Medicis, Ľudovít XIII., kardinál Richelieu, Anna Rakúska a kardinál Mazarin. Od roku 1661 vládne významná osobnosť, kráľ Ľudovít XIV., nazývaný tiež „Kráľ Slnko.“<sup>127</sup>

##### Náboženská situácia

Cirkev vo Francúzsku v 17. storočí bola úzko spojená so štátom. Oficiálnym náboženstvom bol katolicizmus, avšak Cirkev v tomto historickom období veľmi potrebovala reformu. No práve z politických dôvodov táto reforme zaostávala. Dekréty Tridentského koncilu boli prijaté až v roku 1615 a zverejnené boli ešte neskoršie. Reforma episkopátu v 17. storočí bola zdĺhavá, uskutočňovaná skôr jednotlivcami ako inštitúciami. Biskupi – reformátori si vzali za vzor Karola Boromejského, milánskeho biskupa (1538 – 1584).

V oblasti náboženského života môžeme zaznamenať vzostup rôznych reformných hnutí a myšlienok, šírených so zameraním na obnovu duchovného i mravného života celej spoločnosti. Tieto snahy boli viac, či menej úspešné. Niektoré došli k svojmu naplneniu, u iných sa prvotný čistý úmysel vytratil v osobných či kolektívnych záujmoch. Spomeňme napríklad Spoločnosť Najsvätejšej sviatosti či jansenizmus.<sup>128</sup>

---

<sup>127</sup> Viac o histórii Francúzska: MAUROIS, A., *Dějiny Francie*, s. 166.

<sup>128</sup> KUMOR, B., *Cirkevné dejiny, novovek – rozkol v západnom kresťanstve*, Jansenizmus s. 69.

### Sociálna situácia

V 17. storočí je Francúzsko krajinou Európy s najväčším počtom obyvateľov, približne 20 miliónov. Obyvateľstvo je poznačené vysokou pôrodnosťou (5 – 10 detí v jednej rodine), no slabou nádejou na život (v 35. roku života ľudia už zomierajú) a veľkou nerovnosťou sociálnych vrstiev.

Zatiaľ čo šľachta, teda bohatí, žili na „vysokej“ nohe a využívali svoj čas na rozhovory, vzdelávanie sa v kultúre, móde... buržoázia sa aktívne zúčastňuje na riadení mesta: administratívne záležitosti, obchod a pod. V tomto období nachádzame veľmi početné duchovenstvo. Sú to biskupi – „vyššie duchovenstvo“, majú mnohoraké úlohy: duchovnú, ekonomickú, sociálnu i politickú. Pochádzajú zo šľachty alebo buržoázie; väčšina z nich žije ako veľkí páni, často mimo diecézy. Treba poznamenať isté zneužitie v menovaní biskupov, ale aj starosť Richelieu, Ľudovíta XIII., Anny Rakúskej uskutočňovať lepší výber. Za týmto účelom Anna Rakúska menovala Radu, do ktorej patril aj sv. Vincent.

Ďalšou skupinou duchovenstva sú kňazi, farári alebo „nižšie duchovenstvo“. Za svoju službu kňazi dostávajú „beneficium“, t. j. príjem z farnosti, ktoré môžu predať. Majú určitú nezávislosť od biskupa. Od veriacich dostávajú dane, „desiatky“, no sú i vyňatí spod platenia daní štátu. Pochádzajú z malej buržoázie alebo bohatých sedliakov, roľníkov. Kňaz často nebýva vo farnosti, ale v meste. V tom prípade má zástupcu, ktorému platí náležitý poplatok. Niet divu, že sa v duchovenstve vyskytujú niekedy až vážne mravné priestupky: obchod, záhaľka, opilstvo, sexuálna uvoľnenosť a hlavne nevedomosť. To je veľký nedostatok kňazov.

Základným nástrojom reformy bude vytvorenie „Seminárov“, čo predpísal aj Tridentský koncil. No vo Francúzsku sa to začalo uskutočňovať len veľmi pozvoľne. Na tomto poli zohral veľmi dôležitú úlohu aj sv. Vincent, keď v r. 1625 zakladá Misijnú spoločnosť, zameranú na evanjelizáciu chudobného vidieckeho ľudu a výchovu duchovenstva.

Chudobný ľud: v mestách žijú početní remeselníci, združení do jednotlivých cechov. Majitelia síce zamestnávajú robotníkov a učňov, títo dostávajú ubytovanie a stravu, ale len veľmi malú mzdu. Okrem nich v mestách žijú ešte sluhovia pánov, nádenníci predavači... a tí najpočetnejší – tuláci a žobráci. Dobročinné spolky vo farnostiach, kláštory a rozdeľovne chleba i nemocnice, nestačia odpovedať na potreby všetkých týchto chudobných a v čase epidémie a hladu sa situácia stáva dramatickou.

Vidiecky ľud vo Francúzsku tvorí 80% populácie. Životné podmienky sú veľmi tvrdé. Drobní roľníci alebo robotníci sú zle ubytovaní, stravovaní i oblečení. V čase neúrody existuje hlad, lebo nedostatok pracovných nástrojov, či osiva nedovoľujú vyprodukovať viac a urobiť si zásoby. Navyše, musia platiť vysoké dane, ktoré sú odvádzané šľachte a duchovenstvu. Aj keď vidiecky ľud prejavuje svoju nespokojnosť, vzbury roľníkov sú nakoniec vždy potlačené. K tomu sa pridáva bieda vojny. Armáda, vytvorená zo žoldnierov, nedostatočne stravovaná a slabo platená masakruje, kradne a ničí všetko. A tieto neisté životné podmienky sa veľmi rýchlo premieňajú na neznesiteľnú biedu, ktorá znásobuje nie len početné morové epidémie, ale aj mravný úpadok ľudstva: opilstvo, smilstvo, prostitúciu...

Aj keď tento pohľad na 17. storočie je len čiastočný a neúplný, predsa nám poskytuje akési pozadie, rámec, do ktorého sa Spoločnosť DKL vtelila.<sup>129</sup> Jej zakladateľ, sv. Vincent bol plne synom svojej doby. Avšak jeho intuícia, zmysel pre realitu a v neposlednej miere otvorené srdce i oči ho postupne viedli viac k Bohu.

Svet sa pre neho stával zjavením Boha, otvorenou knihou, v ktorej s citlivosťou čítal potreby svojej doby i jednotlivca. Celú svoju bytosť daroval k uskutočneniu Božieho zámeru lásky a milosrdenstva v životoch toľkých ľudí. Miloval Cirkev a jej jednota mu nebola ľahostajná. Budúcnosť i nádej v tejto ťažkej dobe videl jedine v nej, pretože hlavou Cirkvi je Kristus a bezpečne ju vedie Duch Svätý. To bolo jeho neotrasiteľné presvedčenie.

Sv. Vincent bol totiž mužom bezvýhradnej dôvery v Božiu prozreteľnosť a mužom veľkej rozvahy. Jeho veľké dielo svedčí o tom, že bol citlivý na Božie volanie i na znamenia čias. Stal sa tak veľkou postavou vnútornej obnovy Cirkvi 17. storočia, reformátorom kňazstva, iniciátorom ľudových misií na obnovu viery vidieckeho ľudu, skúseným pastierom duší, zakladateľom laických charitatívnych združení i dvoch Spoločností apoštolského života: Misijnej spoločnosti<sup>130</sup> a Spoločnosti DKL.

---

<sup>129</sup> Tento pohľad na 17. storočie je neúplný, pretože sa nedotýka oblasti vedy, literatúry a umenia vtedajšej doby. Tieto aspekty majú len nepriamy vplyv na pochopenie vzniku Spoločnosti DKL.

<sup>130</sup> Spoločnosť kňazov založená 25. 1. 1625 sv. Vincentom de Paul, ktorá sa mala venovať starostlivosti o chudobný dedinský ľud, konať ľudové misie a venovať sa výchove kléru.

Rodom rozvážny gaskonský sedliak, pohyboval sa pokorne po boku mocných vtedajšieho sveta. Bol almužníkom kráľovnej Margot,<sup>131</sup> radcom kráľovnej Anny Rakúskej a členom francúzskej kráľovskej rady. No predovšetkým sv. Vincent bol apoštolom milosrdnej lásky a skutočným otcom chudobných.

### 3.1.2 Vznik Spoločnosti dcér kresťanskej lásky

Ako sme už vyššie naznačili, Spoločnosť DKL sa zrodila v Paríži v prvej polovici 17. storočia. Sv. Vincent de Paul, sv. Lujza de Marillac a naše prvé sestry tam zachytili volanie, na ktoré dali odpoveď. Ak chceme hovoriť o zrode Spoločnosti DKL, je potrebné spomenúť slová sv. Vincenta, ktoré adresoval sestrám: „Kto by si bol pomyslel, že budú dcéry kresťanskej lásky? Ja som na to nemyslel, nemyslela na to ani vaša sestra služobnica, ba ani pán Portail.<sup>132</sup> Boh na to myslel. Jeho samého môžeme považovať za pôvodcu vašej Spoločnosti.“<sup>133</sup>

Keď Vincent de Paul zhromaždil v dome Lujzy de Marillac devy a vdovy, ktoré sa ponúkli do služieb úbohých a biednych, aby ich tam pripravil na budúce dobročinné práce, nezamýšľal utvoriť novú rehoľnú spoločnosť. V 17. storočí boli totiž známe len kláštory s prísnu klauzúrou. Všetky pokusy a snahy o založenie rehoľných spoločenstiev slúžiacich druhým mimo prísne múry kláštora boli neúspešné. Sv. Vincent však potreboval pre službu tým najchudobnejším devy, ktoré by žili vo svete a v ňom sa usilovali o rehoľnú dokonalosť. Sestrám často pripomínal, že nie sú rehoľnice. Pri tomto mene sa totiž hneď myslí na kláštor, mreže, a dcéry kresťanskej lásky musia ísť a slúžiť všade. Zakladatelia odhaľovali sestrám tajomstvo, ako si osvojiť mystického ducha, ktorý im dával pocit veľkosti a novosti ich povolania.

Sv. Vincent definoval ideál DKL tzv. Chartou Spoločnosti,<sup>134</sup> v ktorej všetky prvky rehoľného života boli preložené do realít svetského života: „Sestry sa nebudú považovať za rehoľníčky, lebo tento stav by nezodpovedal prácam v ich povolani. Ale

---

<sup>131</sup> Margerit de Valois, bola dcérou Henricha II. a Kataríny de Medicis, nazývaná tiež kráľovná Margot.

<sup>132</sup> Anton Portail - najbližší spolupracovník sv. Vincenta a prvý generálny direktor; porov. ROMÁN, J. M., *Sv. Vincent de Paul*, Biografia, s. 112.

<sup>133</sup> VINCENT DE PAUL. Konferencia zo dňa 14. júna 1643 – Vysvetľovanie pravidiel. in *Konferencie svätého Vincenta de Paul. I. zv.*, s. 83.

<sup>134</sup> Tento ideál prvýkrát opísal v *malých Pravidlách*, ktoré už jestvovali v roku 1634 a ktoré spísala sv. Lujza. Sv. Vincent tieto pravidlá postupne sestrám vysvetľoval vo svojich Konferenciách. Upravené *Všeobecné pravidlá* boli oficiálne schválené až po smrti sv. Vincenta v roku 1672.



pretože sú viac vystavené príležitostiam ku hriechu ako rehoľníčky v klauzúre, lebo majú: za kláštor iba domy chorých a dom, v ktorom býva predstavená, za celú najatú izbu, za kaplnku farský kostol, za kláštorne chodby ulice mesta, za klauzúru poslušnosť, lebo majú chodiť iba ku chorým alebo tam, kde to vyžaduje ich služba, za kláštorne mreže Božiu bázeň, za závoj svätú skromnosť, a pretože si nezabezpečujú svoje povolanie rehoľnými sľubmi, iba neustálou dôverou v Božiu prozreteľnosť a obetovaním Bohu všetkého, čím sú a čo robia službou v osobe chudobných, z týchto dôvodov majú mať toľko, ba ešte viac čností, ako keby zložili sľuby v nejakej reholi, a preto sa vynasnažia správať aspoň tak zdržanlivo, uzobrato a príkladne, ako to robia pravé rehoľníčky vo svojich kláštoroch.<sup>135</sup>

I keď sv. Vincent „odmietol“ právne formy kláštorného života svojej doby, predsa sa nechal nimi inšpirovať. Vieme, že každá rehoľná spoločnosť je charakterizovaná duchom a spôsobom života, ktoré určujú jej svojráznosť. Sv. Vincent pripomínal: „Vy ste chudobné DKL obetované Bohu pre službu chudobným.“<sup>136</sup>

Tak 29. novembra 1633 sa rodí Spoločnosť DKL, ktorá ako prvá ponúka nový spôsob darovania sa Bohu.<sup>137</sup> Táto novodobá Spoločnosť sa začala rozvíjať a rozrastať, aby mohla naplňovať svoj cieľ: slúžiť Kristovi v chudobných.

Jedným z rozlišujúcich prvkov tejto novosti je zaiste sekularita Spoločnosti,<sup>138</sup> ktorá pre Zakladateľov znamenala život nie rehoľný: „Dcéry kresťanskej lásky nie sú rehoľníčky, ale devy, ktoré vychádzajú prichádzajú ako svetské osoby.“<sup>139</sup> „Ak sa vás bude pýtať biskup, či ste rehoľnice, odpovedzte, že nie ste, lebo keď sa takými aj veľmi cítite, nemohli by ste ich nasledovať, veď by ste museli žiť za kláštornými stenami a vtedy by sa muselo povedať: « Zbohom služba chudobným ! »“.<sup>140</sup> „Navštívila som dva

---

<sup>135</sup> VINCENT DE PAUL, Konferencia zo dňa 24. augusta 1659 – Pravidlá pre sestry vo farnostiach, in *Konferencie svätého Vincenta de Paul pre dcéry kresťanskej lásky II. zv.*, s. 448.

<sup>136</sup> VINCENT DE PAUL, Konferencia zo dňa 22. októbra 1650 – Pre sestry poslané na vidiek mimo Paríža, in *Konferencie. I. zv.*, s. 364.

<sup>137</sup> Je tomu skutočne tak, čo sa týka ženského zasväteného života; pre mužov ho zaviedol svätý Filip Néri, zakladateľ Oratória v r. 1575.

<sup>138</sup> Viac na túto tému: PEREZ FLORES, M., Spoločnosť dcér kresťanskej lásky – sekularita, *Ozveny Spoločnosti*, 1997, č. 10, s. 18–31.

<sup>139</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, VIII., s. 327.

<sup>140</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, IX., s. 533.

alebo trikrát pána hlavného vikára, aby som ho upovedomila, že sme len sekulárna rodina.“<sup>141</sup>

Ako vidíme tvrdenia oboch Zakladateľov sú jasné a kategorické. Podľa citovaných textov sa zakladatelia pokúšali predovšetkým zachovať cieľ Spoločnosti, službu Kristovi v chudobných, a tento cieľ sa prežíva uprostred sveta, v blízkosti chudobných. Práve tam, vo svete, kde vládne bolesť a každodenné utrpenie sa DKL posväcujú a premieňajú citovú lásku k Bohu na činnú.

### 3.1.3 Charizma dcér kresťanskej lásky a vinčenský duch

Vieme, že všetci zakladatelia a svätí v Cirkvi majú spoločný bod – je ním osoba Ježiša Krista, kontemplovaného pod rôznymi zornými uhlami.<sup>142</sup> Keďže nikto z ľudí nemôže inkarnovať a zachytiť celok jeho osobnosti, každý zakladateľ spoznáva a vyberá si určité charakteristiky Krista, ktoré potom reprodukuje osobitnejšie a tieto dávajú presný smer celému jeho životu a dielu. Sv. Vincent si radikálne zvolil chudobných, ktorých videl v Kristovi a zároveň videl Krista v nich.

„Bol som hladný a dali ste mi jesť, bol som smädný a dali ste mi piť, bol som pocestný a pritúlili ste ma, bol som nahý a zaodeli ste ma, vo väzení som bol a prišli ste ku mne“ (Mt 25,34-40).

Práve tieto slová z Matúšovho evanjelia patria medzi tie, ktorými sa Kristus hlboko dotkol sv. Vincenta a ukázal mu nový spôsob prežívania svojho povolania. Pretavený dlhou cestou hľadania a dozrievania objavuje „svojho Krista“ v tvárach núdznych, opustených vytláčaných na okraj ľudskej spoločnosti. V tomto procese odkrývania Kristových čŕt bezpochyby pôsobil u Vincenta Duch Svätý, ktorý ho pobádal darovať sa Bohu plnšie a inak, ako to robil do svojho 36. roku života.

Osobná skúsenosť, čítanie a rozjímanie nad Svätým písmom viedli sv. Vincenta k spoznaniu Krista – adorátora Otca, služobníka jeho úmyslu lásky a evanjelizátora chudobných, plného milosrdnej lásky a súcitu.<sup>143</sup>

Kristus, ako ho žil a nasledoval sv. Vincent, tvorí ústredný bod ducha Spoločnosti DKL. Pre DKL je preto nevyhnutné každodenne vstupovať do procesu spoznávania a

---

<sup>141</sup> SVÄTÁ LUJZA, *Duchovné spisy*, str. 292.

<sup>142</sup> Porov. ALVAREZ, J., Povolanie a poslanie Spoločnosti, 2. pracovný list pre štúdium obnovených Konštitúcií, s. 17-30. *Ozveny Spoločnosti*, 2005, č. 2, s. 17-30.

<sup>143</sup> Porov. K. 8a.

nasledovania tohto „vincentského“ Krista.<sup>144</sup> Len tak sa stanú skutočnými prorockými svedkami nežnej Božej lásky k chudobným a nositeľkami nádeje, a to skrze telesnú a duchovnú službu, ktorou im slúžia súciteľne, jemne, srdečne, úctivo a oddane.

Zaiste badáme, že najcharakteristickejšou črtou identity Spoločnosti DKL je služba Kristovi v osobe chudobných. Tu sestry nachádzajú jednotu svojho života bez rozdelenia, pretože vo vincentskej spiritualite Kristus a chudobní, kontemplácia a činnosť, modlitba a služba sú prvky úzko spojené. Slúžiť Kristovi v chudobných najpresnejšie vyjadruje „mystiku služby“.

„Vidieť chudobných v Kristovi“ ich pobáda k modlitbe a osobitnej kontemplácii, kedy prednášajú nebeskému Otcovi a jeho Synovi situácie a potreby tých, ktorí trpia, ktorým sa siaha na ľudskú dôstojnosť, zdravie a práva. Vincentská mystika vedie k súladu „modlitbu a činnosť“ – dva prvky, ktoré by sa zdali protikladné. Je to spôsob bytia a konania, ktorý je odlišný od ostatných duchovných rodín v Cirkvi.

„Neprosím ťa, aby si ich vzal zo sveta,(...) sú vo svete, ale nie sú zo sveta“ (Jn 17, 15-16). Tento veľmi známi citát z evanjelia objasňuje spôsob a princíp života DKL. „Byť vo svete“ to pre ne znamená pracovať v ňom, robiť všetko pre tých, ktorí trpia, byť svetlom, soľou, kvasom, mať dostatočnú múdrosť, aby sa vedeli inkulturovať.

„Nie sú zo sveta.“ Táto veta ich zasa pozýva, aby sa nenechali utvárať jeho kritériami. V tomto je pre ne veľkým vzorom a pravidlom Ježiš Kristus. On sa vedel vteliť, angažovať, obetovať vo vtedajšej spoločnosti a zároveň zostať slobodný.

Ako zhrnutie môžeme konštatovať, že aj keď sv. Vincent nám nenechal systematický výklad o jeho spiritualite a nikdy nepoužíval tento výraz, môžeme ju definovať ako spôsob, akým sv. Vincent spoznal a nasledoval Krista, cesta, po ktorej ho viedol Duch Svätý ku svätosti, jeho spôsob, ktorým on pochopil a pokračoval v Kristovom poslaní. Duchovná skúsenosť svätého Vincenta de Paul, teda jeho spiritualita, je hlboko kristocentrická.

Pre neho je Kristus poslaný od Otca, počatý pôsobením a milosťou Ducha Svätého preto, aby nám odovzdal večný život. Také je najhlbšie presvedčenie, z ktorého vyviera kristológia vtelenia a misiológia sv. Vincenta. Obe Spoločnosti ním založené majú za cieľ pokračovať v Kristovom poslaní, ktorý prišiel na svet evanjelizovať a slúžiť chudobným.

---

<sup>144</sup> Túto tému podrobnejšie rozoberá Quintano. Porov. QUINTANO, F., Vincentský Kristus, *Ozveny Spoločnosti*, 1997, č. 12, s. 6-21.

Nasledovaním takéhoto Krista cieľ Spoločnosti DKL je určený ako „stav lásky“ a jej členky, ako „apoštolky lásky.“<sup>145</sup> Podľa sv. Vincenta „Spoločnosť je ustanovená k ucteniu si mimoriadnej lásky nášho Pána;<sup>146</sup> váš duch je duch lásky, ktorý vás núti stráviť sa v službe blížneho.“<sup>147</sup>

### 3.2 Dcéra kresťanskej lásky – nová nádej pre svet

Z toho čo sme doteraz povedali jasne vyplýva, že Zakladatelia odhalili extrémnu biedu svojej doby, ktorá vohnala chudobný ľud 17. storočia do beznádeje, zúfalstva a dokázali na ňu reagovať. Jasnou odpoveďou sv. Vincenta a sv. Lujzy je Spoločnosť DKL, ktorá sa zrodila v Cirkvi a vo vtedajšej spoločnosti ako inštanca nádeje v prostredí tak veľmi poznačenom beznádejou, úzkosťou a chudobou.

Keď sv. Vincent hovoril prvým sestrám o ich poslaní v Cirkvi, vyjadril, že práve ony sú novou nádejou pre svet, pretože v ich spoločenstve sa zjavuje novým spôsobom Božia tvár, ktorú chcel v Cirkvi ukázať.<sup>148</sup> Vieme, že povolanie a poslanie sú dve neoddeliteľné skutočnosti. DKL boli povolané, aby pokračovali v poslaní Krista, „aby robili to, čo robil Boží Syn na tejto zemi“<sup>149</sup>. Preto pre DKL je životne potrebné, aby sa často vracali k evanjeliu, hlboko kontemplovali Kristovu tvár a učili sa od neho, ako majú konať a dávať odpoveď núdzným a opusteným.

V evanjeliách s obdivom a úžasom môžeme pozorovať, že Ježišovmu pohľadu neunikol žiaden ľudský problém (Mt 9,35-38). Všade, kde chodil, vyučoval a ohlasoval Radostnú zvesť ľudu, ktorý očakával spásu. Potešoval zarmútených, uzdravoval chorých. Prejavoval súcit s tými, ktorí v živote blúdili bez cieľa. Vedel sa rozcítiť, vedel konať. Povolal a vysielal apoštolov, aby pokračovali v jeho poslaní, pretože žatva je veľká.

Môžeme povedať, že každá DKL je stelesnením tejto tváre. Jej prítomnosť vo svete je dôkazom, že Boh aj naďalej miluje svet a chudobných. Chudobní v nej vidia zhmotnenie mena Božieho Syna (*Emmanuel* – Boh s nami), preto jej povolanie je

---

<sup>145</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, X., s. 103-104.

<sup>146</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, X., s. 113.

<sup>147</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, X., s. 355-356.

<sup>148</sup> Porov. ZONTAK, S., *Obežník dcéram kresťanskej lásky Nový rok 2009*, s. 1.

<sup>149</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, IX., s. 15.

„najväčšie, aké v Božej Cirkvi môže byť“ a jeho veľkosť je v tom, že ona svojou prítomnosťou a láskou „dáva chudobným život“. Je to Boh sám, ktorý v dcére kresťanskej lásky znova prichádza na svet a v nej sa osobne skláňa k chudobnému a tým mu vracia nádej.

Sv. Vincent obdivuje veľkosť povolania, ktoré jej Pán zveril. „Predovšetkým je to svätosť vášho stavu, ktorý spočíva v tom, že ste naozajstné Božie dcéry, nevesty jeho Syna a skutočné matky chudobných. A tento stav drahé moje sestry, je taký vznešený, že ľudská myseľ si nevie predstaviť nič, čo by mohol byť ešte vznešenejšie pre jednoduchú pozemskú bytosť.“<sup>150</sup>

Rovnako ako prvé sestry, dnes aj nás Spoločnosť DKL, ktorá sa už tristosedemdesiatpäť rokov usiluje byť vernou tomuto prijatému povolaniu a poslaniu, vyzýva k nádeji. Veď „aj dnešný človek potrebuje vidieť a zažiť Božiu tvár, potrebuje vedieť, že Boh je s ním, že nestratil jeho priazeň a lásku, hoci v tejto chvíli trpí a možno práve preto Boha nevidí a necíti blízko. Ak mu dáme novú nádej tým, že stretne živého Boha, dáme mu nový život.“<sup>151</sup> Nedostatok nádeje je totiž to, čo sa najviac podobá smrti.

Sv. Vincent veľmi dobre zachytil a písal o životodárnej sile, ktorá pomáha tým, ktorí žijú zameraní na čnosť nádeje. Pre neho „táto drahá dôvera v Boha je silou pre slabých a okom pre slepých.“<sup>152</sup> Vo veľkej miere to platí i o DKL, lebo ten, kto zbadá prítomnosť živého Ježiša Krista v trpiacich ľuďoch uprostred biedy tohto sveta, nemôže žiť bez nádeje. Je to jednoducho nemožné.<sup>153</sup> Takmer 20000 DKL nezištne slúžiacich chudobným v 91 krajinách sveta sú toho dôkazom.

---

<sup>150</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, III., s. 175.

<sup>151</sup> ZONTAK, S., *Obežník dcéram kresťanskej lásky Nový rok 2009*, s. 2.

<sup>152</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, III., s. 149.

<sup>153</sup> Porov. ALVAREZ, J., *Zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás*, *Ozveny Spoločnosti*, 2008, č. 4, s. 6.

### 3.3 Žit' v proročkej dynamike podľa Konštitúcií dcér kresťanskej lásky

V predchádzajúcej kapitole sme priblížili Spoločnosť DKL, ktorá sa zrodila v Cirkvi a v ľudskej spoločnosti ako odpoveď nádeje, ako srdce plné tepla a súcitu voči chladnému ľudstvu bez srdca. To je nepopierateľné.

No rovnako veľmi dobre vieme, že aj tie najbohatšie životy, tie najoslovujúcejšie vzory, tie najsilnejšie posolstvá sú iba snami a nostalgiou, ak sa ich nesnažíme pretlmočiť do situácie dnešnej doby. Preto sa Spoločnosť DKL musí v súčasnosti naďalej spytovať, ako byť živým svedkom nádeje. Sv. Vincent hovorieval, že nádej treba prinášať tým, ktorí nedúfajú v budúcnosť, a takmer vždy za každou beznádejou sa ukrýva chudoba.

Tak veľa chudobných máme denne pred očami! Žijú vedľa nás, obklopení a ohrození mnohými druhmi biedy, ako je hlad a podvýživa, vojny a násilie, ekologické nešťastia, rôzne sociálne problémy, vykorisťovanie, samota, neistota... Ich prítomnosť v tomto svete, teraz a všade, nám ukazuje, ako veľa ešte treba pracovať na vytváraní solidárneho a bratského spoločenstva podľa Božieho plánu.

Sú to anonymné zástupy bez zvláštnej minulosti, bez nejakej pozvánky k súcitu. Osoby poznačené rôznymi drámami, bez nádeje, so strachom z budúcnosti; mládež rozčarovaná zo všetkého, bez túžby či možnosti zápasit', starí ľudia gniavení samotou, chorí väznení vlastnou bolesťou! Množstvo ľudí, ktorí majú hlad po Bohu!

Títo hladní, dezorientovaní a ubití ľudia, ktorých volanie k nám dolieha, nás zraňuje a zobúdzajú. Potrebujú služobnice, ktoré by uzdravovali a potešovali zlomené srdcia a prorocky im zjavovali milosrdnú tvár Boha Otca.<sup>154</sup> Títo ľudia potrebujú nové služobnice, ktoré by im ohlasovali evanjelium a sprítomňovali Božie kráľovstvo.<sup>155</sup>

Tu sa nám neodbytné vynára otázka: V čom spočíva táto nevyhnutná „novosť“ dcéry kresťanskej lásky – služobnice chudobných?

Keď sa zahľadíme na nádej sv. Vincenta, pozorujeme, že je nádejou Ježiša z Nazareta: nádej zaangažovaná, činná. Je to nádej, ktorá ak sa opiera o Boha, môže byť dokonca nádejou „proti nádeji“ (porov. Rim 4,18; Gn 22,17). Keď Spoločnosť zvoláva DKL založiť svoju „nádej na nádeji“, vyzýva ich aby s odvahou a rozhodnosťou žili

---

<sup>154</sup> Porov. FRANC, E., List k 2. februáru 2008, *Ozveny Spoločnosti*, 2008, č. 1, s. 9-10.

<sup>155</sup> Porov. K. 10.

v prorockej dynamike podľa súčasných Konštitúcií, podľa vlastnej identity DKL a vinčenského ducha. Lebo Spoločnosť DKL bude natoľko prorocká, nakoľko bude žiť svoje Konštitúcie. To je téma, ktorú rozvineme v nasledujúcich častiach.

### 3.3.1 Apoštolský cieľ: „Obetované Bohu pre službu Kristovi v chudobných“

Práve sme povedali, že DKL budú novou nádejou pre dnešný svet do takej miery, do akej sa im podarí tým, ku ktorým sú poslané, čo najautentickejšie zjavovať milujúcu tvár Boha, a tak pokračovať v Ježišovom poslaní.

Videli sme, že služba Kristovi v chudobných je cieľom Spoločnosti DKL, no úplné obetovanie seba Bohu je prvou a nevyhnutnou podmienkou k realizácii tejto služby.<sup>156</sup> Skôr než si priblížime, čo pre DKL znamená toto celobytné darovania sa Bohu a akým spôsobom sa realizuje, zastavme sa najprv pri mene dcéra kresťanskej lásky.

Meno je totiž nositeľom osobnej identity. V kontexte našej témy meno poukazuje na poslanie a spôsob života, ktoré si majú DKL osvojiť.<sup>157</sup> Sv. Vincent to neprestajne pripomínal prvým sestrám: „Keď ste sa obetovali Bohu pre službu chudobným, dostali ste toto meno, ktoré vám dal Boh sám. (...) lebo ani slečna Le Gras, ani pán Portail, ani ja sme vás nenazvali dcérami kresťanskej lásky. Uvedomte si, že ľudia, keď videli, čo robíte a aké služby preukazovali vaše prvé sestry chudobným, vám dali toto meno, ktoré vám ostalo, lebo najviac zodpovedá vašim prácam.“<sup>158</sup>

Toto meno, prijaté od Boha hlasom ľudu, vyjadruje a zjavuje samotnú podstatu existencie Boha (1 Jn 4,7-8) a vyžaduje od DKL žiť tak, aby zažiarila v očiach sveta a chudobných láska, ktorú má Boh k nim. Pretože „povedať dcéra kresťanskej lásky, znamená povedať dcéra Božia.“<sup>159</sup>

V tomto oslovení „dcéra kresťanskej lásky“ sa teda skrýva poslanie, ktoré chcel Boh vo svojom Synovi zrealizovať pre záchranu ľudstva. Veď len z lásky k ľuďom Boh

---

<sup>156</sup> Porov. K. 7 - K. 15.

<sup>157</sup> „Veľký dôraz, ktorý kládli Zakladatelia na život sestier v zhode s ich menom, poukazuje na dedičstvo, ktoré zdedili DKL od Zakladateľov v spiritualite, ktorá je stmelená, upevnená láskou. Bytie DKL musí zodpovedať tejto láske. K tomuto menu Boh – Láska má smerovať všetko a všetko má ožívať v hlbokom zmysle tohto slova. Boha – Lásku budú môcť sestry vyžarovať len vtedy, keď budú mať k nemu osobný vzťah, keď sa dajú ním preniknúť a dovoľia mu formovať a premieňať svoje srdcia podľa jeho srdca.“  
QUINTANO, F., Žiť podľa mena, *Ozveny Spoločnosti*, 1995, č. 4, s. 9.

<sup>158</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, X., s. 472-473.

<sup>159</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, X., s. 125.

zostúpil na zem k človekovi, aby ho vyzdvihol do dôstojnosti Božieho dieťaťa, a tá môže byť navrátená hriešnemu ľudstvu len skrze Lásku (Jn 10,10).<sup>160</sup>

Pretože DKL sa zrodila z Božej lásky, je povolaná v plnom zmysle slova, aby bola autentickým, prorockým svedkom tejto kresťanskej lásky. Už samotné bytie DKL musí nevyhnutne zodpovedať tejto láske, a preto je pochopiteľné, že tak ako pre sv. Vincenta, aj pre každú DKL vzorom úplného a radikálneho obetovania sa Bohu i realizácie konkrétnej služby chudobným je osoba Ježiša Krista.

Kontemplovaním Jeho tváre sa dcéra kresťanskej lásky stáva schopnou konať ako On. Práve preto každá DKL podľa slov Konštitúcií: „túži žiť v stálom rozhovore s Bohom.“<sup>161</sup> Je pochopiteľné, že DKL nemôže existovať a realizovať svoje povolanie a poslanie bez duchovnej sily, ktorú denne nachádza v evanjeliu, v slávení Eucharistie v osobnej i spoločnej modlitbe. Musí byť priam vášnivo zamilovaná do evanjelia a urobiť z neho miesto skutočného stretnutia sa so živým Kristom, miestom, kde by sa jej Boh mohol dotýkať prítomnosťou svojej lásky, aby sa ním zaodela a stotožnila do takej miery, že jej pohľad, úsmev, citlivá pozornosť, gestá budú pretavené, prežiarené jasom Kristovej tváre. Práve tu, v hlbokom, osobnom vzťahu s Kristom sa nachádza sila jej života, prorockého svedectva a nádeje, ktoré má prinášať zranenému svetu. Tento hlboký život s Bohom je pre ňu otázkou „života“ alebo „smrti“.

### 3.3.2 Slúžiť podľa vzoru Krista

Vieme, že podľa Kristovho príkladu všetko v živote DKL naberá zmysel vo výraze „obetované Bohu“ a to „pre službu Kristovi v chudobných“. Pre tento cieľ sa DKL zrodili v Cirkvi a vo vtedajšej spoločnosti, ako to vyjadrujú i Všeobecné pravidlá dcér kresťanskej lásky: „Hlavný cieľ, pre ktorý Boh povolal a zhromaždil dcéry kresťanskej lásky je, aby ctili nášho Pána Ježiša Krista ako prameň a vzor každej lásky, slúžiac mu telesne a duchovne v osobe chudobných.“<sup>162</sup> Jedine v ňom sa nachádza východiskový i cieľový bod služby chudobným. Bez neho ich služba chudobným nie je službou dcéry kresťanskej lásky. Pretože ako zdôrazňujú Konštitúcie: „Služba je pre ne vyjadrením

---

<sup>160</sup> Porov. KISU, W., Identita DKL: Charakteristické a rozlišujúce prvky, *Ozveny Spoločnosti*, 2002, č. 2, s. 17.

<sup>161</sup> Porov. K. 17a.

<sup>162</sup> Všeobecné pravidlá dcér kresťanskej lásky, I, 1.



úplného darovania sa Bohu (...) a dáva mu pravý význam. Je zároveň pohľadom viery i naplnením lásky, ktorej prameňom a vzorom je Kristus“.<sup>163</sup>

Táto jasná formulácia je vyjadrením toho, čo učil sv. Vincent.<sup>164</sup> Pozýva DKL kontemplovať Ježiša Krista, vnikať do jeho pocitov a pokračovať v jeho poslaní hlbokým stotožnením sa s ním.

Od Krista sa teda každá DKL učí slúžiť chudobným, žiť s nimi a pre nich. Im patrí celý jej život, pretože ho úplne obetovala Bohu. Služba chudobným vytvára priestor, kde sa overuje jej láska ku Kristovi podľa slov evanjelia: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“ (Mt 25,40). Toto prvenstvo lásky, blízkosti života a srdca s chudobnými prežívanej v službe je „stavom lásky“, základom služby a špecifickým znakom DKL, ktorá oživuje celý život služobnice chudobných.<sup>165</sup>

Z toho, čo sme povedali, môžeme využiť, že Kristus a chudobní tvoria dva neoddeliteľné póly, ktoré usmerňujú bytie a poslanie, celý život DKL. Toto ju uvádza do stáleho pohybu jednoty, k stálemu prechodu od Krista, ktorému sa klania vo svätostánku a kde sa nechá Ním nezištne milovať, ku Kristovi, ktorému slúži v jeho trpiacich, vyhostených a opovrhovaných údov. Túto skutočnosť vyjadrujú Zakladatelia výrazom „mystika služby“.

DKL sa cíti Kristom prednostne milovaná a to je dôvod, prečo je pobádaná milovať Ho v druhých a darovať sa mu v tej istej miere. Preto sa stretáva s chudobnými v ich ťažkej situácii a usiluje sa byť pre nich prorockým znamením tejto nesmiernej Božej lásky, prejavenej v konkrétnej službe veľkodušnosťou, nezištnosťou, súcitom, pozornosťou, pretože Boží život sa odovzdáva láskou.

Práve tieto jednoduché prorocké gestá ukazujú, že jej srdce žije z Kristovej lásky, že sa nechala ním uchvátiť do takej miery, že jej život patrí Kristovi a je jeho, že patrí chudobným, je ich. Oni vyjadrujú spôsob prežívania misie DKL v blízkosti pri chudobných, v pokornom prijímaní všetkých bez rozdielu, v nehlučnej nezištnosti, ktorá dáva všetko a netúži po odmene.

---

<sup>163</sup> Porov. K. 16b.

<sup>164</sup> „Boh vám zveril starostlivosť o chudobných, preto si v tomto máte počínať v jeho duchu. Nakoľko je to možné, máte sa vžiť do ich biedy.“ COSTE, P., *Svätý Vincent*, X., s. 127.

<sup>165</sup> Porov. FRANC, E., List k 2.februáru 2009, *Ozveny Spoločnosti*, 2009, č. 1, s. 8-9.

Sú to gestá a znamenia milosrdenstva, znamenia Božieho kráľovstva a nádeje, pretože svedčia o tom, že to, čo ohlasujú, už prichádza, už sa uskutočňuje. Ved' keby chýbali tieto prorocké znamenia súcitu a milosrdenstva, služba tým, ktorí nemajú titul a moc a ktorým sa často nedostáva pomoci cez zákon, by nemali dôvod prečo dúfať.<sup>166</sup>

V tomto je pre DKL vzorom opäť Kristus. On sa často odvoláva na svoje skutky a znamenia, aby mu ľudia uverili aspoň skrze tieto skutky a dúfali v realizáciu prísľubov Božieho kráľovstva. (Jn 10,38; Mt 12,28).

DKL teda svojou službou prinášajú chudobnému dôvod prečo dúfať, avšak nikdy neskrývajú, že tento svet sa tu na zemi nekončí. Ich prorocké svedectvo ide ešte ďalej. Sv. Vincent neprestajne opakoval rôznymi spôsobmi, že Boh si vybral DKL nie len preto, aby slúžili chudobným telesne, ale aj preto, aby „poučovali chudobných o veciach potrebných ku spáse.“<sup>167</sup> To je pre DKL neustála výzva, aby ich prorocké skutky „hovorili“ o Bohu a viedli k nemu, aby podnecovali nádej mnohých chudobných a nezabúdali pritom na veľkú nádej, ktorá nám označuje definitívnu budúcnosť, ku ktorej je povoláný každý človek, ako nám to pripomína súčasný pápež.<sup>168</sup>

### 3.3.3 Spoločný sesterský život

Ozrejmili sme si, že pre DKL služba Kristovi v chudobných je vyjadrením ich úplného darovania sa Bohu. Ona živí ich kontempláciu a dáva zmysel ich spoločnému životu, podobne ako vzťah k Bohu a spoločný sesterský život neustále oduševňujú ich apoštolskú činnosť.<sup>169</sup> Ako vidíme, tieto tri základne prvky: 1. úplné darovania sa Bohu; 2. služba Kristovi v chudobných a 3. spoločný sesterský život charakterizujú identitu DKL. Teraz sa pozrieme aké miesto v živote DKL zaujíma spoločný sesterský život.

Pre lepšie naplnenie cieľa Spoločnosti Zakladateľa chceli, aby DKL žili v spoločenstve. Naliehali na prvenstvo služby chudobným, no zároveň vstúpili do potreby vzájomnej lásky, srdečnosti, tolerancie a zmierenia.<sup>170</sup> Je pochopiteľné, že komunita lepšie splní zverenú misiu, keď v nej bude existovať pravé sesterské spoločenstvo a podobne, misia služby chudobným musí utvárať a dynamizovať

---

<sup>166</sup> Porov. ALVAREZ, J., Zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás, *Ozveny Spoločnosti*, 2008, č. 4, s. 10.

<sup>167</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, X, s. 333.

<sup>168</sup> Benedikt XVI., encyklika *Spe salvi*, čl. 10-12; 31.

<sup>169</sup> Porov. K. 16b.

<sup>170</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, X., s. 458, 477, 486, 521.

komunitný život. Túto dvojitú dimenziu, ktorá charakterizuje spoločný sesterský život DKL potvrdzujú aj súčasné Konštitúcie DKL.<sup>171</sup>

Treba však pripomenúť, že komunita je predovšetkým realita viery a nemôžeme ju pochopiť, ak sa na ňu nedívame z tohto uhla.<sup>172</sup> Keď sa teda dívame na spoločný sesterský život DKL očami viery, badáme, že jej členkami sú tie, ktoré Boh povolal a zhromaždil. Spája ich to isté povolanie, ten istý duch, ten istý cieľ, sú povolané, aby boli obrazom Najsvätejšej Trojice – rozdielne osoby spojené láskou.

Toto všetko vnuká mystiku, ktorá má oživovať komunitu. Bez nej nemá evanjeliové spoločné bratstvo/sesterstvo opodstatnenie. Inými slovami: iba služba chudobným nie je dostatočným dôvodom života v komunite. Môžeme im slúžiť v neziskovej organizácii alebo v pracovnom kolektíve. Komunita dcér kresťanskej lásky je niečo iné. Je miestom hlboko založenom na Bohu, priestorom vzájomnej blízkosti a zdieľania, kde sa žije a delí viera, nádej, láska, odpustenie... kde každá sestra môže vyjadriť a v spoločenstve i v službe darovať druhým to, čo je v nej najhlbšie.

Na dôkaz takejto komunity založenej na Bohu nachádzame v Konštitúcii 32 citát z Jánovho evanjelia: „Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať“ (Jn 13,35). Môžeme teda potvrdiť, že komunita je teologálne miesto tam, kde DKL žijú vzájomnú lásku ako rozpoznávací znak Ježišových učeníkov.

Ďalším dôležitým prvkom spoločného života DKL, na ktorý chcem poukázať, je skutočnosť, že budovanie komunity je úlohou každej sestry.

Konštitúcie DKL zverujú sestre služobnici osobitnú zodpovednosť za budovanie spoločenstva: „Sestra služobnica spolu so sestrami vytvára ovzdušie viery, modlitby, srdečnosti a radostnej apoštolskej horlivosti.“<sup>173</sup> Slová „so sestrami“ sú mimoriadne dôležité, lebo zdôrazňujú spoluzodpovednosť všetkých sestier pri budovaní komunity. Táto „sa deň čo deň buduje obetovaním sa a angažovaním každej sestry (...)“<sup>174</sup>, pretože každá sestra „má cítiť zodpovednosť za to, aby celou svojou osobnosťou a bohatstvom kultúry prispela k spoločnej misii.“<sup>175</sup> Všetko toto prispieva k tomu, aby spoločný život bol „spoločenstvom lásky, komúniou, kde každá sestra dáva a prijíma všetko, čo má

---

<sup>171</sup> Porov. K. 32; 33; 36.

<sup>172</sup> Porov. ALVAREZ, J., Život dcér kresťanskej lásky, *Ozveny Spoločnosti*, 2005, č. 5, s. 4-10; CNCh 11-42.

<sup>173</sup> K. 36.

<sup>174</sup> Porov. K. 32a.

<sup>175</sup> Porov. K. 35a.

a čím je, do služby všetkým<sup>176</sup> a na potvrdenie, že „komunita je prvým miestom príslušnosti DKL.“<sup>177</sup>

Z toho čo sme povedali badáme, že v živote DKL spoločný sesterský život zaujíma dôležité miesto.<sup>178</sup> Od kvality spoločného života bude totiž závisieť i kvalita komunitného prorockého svedectva. Slová Jána Pavla II., ktoré povedal pre účastníčky Generálneho zhromaždenia v r. 1985, toto dôrazne objasňujú: „Ak má osobné svedectvo svoju hodnotu, rehoľná komunita jedinečne rozširuje plochu evanjeliového svedectva, rozmnožuje jeho silu dopadu.“

Zaiste, existujú určité nevyhnutné podmienky pre to, aby sa takéto prorocké komunity nádeje zrodili. Odpoveď na otázku, ako môže byť komunita DKL prorocká v každodennom živote, zhrnieme v nasledujúcich bodoch:

1. Miestne komunity budú prorocké, len keď budú zaniietené pre Boha a jeho Kráľovstvo, čo pre DKL znamená: zaniietená láska pre chudobného. Toto hovoria aj Konštitúcie: „Obetované pre Boha, pre službu Kristovi v chudobných.“

2. Komunita DKL bude prorocká, ak bude pozorná na zhodu, ktorá musí existovať medzi jej presvedčeniami, jej životným štýlom, dielami, svedectvom a konkrétnou službou. Ak tak tomu nie je, sila jej svedectva sa značne znižuje a komunitný život napokon stratí svoj dynamizmus.

3. Komunita, ktorá chce žiť ako prorocká, musí správne interpretovať „znamenia čias“ a spoločne rozlišovať, len tak bude vedieť nájsť Božiu vôľu.<sup>179</sup> Táto spiritualita dodá silu komunitě, čím nájde svoju jednotu života.

4. A napokon komunita DKL bude prorocká, ak bude vedieť s odvahou vziať na seba riziko. Odvaha je totiž charakteristická črta prorokov.<sup>180</sup> Ak v niektorej komunitě

---

<sup>176</sup> Porov. K. 32b.

<sup>177</sup> Porov. K. 34.

<sup>178</sup> O dôležitosti komunitného života DKL hovorí: NEO, J., Komunitný život zoči – voči niektorým súčasným výzvam, *Ozveny Spoločnosti*, 2003, č. 4, s. 24-33; tiež porov. QUINTANO, F. Obnoviť spoločný sesterský život. *Ozveny Spoločnosti*, 1999, č. 4, s. 12-24.

<sup>179</sup> „Prorocké svedectvo si vyžaduje neustále horlivé hľadanie Božej vôle, bezpodmienečné veľkodušné zotrúvanie v cirkevnom spoločenstve, ako aj praktizovanie duchovného rozlišovania a lásku k pravde.“ VC 84b.

vládne strach, potom sa proroctvo stáva ťažkým. Vedieť vziať na seba riziko, žiť odvážne neznamená žiť v stálej obave, či strachu. Ale skutočne dôverovať Tomu, komu hovoríme, že mu dôverujeme; uvažovať o nových odpovediach na stále a nové druhy chudoby; vážne pristupovať k revízii života na osobnej a komunitnej rovine, a tak vidieť, v čom treba zmeniť smer za účelom prorockého svedectva a nádeje: toto vychádza z odvahy. Sv. Vincent nás pozýval, aby sme boli vynaliezavými; on takým skutočne bol obdivuhodným spôsobom.

V závere môžeme konštatovať, že každá komunita DKL má špecifické poslanie: svojím bytím, spoločným sesterským životom i spoločnou službou chudobným prorocky ohlasuje, že Ježiš Kristus je hlboko prítomný v jej živote a jeho kráľovstvo je uprostred nich; že v každej DKL On sám prichádza do prostredia beznádeje a s láskou sa skláňa k všetkým vyhosteným, aby im priniesol nádej a daroval nový život. Len takýto spoločný sesterský život DKL, s jeho každodennými, najbežnejšími úkonmi v službe druhým, bude výzvou pre spoločnosť, ktorá je agresívna, individualistická a ctižiadostivá a zároveň bude prorockým svedectvom, že je možné žiť bratstvo/sesterstvo a rovnosť, ktorú si praje Boh.

### **3.3.4 Sľuby – prostriedok pre lepšiu službu**

Z predchádzajúcich kapitol už vieme, že v dejinách Cirkvi skladanie sľubov troch evanjeliových rád bolo vždy považované za výraz obetovania celej osoby pre Božie kráľovstvo a znamenie radikálneho nasledovania Krista. Priblížili sme si tiež prorocký rozmer sľubov v celej jeho hĺbke, ako svedectvo výlučnosti prvenstva Boha a príslušnosť ku Kristovi v troch podstatných oblastiach života, ktoré zahŕňajú majetok, telo a ducha.

V tejto kapitole sa pokúsime vysvetliť osobitosť sľubov, ktorými DKL berú na seba záväzky života čistoty, chudoby a poslušnosti a to pre službu Kristovi v chudobných. Ako budeme vidieť, povaha sľubov DKL a ich kánonické účinky sú rozdielne od rehoľných, ale táto skutočnosť vôbec neumenšuje ich prorocký rozmer.<sup>180</sup> Pozrime sa teda, v čom spočíva táto odlišnosť.

---

<sup>180</sup> Porov. ALVAREZ, J., Proroctvo a nádej teraz a všade, *Ozveny Spoločnosti*, 2007, č. 3, s. 9.

<sup>181</sup> Porov. ALVAREZ, J., Život dcér kresťanskej lásky, *Ozveny Spoločnosti*, 2005, č. 4, s. 5-16; MC CULLEN, R., Sľuby dcér kresťanskej lásky, *Ozveny Spoločnosti*, 2005, č. 4, s.17-25.

Konštitúcie definujú sľuby DKL ako „nerehoľné, ročné, vždy obnovované, ako zdroj sily, zmluvu zakotvenú v tajomstve Cirkvi.“<sup>182</sup> Práve výraz „nerehoľné“, vyjadruje túto odlišnosť od sľubov v inštitútoch rehoľného života. Podstatný rozdiel je v tom, že v rehoľnom živote profesia evanjeliových rád sa koná verejnými sľubmi a táto profesia z nich robí rehoľníkov a rehoľníčky.<sup>183</sup>

Pre DKL sú sľuby potvrdením ich totálneho obetovania sa Bohu a nevyhnutnými prostriedkami k dosiahnutiu cieľa Spoločnosti – teda službu Kristovi v chudobných. Preto DKL sa ňou stáva už od vstupu do seminára (noviciátu). Sľuby, ktoré skladá po prvýkrát po 5 – 7 rokoch sú potvrdením tohto úplného obetovania sa Bohu a pre lepšiu službu chudobným.

DKL teda nie sú rehoľníčky, a preto nevykonávajú profesiu evanjeliových rád. Konštitúcie používajú výrazy „voliť si“, „žiť“, „potvrdiť“<sup>184</sup>, ale nikdy nie „skladať profesiu“. Slová sv. Vincenta sú v tomto smere jasné: „(DKL) nebudú považovať ako za také, ktoré sú v reholi (v rehoľnom stave); tento stav by nevyhovoval zamestnaniam ich povolania (...) preto nebudú skladat' žiadnu inú profesiu pre zaistenie svojho povolania. Budú stále dôverovať v Božiu prozreteľnosť a obetovať sa mu úplne so všetkým, čo robia a čo sú a svojou službou v osobe chudobných.“<sup>185</sup>

Podľa Konštitúcií sľuby DKL sú ročné, teda časné a na slávnosť Zvestovania Pána každoročne obnovované.<sup>186</sup>

Tu bude vhodné pripomenúť, že „ročné a obnovované sľuby“ nie sú menej dôležité – časné totiž neznamená dočasné. Je to skôr znamenie duchovného dynamizmu, pomoc pri postupnom prehĺbovaní povolania. Sľubmi DKL potvrdili úplné obetovanie sa Bohu a toto obetovanie je na celý život. Hoci je ich trvanie na jeden rok, to neznamená, že odpoveď na životnú voľbu je tiež na jeden rok. Sv. Vincent hovorieval: „Vy ste sa mu obetovali v Spoločnosti s úmyslom v nej žiť a zomrieť.“<sup>187</sup>

Vidíme, že hoci sľuby DKL sú „nerehoľné“ a každým rokom obnoviteľné, to neumenšuje ich evanjeliovú radikálnosť. Môžeme povedať, že keby sľuby neboli

---

<sup>182</sup> Porov. K. 28a.

<sup>183</sup> KKP, kán. 654.

<sup>184</sup> Porov. K. 8b, 27, 28.

<sup>185</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, X, s. 661.

<sup>186</sup> Porov. K. 28e.

<sup>187</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, IX, s. 629.

znamením radikálnejšieho nasledovania Krista, stratili by svoj dôvod bytia a bezpochyby i svoj prorocký charakter.

P. Maloney odôvodnene napísal: „Sľuby sú prorockým znamením a prítlačivým podobenstvom za podmienky, že ich žijeme skutočne do dôsledkov. Ináč sa stávajú pohoršením, klamstvom, príbehom niekoho, kto daroval, ale následne si zobral späť.“<sup>188</sup>

Po týchto dlhých a potrebných upresneniach, budeme teraz analyzovať niektoré texty Konštitúcií, ktoré hovoria o evanjeliových radách a o sľuboch.

DKL skladajú štyri sľuby: sľub služby chudobným, čistoty, chudoby a poslušnosti, pretože ako sme už viackrát pripomenuli, DKL „sa kvôli službe Kristovi v chudobných zaväzujú žiť svoje krstné zasvätenie praktizovaním evanjeliových rád čistoty, chudoby a poslušnosti, ktorým služba dáva špecifický charakter.“<sup>189</sup> Tento „zvláštny sľub“, je v Spoločnosti najšpecifickejší; ostatné sľuby majú byť chápané, praktizované a nasmerované vzhľadom k službe tohto „špeciálneho sľubu“. „Každý pohyb dcéry kresťanskej lásky je naozaj službou chudobným, pretože jej sa zasvätila celá Spoločnosť a všetko v nej je zamerané na tento cieľ.“<sup>190</sup>

V Konštitúciách je **čistota dcéry kresťanskej lásky** vyjadrená úprimnou a nezištnou láskou k chudobným, slobodou srdca, zdrojom duchovnej plodnosti, odpoveďou lásky na Božiu lásku: „V snahe nasledovať Ježiša Krista sa DKL sľubom zaväzujú žiť čistotu v celibáte pre Božie kráľovstvo. Prijímajú ju ako dar, ktorý oslobodzuje ich srdce a rozširuje ho do rozmerov srdca Ježiša Krista, aby sa darovali bezvýhradne a v úplnej disponibilite v službe chudobným.“<sup>191</sup> Ako badáme, čistota DKL je darom, ktorý ponúka lásku všetkým bez rozdielu rasy, jazyka, kultúry. Je čistou nezištnosťou, lebo milovať znamená povedať každej osobe na každom mieste a v každej situácii: „Si drahý mojim očiam, vzácny a ja ťa milujem...“ (Iz 43,4).<sup>192</sup>

Zaiste o takéto prežívanie čistoty sa treba bezpochyby usilovať celý život. Avšak takéto prorocké svedectvo pravej lásky, zakotvanej v Kristovi je dnes mimoriadne potrebné práve preto, že je pre dnešný svet také nepochopiteľné. Dôverné spojenie

---

<sup>188</sup> MALONEY, R., Sľuby ako podobenstvo a proctvo, *Ozveny Spoločnosti*, máj 1996, s. 11.

<sup>189</sup> K. 27.

<sup>190</sup> Porov. GUILLMEN, Z., *Obežník z 2. 2. 1968*.

<sup>191</sup> K. 29.

<sup>192</sup> Porov. FRANC, E., List k 2. februáru 2009, *Ozveny Spoločnosti*, 2009, č. 1, s.10-11.

s Kristom, posilnené Božím slovom, Eucharistiou a sviatosťou zmierenia, modlitbou a askézou, rovnako aj sesterský život, prežívaný v atmosfére lásky a hlbokého priateľstva, to sú účinné prostriedky, ktoré DKL pomáhajú zostať vernými a prorocky dosvedčovať, že „v Kristovi je možné milovať Boha celým srdcom, postaviť si ho nad každú inú lásku, a tým milovať aj každé stvorenie, zachovávajúc si Božiu slobodu.“<sup>193</sup>

**Chudoba dcéry kresťanskej lásky** je vyjadrená blízkosťou, solidaritou a účasťou na živote chudobných. Je posolstvom, ktoré mocne oslovuje a výrečným spôsobom dokazuje, že Boh je ich radosťou, že priestor srdca každej DKL je zaujatý Ním. Toto chcú zdôrazniť Konštitúcie, keď hovoria: „Boží Syn prežíval chudobu v duchu úplného odovzdania sa Otcovi a ako znamenie svojho poslania vo svete. Podľa jeho príkladu DKL uznávajú, že všetko majú od Boha. Sú šťastné, že on je ich jediným pokladom, (Mt 6,20), ďakujú mu za to a sľubom chudoby sa zaväzujú k úplnej závislosti v užívaní dobier Spoločnosti a disponovaní s nimi, ako aj v užívaní osobného majetku. Táto chudoba nachádza svoju plnosť v chudobe srdca. Chudobní srdcom sú šťastní, lebo im patrí nebeské kráľovstvo, a preto sestry pokojne prijímajú protirečenia, neúspechy, medze možnosti u seba aj u iných. Chudoba srdca, prijatie Ducha Svätého, otvára dušu pre lásku ku všetkým a pobáda DKL, aby dali do služieb bratom a sestrám seba, svoje talenty, čas, prácu, ako aj hmotné prostriedky, ktoré považujú za vlastníctvo núdznych.“<sup>194</sup>

Výrazy, ktoré ďalej charakterizujú chudobu DKL, ako: „striedmy a jednoduchý štýl života“, „podriaďujú sa všeobecnému zákonu práce“<sup>195</sup>, „dávajú do spoločného všetky dobré“<sup>196</sup> sú práve tie slová, ktoré ak ich DKL svojím verným zachovávaním „oživia“, stanú sa neutíchajúcim prorockým hlasom a výrečným svedectvom solidarity, deľby a blízkosti s chudobnými.

**Poslušnosť dcéry kresťanskej lásky** je vyjadrená hľadaním spásonosného Božieho plánu spolu s ostatnými a disponibilitou k jeho splneniu. Obsah sľubu poslušnosti je jasne vyznačený v prvom odseku: „zaväzujú sa poslúchať svojich

---

<sup>193</sup> VC 88.

<sup>194</sup> K. 30a.

<sup>195</sup> K. 30b.

<sup>196</sup> K. 30c.



predstavených podľa Konštitúcií a Štatútov.<sup>197</sup> Tomuto tvrdeniu predchádzajú výroky, ktoré vychádzajú z poslušnosti Božieho Syna ako základu poslušnosti DKL: „Každá poslušnosť vo viere vyjadruje poslušnosť Božieho Syna, ktorý sa pre uskutočnenie plánu Otcovej lásky stal poslušným až na smrť, až na smrť na kríži (porov. Flp 2,8). DKL ho nasledujú a z vnuknutia Ducha Svätého obetujú Bohu svoju slobodu.“<sup>198</sup>

Aby poslušnosť DKL skutočne stala prorockým svedectvom, nasledujúci článok Konštitúcií<sup>199</sup> sa usiluje zharmonizovať dva veľmi príbuzné aspekty: autoritu a poslušnosť. Používa pritom dva základné princípy: spoluzodpovednosť a subsidiaritu.<sup>200</sup>

Spoluzodpovednosť považuje poslušnosť v jej aktívnej forme tak, ako je predstavená v dekréte *Perfectae caritatis*.<sup>201</sup> Táto spoluzodpovednosť vytvára, že sa každá DKL cíti zapojená do spoločnej úlohy; prejavuje sa tvorivým štýlom a duchom, ktorý sa zúčastňuje na diele a podporuje ho. Je dobrom pre spoločenstvo, ktoré sa stáva dynamické, pretože všetky sestry sa aktívne zúčastňujú na jeho budovaní a účinnosti. Subsidiarita podporuje decentralizáciu, efektívnu účasť a spoluprácu. Tieto dva princípy sú teda základom spoluzodpovednej autority a aktívnej poslušnosti. Pripomeňme si, že spoluzodpovednosť je tiež jedna zo silných a nepostrádateľných čŕt prorokov.

Posledná časť tejto Konštitúcie predstavuje realisticky a z duchovného hľadiska hlboko to, čo je náplňou evanjeliovej rady poslušnosti s jej prorockým aspektom: „Poslušnosť, ktorú si DKL slobodne zvolili, je spojená s obetami. Avšak nielenže neznižuje dôstojnosť ľudskej osoby, ale ju privádza k zrelosti tým, že zväčšuje slobodu Božích detí.“<sup>202</sup>

Z toho, čo sme v celej tejto kapitole priblížili, je zjavné že, pre DKL žiť autenticky svoje prorocké poslanie prinášajúce nádej, znamená žiť naplno podľa Konštitúcií. Oni sú totiž Ježišovým Evanjeliom prispôsobené cieľu a duchu DKL a zviditeľňujú Boží plán so Spoločnosťou. Sv. Vincent to často potvrdzoval a hovorieval: „Pravidlá

---

<sup>197</sup> K. 31a.

<sup>198</sup> K. 31a.

<sup>199</sup> K. 31b.

<sup>200</sup> Predstavení na rôznych stupňoch majú potrebnú právomoc, aby sa vyhlo zbytočnému a častému obracaniu sa na vyššie authority. Porov. *Konštitúcie a štatúty DKL*, s. 204.

<sup>201</sup> PC 14.

<sup>202</sup> K. 31d.

(Konštitúcie) vám pomôžu dosiahnuť to, čo Boh žiada od vás“, sú „cestou, ktorú vám vyznačil Boh, „obsahujú prostriedky, ktoré vás privedú ku kresťanskej dokonalosti.“<sup>203</sup>

Keď Cirkev 25. marca 2004 oficiálne schválila súčasné Konštitúcie DKL, potvrdila, že sa im podarilo naplniť naliehavé výzvy Koncilu a to jednak výzve k dynamickej vernosti charizme návratom k prameňom a prvotnému duchu, a jednak na ich prispôsobovaní zmeneným podmienkam a realite súčasného sveta. Môžeme povedať, že aj s týmto dvojitým priblížením sú Konštitúcie DKL prorocké.<sup>204</sup> Žiť podľa nich teda pre každú DKL skutočne znamená darovať proroctvu a nádeji, jedinečnú, nezameniteľnou tvár a podobu.

### 3.4 Proroctvo naplnené nádejou – súčasné výzvy

Videli sme, že Spoločnosť DKL zdedila dvojnásobné prorocké dedičstvo: najskôr krstom, ktorý DKL začleňuje do Božieho ľudu; sme ľud prorokov, kňazov a kráľov, ďalej ako zasvätené osoby sú DKL pozvané osvojiť si prorocký charakter Bohu zasväteného života. Súčasnú Konštitúciu vytvárajú hlboké spojenie práve medzi povolaním DKL a jej krstným zasvätením.<sup>205</sup> Spoločnosť DKL je teda prorocká, pretože zasvätený život je prorocký. Pozastavme sa nakrátko pri tomto tvrdení.

Keďže Spoločnosť DKL je jednou z vetiev stromu, ktorým je zasvätený život, preto i ona má jednu z jeho vlastností, a to prorocký charakter. V exhortácii *Vita consecrata*<sup>206</sup> Ján Pavol II. použil toto prirovnanie. V tejto exhortácii nachádzame ďalší výrok, ktorý dopĺňa to, čo sme práve povedali: pre splnenie prorockého posolania musí si každá vetva tohto stromu zachovať svoju vlastnú identitu a byť vernou svojej zvláštnej charizme. A tak všetci spoločne obohatia Cirkev a svet svojimi plodmi.<sup>207</sup> Keď zvážime toto povzbudenie a oprieme sa o Sväté písmo, môžeme potvrdiť, čo sme už viackrát poznamenali, že Spoločnosť DKL bude prorocká v miere, v akej bude žiť spomínané zásady a v akej bude verná svojej charizme.

---

<sup>203</sup> COSTE, P., *Svätý Vincent*, X, s. 98; IX, s. 316 a 318.

<sup>204</sup> Porov. ALVAREZ, J., Proroctvo a nádej teraz a všade, *Ozveny Spoločnosti*, 2007, č.3, s. 5.

<sup>205</sup> Porov. K. 7a.

<sup>206</sup> Porov. VC 4c; 5a.

<sup>207</sup> Porov. VC 19d, 36a, 38b, 81a.

Bezpochyby proroctvo zachová Spoločnosť DKL otvorenou a pozornou, aby spoznala a osvojila si hodnoty, ktoré existujú v kultúrach a medzi chudobnými. Ale tiež v mene proroctva Spoločnosť DKL musí ponúknuť svetu a Cirkvi svoju vlastnú kultúru, ktorú môžeme zhrnúť niekoľkými slovami nasledovne: starosť o chudobných, spolupráca s inštitúciami, ktoré zápasia o ich dobro. Možno tiež povedať, že v mene proroctva Spoločnosť musí naďalej svedčiť o tom, že možno byť šťastným, keď vystavíme svoj život pre Ježiša, keď ho obetujeme Bohu v službe chudobným, pretože slovami evanjelia je to prostriedok, ako ho žiť naplno (porov. Lk 9, 23-24). Ako vidíme, proroctvo jednoznačne pobáda Spoločnosť, aby bola radikálne verná hodnotám svojej charizmy. Len tak jej prorocké svedectvo bude prínosom proti prevládajúcej kultúre.<sup>208</sup>

Aké sú prorocké znaky, ktoré môžu osloviť súčasníkov?<sup>209</sup> Je potrebné, aby sme si povedali, že najdôležitejšia je svätosť osobného a komunitného života, ktorou DKL svedčia svojim jednoduchým životným štýlom, prežívaným otvorenosťou, srdečnosťou a odvážnym záväzkom v prospech chudobných, čo dáva druhým spoznať Božiu dobrotu. V súčasnosti Cirkve od nás žiada toto svedectvo, hoci mnohí z našich súčasníkov nie sú dostatočne citliví, aby zachytili toto znamenie. Ďalšou výnimočnou prorockou službou je svedčiť o radosť z obetovania sa v službe a sesterskou srdečnosťou. Lebo len cez radosť, ktorá pochádza od Boha, môže byť Evanjelium chápané a ohlasované ako radosná zvesť a len tak môže prinášať pravú nádej.<sup>210</sup>

Z týchto úvah sme určite postrehli, že byť prorokom pre DKL nie je fakultatívne. Je to požiadavka vernosti jej kresťanskému a vincentiskému povolaniu. Celá existencia DKL je prorocká. Videli sme, že jej prorocké bytie nie je spojené s funkciou alebo životným obdobím, ale zahŕňa všetky dimenzie života.

Preto „proroctvo a nádej“ prežívané „teraz a všade“ všetky DKL vyzýva, aby:

- prehĺbili svoju príslušnosť ku Kristovi v Spoločnosti DKL a hlboko žili v zhode s radikálnosťou blahoslavenstiev,
- boli pravými služobníkmi, pokornými a jednoduchými, ktoré sa dávajú s láskou, nezištne a v úplnej disponibilite,
- rozvíjali kontemplatívnu dimenziu svojho povolania, ktorá zapaluje a oživuje ich lásku k Bohu a chudobným,

---

<sup>208</sup> Porov. ALVAREZ, J., Proroctvo a nádej teraz a všade, *Ozveny Spoločnosti*, 2007, č.3, s. 5.

<sup>209</sup> Nad touto témou sa zamýšľa aj Quintano. Porov. QUINTANO, F., Provokácia a výzva tretieho tisícročia pre zasvätený život. Možné odpovede. *Ozveny Spoločnosti*, 2000, č. 1, s. 12-22.

<sup>210</sup> Porov. ALVAREZ, J., Druhý breh, *Ozveny Spoločnosti*, 2008, č. 1, s. 31.

- konali „spoločne“ pri každodennom budovaní pravého spoločenstva vo svete bez hraníc,
- boli tvorkyňami nového sveta, zasadili sa o ochranu života, podporovali spravodlivosť, budovali pokoj, praktizovali solidárnosť a s úctou rešpektovali celé stvorenstvo.

Toto sú pre DKL súčasné výzvy, ktoré volajú po naplnení.

## Záver

Zámerom tejto práce bola snaha priblížiť povolanie a poslanie DKL ako prorokyne a nositeľky nádeje pre dnešný svet a hľadať odpovede na výzvy Cirkvi ktorá práve nás, zasvätené osoby, žiada, aby sme do tejto dynamiky proroctva a nádeje s odvahou a zánietením vstúpili. Súčasne je to i výzva Spoločnosti DKL, do ktorej patrím a ktorá si „proroctvo a nádej teraz a všade“ zvolila ako tému terajšieho Generálneho zhromaždenia.

V úvode sme skúmali povolanie a poslanie proroka v Starom zákone a poukázali sme na jeho charakteristické črty. Pri hľadaní odpovede na otázku v čom spočívala nádej vyvoleného ľudu sme dospeli k presvedčeniu, že celý život človeka i história nádeje vyvoleného národa, národa Zmluvy, sa odvíja v kontexte hlbokého intímneho vzťahu s Bohom; On sám si prostredníctvom prorokov formoval svoj ľud v nádeji na spásu. Videli sme, že intuícia Starého zákona ohľadom vyvolenia a očakávania novej zmluvy našli svoje najhlbšie naplnenie v osobe Ježiša Krista.

Kristus svojím životom dokonale splnil prikázania zákona a svojou vykupiteľskou smrťou a zmŕtvychvstaním naplnil nádej prorokov nad každé chápanie. V ňom nachádza človek svoju veľkosť, dôstojnosť a hodnotu svojej ľudskosti, pretože bol vykúpený prostredníctvom lásky. Jeho prorocké poslanstvo sme vyjadrili ako dar seba samého Otcovi za nás, aby sme sa my mohli stať synmi a dcérami v Synovi. Z uvedeného jasne vyplýva, že kresťanská nádej je len jedna a jej základom je Ježiš Kristus.

V druhej kapitole sme sa v kontexte proroctva a nádeje venovali zasvätenému životu a hľadali súvislosť medzi jeho poslaním a prorockým poslaním Ježiša Krista. V prvej časti sme si v krátkosti priblížili Cirkev ako nový Boží ľud, jej štruktúru a poslanie. Ďalej sme vo svetle koncilových dokumentov skúmali, aké miesto zaujíma zasvätený život v Cirkvi a vo svete a priblížili sme si jeho špecifické črty i prorocké poslanie.

V závere tejto časti sme poukázali na prorocký aspekt sľubov a rozvinuli tri dôležité dimenzie prorockého svedectva zasvätených osôb: **1.** Proroctvo, ktoré sa vzťahuje na duchovný život, **2.** Proroctvo spoločného života a **3.** Proroctvo v službe druhým, zvlášť najchudobnejším.

Touto analýzou sme dospeli k presvedčeniu, že ak si zasvätený život zachová prorockú silu, ktorá mu je vlastná, stane sa vnútri danej kultúry evanjeliovým kvasom, schopným očistiť ju a premeniť. Zasvätené osoby sa tým stanú prorokmi nádeje, pretože hlboko a pravdivo prežívané prorocké poslanie nemôže nádej nikdy zatemniť, ale naopak, musí ju vzbudiť a posilniť.

Poslednú kapitolu sme venovali proroctvu a nádeji v Spoločnosti DKL, v jej špecifickej charizme, poslaní i vlastnom duchu a pokúsili sme sa nájsť odpoveď na kľúčovú otázku: Akým spôsobom môže byť dnes DKL nositeľkou nádeje pre súčasného človeka?

Pohľad na súčasné Konštitúcie, ktoré veľmi jasne vysvetľujú životný plán DKL, nás napokon priviedol k záveru, že DKL, verná svojmu krstu, úplne obetovaná Bohu v spoločenstve, pre službu Kristovi v chudobných, v evanjeliovom duchu pokory jednoduchosti a lásky, bude prorokyňou a nositeľkou nádeje do takej miery, do akej sa jej podarí žiť vo všetkom a vždy, teraz a všade podľa súčasných Konštitúcií, a tak darovať proroctvu a nádeji jedinečnú, nezameniteľnou tvár a podobu.

Byť prorokyňou a nositeľkou nádeje a života pre mňa osobne znamená, byť jednoducho „pravou DKL“ a byť ňou stále „viac“. Nech teda Panna Mária, Jediná matka našej Spoločnosti<sup>211</sup> vyprosí pre každú DKL odvahu a silu zachovať si svoju prorockú identitu podľa vlastnej charizmy aj napriek „búrkam a vetrom“ súčasnej kultúry a sveta. Nech ju nechá rozhorieť, aby jej hlboká krása „hovorila“ o Bohu a Jeho milujúca „tvár“ zažiarila vo svete bolesti, úzkosti a beznádeje ako žiarivé svetlo v temnotách, srdce plné uzdravujúceho tepla, ako záchranná kotva istoty a nádeje.

A napokon nech hodnovernosť, s akou je toto naše prorocké poslanie prežívané vzbudí v ďalších túžbu napojiť sa na reťaz nezištnej, milosrdnej lásky, ktorú začal Kristus, sv. Vincent, sv. Lujza, naše prvé sestry a mnohé ďalšie...

Táto téma, ktorú som spracovala metódou hermeneutického komentára ma viedla k hlbšiemu poznaniu prorockého poslanca zasvätených osôb i k presvedčeniu, že zasvätený život vo svojej najhlbšej podstate je prorockým zvestovaním toho, čo Boh koná zo svojej lásky, dobroty a krásy (...) v krehkej prirodzenosti povolaných.<sup>212</sup>

---

<sup>211</sup> Porov. K. 15.

<sup>212</sup> Porov. VC 20.

Je prorocťom, ktoré ukazuje: „krásu nasledovania Pána a hodnotu charizmy“<sup>213</sup>, „krásu bratského spoločenstva“<sup>214</sup> a pripomína svetu, „že prišlo Božie kráľovstvo.“<sup>215</sup> Je to zároveň i pozvanie s odvahou žiť a dávať svedectvo evanjeliových protirečivých hodnôt navzdory hodnotám súčasného sveta. Som presvedčená, že ak to dokážeme, budeme naozaj pokračovať v prorockej misii Krista. Od tejto schopnosti rozhodnúť sa verne nasledovať tieto prorocké znamenie Krista bude totiž závisieť aj budúcnosť zasväteného života.

---

<sup>213</sup> Porov. VC 22.

<sup>214</sup> Porov. VC 41.

<sup>215</sup> Porov. LG 44.

## Anotácia

Priezvisko a meno autora: Lukačková Mária Františka

Inštitúcia: Katedra pastorálnej a spirituálnej teológie CMTF UP v Olomouci

Názov diela: Dcéra kresťanskej lásky, prorokyňa a nositeľka nádeje pre dnešný svet

Konzultant: doc. Dr. Michal Altrichter, Th.D.

Počet strán: 90

Počet cirkevných dokumentov: 20

Počet titulov literatúry: 20

Počet prameňov: 31

Kľúčové slová:       proroctvo  
                              nádej  
                              prorocké poslanie zasvätených osôb  
                              prorocká identita dcér kresťanskej lásky

Bakalárska práca na základe biblických textov a cirkevných dokumentov analyzuje prorocký charakter zasväteného života a vychádzajúc z prorockej povahy Cirkvi ho predstavuje ako osobitnú formu účasti na prorockej úlohe Krista. Upozorňuje na skutočnosť, že privilegované miesto, kde sa tvorí prorocká tvár autentickej totožnosti zasvätených je predovšetkým hlboká skúsenosť s Bohom, bratský/sesterský život v spoločenstve, nezištná služba druhým a vernosť vlastnej charizme, ktorá proroctvu a nádeji vtlačá jedinečnú tvár a podobu.

Práca ponúka pohľad na charizmu Spoločnosti DKL, ktorá verná úmyslom Zakladateľov a výzvam Cirkvi do tejto dynamiky proroctva a nádeje s odvahou a tvorivosťou vstupuje, aby uvažovala o nových rozhodnutiach a odpovediach na otázku, ako toto prorocké poslanie obohatené, vlastnou vincentskou charizmou pretlmočiť do situácie dnešnej doby „teraz a všade“, a tak sa pre zranené ľudstvo, denne stávať hodnovernými prorockými svedkami a nositeľkami pravej nádeje.



## Bibliografia

### Cirkevné dokumenty

BENEDIKT XVI., *Deus caritas est : Encyklika* [z 25. 12. 2005]. Prekl. Marián Gavenda. 1. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2006. 62 s.  
ISBN 80-7162-594-9.

BENEDIKT XVI., *Spe salvi : Encyklika o kresťanskej nádeji* [z 30. 11. 2007]. Prekl. Marián Gavenda. 1. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2008. 66 s.  
ISBN 978-80-7162-700-5.

*Codex Juris Canonici*. Kódex kánonického práva. Latinsko-slovenské vydanie. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 2001. 937 s. ISBN 80-7162-227-3.

*Dokumenty II. vatikánskeho koncilu*. Prel. Stanislav Polčín. 1. vyd. Zv. 2 [*Apostolicam actuositatem* : Dekrét o laickom apoštoláte z 18. 11. 1965]. Rím: Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1970. 349 s.

*Dokumenty II. vatikánskeho koncilu*. Prel. Stanislav Polčín. 1. vyd. Zv. 2 [*Ad gentes* : Dekrét o misijnej činnosti Cirkvi z 7. 12. 1965]. Rím: Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1970. 349 s.

*Dokumenty II. vatikánskeho koncilu*. Prel. Stanislav Polčín. 1. vyd. Zv. 1 [*Dei Verbum* : Vieroučná konštitúcia o Božom zjavení z 18. 11. 1965]. Rím: Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1970. 342 s.

*Dokumenty II. vatikánskeho koncilu*. Prel. Stanislav Polčín. 1. vyd. Zv. 1 [*Lumen gentium* : Vieroučná konštitúcia o Cirkvi z 21. 11. 1964]. Rím: Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1970. 342 s.

*Dokumenty II. vatikánskeho koncilu.* Prel. Stanislav Polčín. 1. vyd. Zv. 2 [*Perfectae caritatis* : dekrét o primeranej obnove rehoľného života z 28. 10. 1965]. Rím: Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1970. 349 s.

*Dokumenty II. vatikánskeho koncilu.* Prel. Stanislav Polčín. 1. vyd. Zv. 2 [*Presbyterorum ordinis* : dekrét o kňazskom účinkovaní a živote z 7. 12. 1965]. Rím: Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1970. 349 s.

JÁN PAVOL II. *Christifideles laici* : *Posynodálny apoštolský list o povolani a poslaní laikov v Cirkvi a vo svete* [z 30. 12. 1988]. 1. vyd. Bratislava: Lúč, 1990. 96 s. ISBN 80-7114-011-2.

JÁN PAVOL II. *Redemptoris Mater* : *Encyklika o preblahoslavenej Panne Márii v živote Cirkvi* [z 25. 3. 1987]. Rím: Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1988. 96 s.

JÁN PAVOL II. *Redemptionis donum* : *Apoštolská exhortace o Bohu zasväčeném řeholním životě ve světle Kristova vykoupení* [z 25. 3. 1984]. In *Zasväcený život ve světle reformy II. vatikánskeho koncilu : dokumenty z let 1964-1997*. 1. vyd. Olomouc: Konference řeholních představených České republiky, 1997. 511 s. 195-216.

JÁN PAVOL II. *Redemptor Hominis* : *Encyklika Vykupitel' člověka* [z 4. 3. 1979]. Prel. Štefan Šilhár. Rím: Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, 1980. 89 s.

JÁN PAVOL II. *Vita consecrata* : *Posynodálna apoštolská exhortácia o zasvätenom živote a jeho poslní v Cirkvi a vo svete* [z 25. 3. 1994]. Prel. Marta Jedličková. 2. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2001. 201 s. Ed. Pápežské dokumenty, zv. 39. ISBN 80-7162-341-5.

*Katechismus katolíckej cirkvi*. 2. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1999. 919 s. Prel. z lat. orig.: *Catechismus Catholicae Ecclesiae*, Vatikán 1997. ISBN 80-7162-259-1.

KONGREGACE PRO ŘEHOLNÍKY A SEKULÁRNÍ INSTITUTY. *Elementi essenziali* : Podstatné prvky nauky Cirkvi o rehoľnom živote [z 31. 5. 1983]. In *Zasväcený život ve svetle reformy II. vatikánskeho koncilu : dokumenty z let 1964-1997*. 1.vyd. Olomouc: Konference řeholních představených České republiky, 1997. 511 s. 337-364.

KONGREGACE PRO ŘEHOLNÍKY A SEKULÁRNÍ INSTITUTY. *Potissimum institutioni*: Směrnice pro výchovu v řeholních institutech [z 2. 2. 1990]. In *Zasväcený život ve svetle reformy II. vatikánskeho koncilu : dokumenty z let 1964-1997*. 1.vyd. Olomouc: Konference řeholních představených České republiky, 1997. 511 s. 365-420.

KONGREGÁCIA PRE INŠITÚTY ZASVÄNÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTLSKÉHO ŽIVOTA. *Congregavit nos in unum Christi amor : Bratský život v spoločenstve* [z 2. 2. 1994]. 1. vyd. Banská Bystrica: Rímskokatolícky biskupský úrad v Banskej Bystrici, 1996. 58 s. ISBN 80-967545-3-X.

KONGREGÁCIA PRE INŠITÚTY ZASVÄNÉHO ŽIVOTA A SPOLOČNOSTI APOŠTLSKÉHO ŽIVOTA. *Faciem tuam, Domine, requiram : Služba autority a poslušnosť* [z 11. 5. 2008]. Prel. Štefan Turanský. 1. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2008. 65 s. ISBN 978-80-7162-740-1.

*Sväté písmo starého i nového zákona*. 1. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2007. 1615 s. ISBN 978-80-7162-683-1.

## **Literatúra**

AMBROS, Pavel. *Teologicky milovat církev*, 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad – Roma, 2003. 459 s. ISBN 80-86715-11-6.

BALTHASAR URS VON, Hans. K teologii řádového slibu. *Communio* 3–4. Svitavy: Trinitas, 2004. 421 s. 282–283.

- CENCINI, Amedeo. *Bůh je můj přítel*. Prel. Dana Vočadlová (z talianskeho orig. Amerai il Signore Dio Tuo). 2.vyd. Praha: Pavlínky, 2004. 157 s. ISBN 80-86025-12-8.
- CINCIALOVÁ, Marta Lucie. *Teologie a spiritualita zasvěceného života*. Olomouc: CMTF. 2007. 100 s. Skripta pro studenty.
- GILLES, Anthony E. *Lidé Smlouvy*. Prel. Hana Kašparovská (z anglického orig. The peopl of the book). 1. vyd. Praha: Portál,1993. 119 s. ISBN 80-85282-46-1.
- GOGOLA, Jerzy. Všeobecný úvod do řeholní formace – Povolání-poslání jako základ řeholní formace. In GOGOLA, J., *Řeholní formace*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2002. 1008 s. ISBN 80-7266-110-8.
- HERIBAN, Jozef. *Průručný lexikón biblických vied*. 1. vyd. Rím: Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda. 1992. 1348 s. ISBN- neuvedené
- HERIBAN, Jozef. *Úvody do Starého i Nového zákona s výberovou a tematicky zoradenou bibliografiou*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha. 1997. 475 s. ISBN 80-7162-191-9.
- KUMOR, Boleslav. *Cirkevné dejiny, novovek – rozkol v západnom kresťanstve*. Levoča: Polypress, s. r. o. 2002. 280 s. ISBN 80-88704-51-0.
- MARTINI, Carlo Maria. *Návrat k otcovi všetkých ľudí*. Prel. Pavol Grach SDB. (z talianskeho orig. Ritorno al Padre di tutti). Bratislava: Don Bosco, 1999. 57 s. ISBN 80-88933-25-0.
- MARTIN, Ralph. *Pride Ježiš skoro?* Bratislava: Familiaris, 2001. 154 s. ISBN 80-967813-7-5.
- MAUROIS, André. *Dejiny Francie*. Prel. Miroslav Drozd a Andrea Borovičková (z francúzskeho. orig. Histoire de la France). Praha: Lidové noviny, s. r. o.1994. 492 s. ISBN 80-7106-098-4.

- PIGNA, Arnaldo. *La vita religiosa. Teologia e spiritualità*. Rom: Ed. OCD, 1991.
- POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*. Kostelní Vydří: Praha, 2006. 415 s. ISBN 80-7195-000-9.
- RATZINGER, Joseph. – BENEDIKT XVI. *Ježíš Nazaretský*. Trnava: Dobrá kniha, 2007. 391 s. ISBN 978-80-7141-579-4.
- ROMÁN, José Mária. *Sv. Vincent de Paul*. Prel. kolektív prekladateľov Misijnej spoločnosti 1. vyd. Bratislava: Charis, 2002. 672 s. Prel z francúzskeho orig.: Sant Vincent de Paul. ISBN 80-88743-48-6.
- SCHÖNBORN, Christoph. *Milovat církev*. Prel. Jozef Hermach. (z talianskeho orig. Amare la Chiesa). 1. vyd. Praha: Nové Město, 1998. 170 s. ISBN 80-86146-05-7.
- STRUPPE, Ursula. *Úvod do Starého Zákona*. Prel. Eduard Pavlík (z nemeckého orig. Einführung in das Alte Testament). Nitra: vydal Kňazský seminár sv. Gorazda v Nitre, 1998. 166 s. ISBN 80-88741-23-8.
- SPILLER, Piotr. Řeholní zasvěcení, In GOGOLA, Jerzy. (ed) *Řeholní formace*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2002. 1008 s. ISBN 80-7266.110-8. S. 629–631.
- XAVIER LÉON- DUFOUR a kol. *Slovník biblickej teológie*. Prel. Ján Dieška SJ a kol. (z franc. orig. Vocabulaire de théologie biblique, vydané nakladateľstvom Cerf v Paríži v r. 1969). Bratislava: Dobrá kniha, 1990. 1632 s. ISBN- neuvedené

## **Pramene**

- ALVAREZ, Javier. Povolanie a poslanie Spoločnosti. 2. pracovný list pre štúdium obnovených Konštitúcií. *Ozveny Spoločnosti*. č. 2, 2005, s. 17–30. 43 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.

- ALVAREZ, Javier. Proroctvo a nádej teraz a všade. *Ozveny Spoločnosti*. č. 3, 2007, s. 9. 68 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- ALVAREZ, Javier. *Proroctvo v dokumente Vita consecrata*. 1.vyd. SDKL: Nitra, 2008. 46–47. 56 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- ALVAREZ, Javier. Úvaha k nastávajúcím provinciálnym zhromaždeniam, *Ozveny Spoločnosti*. č. 2, 2008, s. 8–16. 83 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- ALVAREZ, Javier. Zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás. *Ozveny Spoločnosti*. č. 4, 2008, s. 10. 76 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- ALVAREZ, Javier. Život dcér kresťanskej lásky. 4. pracovný list k obnoveným Konštitúciám. *Ozveny Spoločnosti*. č. 4. 2005, s. 5–16. 36 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- ALVAREZ, Javier. Život dcér kresťanskej lásky. 5. pracovný list k obnoveným Konštitúciám. *Ozveny Spoločnosti*. č.5, 2005, s. 1–14. 71 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- COSTE, P. *Saint Vincent de Paul: Correspondance. Entretiens. Documents*. zv. 1–13. Paríž: Lecoffre–Gabalda, 1920–1925.
- GUILLMEN, Zuzana. *Obežník z 2. 2. 1968*. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- FRANC, Evelyne. List k 2. februáru 2008. *Ozveny Spoločnosti*. č. 1, 2008, s. 9–10. 72 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- FRANC, Evelyne. List k 2. februáru 2009. *Ozveny Spoločnosti*. č.1, 2009, s.10–11. 73 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.

- KISU, Wivine. Identita DKL: Charakteristické a rozdielne prvky. Ako ju má žiť DKL v súčasnosti? *Ozveny Spoločnosti*. č. 2, 2002, s. 13–33. 47 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- LOUISE DE MARILLAC. *Écrit spirituels*. 1. vyd. Tours. b. n., 1983, 919 s.
- MALONEY, Robert. Sľuby ako podobenstvo a proroctvo. *Ozveny Spoločnosti*. č. 5. 1996, s. 11. 36 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- Mc CULLEN, Richard. Sľuby dcér kresťanskej lásky. *Ozveny Spoločnosti*. č. 4, 2005, s. 17–25. 36 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- NEO, Julma. Komunitný život zoči – voči niektorým súčasným výzvam. *Ozveny Spoločnosti*. č. 4, 2003, s. 24–33. 47 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- PEREZ FLORES, Miguel. Spoločnosť dcér kresťanskej lásky – sekularita. *Ozveny Spoločnosti*. č. 10, 1997, s. 18–31. 53 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- Pravidlá Dcér kresťanskej lásky služobníc chudobných chorých*. 1975, 79 s. In: súkromný archív SDKL, Nitra. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- QUINTANO, Fernando. Obnoviť spoločný sesterský život. *Ozveny Spoločnosti*. č. 4, 1999, s. 12–24. 36 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- QUINTANO, Fernando. Provokácia a výzva tretieho tisícročia pre zasvätený život. Možné odpovede. *Ozveny Spoločnosti*. č. 1, 2000, s. 12–22. 36 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- QUINTANO, Fernando. Vincentský Kristus. *Ozveny Spoločnosti*. č. 12, 1997, s. 6–21. 37 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.

- QUINTANO, Fernando. „Žit' podľa mena“. *Ozveny Spoločnosti*. č. 4, 1995, s. 4–18. 35 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- SPOLOČNOSŤ DCÉR KRESŤANSKEJ LÁSKY. *Konštitúcie a Štatúty dcér kresťanskej lásky svätého Vincenta de Paul*. 1. vyd. SDKL: Sereď, 2005. 226 s. Vydané pre vnútornú potrebu Spoločnosti DKL sv. Vincenta de Paul.
- VINCENT DE PAUL. *Konferencie svätého Vincenta de Paul*. I. zv. 1. vyd. SDKL: Ladce, 1945. 509 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- VINCENT DE PAUL. *Konferencie svätého Vincenta de Paul pre dcéry kresťanskej lásky* II. zv. 1. vyd. SDKL: Ladce, 1945. 448 s. Len pre vnútornú potrebu Spoločnosti dcér kresťanskej lásky.
- ZONTAK, Stanislav. *Konsakrácia*. Rukopis. 2006. 7 s. In: súkromný archív CM, Bratislava.
- ZONTAK, Stanislav. *Nasledovanie Krista a evanjeliové rady*. Rukopis. 2006. 6 s. In: súkromný archív CM, Bratislava.
- ZONTAK, Stanislav. *Obežník dcéram kresťanskej lásky Nový rok 2009*. 2 s. In: súkromný archív SDKL, Nitra.
- ZONTAK, Stanislav. *Povolanie človeka v Božom zjavení*, In: HELEWA, G. *Il mistero dell' alleanza divina*, s. 33–35.
- ZONTAK, Stanislav. *Povolanie človeka v Božom zjavení*. Rukopis. 2005. 23 s. In: súkromný archív CM, Bratislava.
- ZONTAK, Stanislav. *Sľuby*. Rukopis. 2006. 5 s. In: súkromný archív CM, Bratislava.



## Zoznam použitých skratiek a značiek

Skratky biblických kníh Starého i Nového zákona použité: *Sväté písmo starého i nového zákona*. 1. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2007. 1615 s. ISBN 978-80-7162-683-1.

AA – *Apostolicam actuositatem*, Dokument II. vatikánskeho koncilu

AG – *Ad gentes*, Dokument II. vatikánskeho koncilu

CNChA – *Congregavit nos in unum Christi amor*, Spojila nás v jedno Kristova láska

DV – *Dei verbum*, Vieroučná konštitúcia o Božom zjavení

EE – *Elementi essenziali*, Cirkevný dokument

ChL – *Christifideles laici*, Cirkevný dokument

K. – *Konštitúcie a Štatúty dcér kresťanskej lásky*

KKC – *Katechismus Katolíckej Cirkvi*

KKP – *Kódex kánonického práva*

LG – *Lumen gentium*, Vieroučná konštitúcia, Dokument II. vatikánskeho koncilu

PC – *Perfectae caritatis*, Dokument II. vatikánskeho koncilu

PI – *Potissimum institutioni*, Smernice o výchove v rehoľných inštitútoch

PO – *Presbyterorum ordinis*, Dokument II. vatikánskeho koncilu

RD – *Redemptionis donum*, Cirkevný dokument

RM – *Redemptoris Mater*, Encyklika Matka Vykupiteľ'a

VC – *Vita cosecrata*, Cirkevný dokument

### Ostatné skratky:

CM – Kňazi misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul

Č. – číslo

Čl. – článok

DKL – Dcéry kresťanskej lásky

Kán. – kánon

Kol. – kolektív

Orig. – originál

Porov. – porovnaj s

Prel. – preložil(a)

SDKL – Spoločnosť dcér kresťanskej lásky

Sv. Vincent – Svätý Vincent de Paul

Sv. Lujza – Svätá Lujza de Marillac

Zakladatelia – Svätý Vincent de Paul a svätá Lujza de Marillac

Zv. – zväzok